

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szubotica, VASÁRNAP 1925 június 7.

152. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Fenciére-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)

A Vajdaság

A Vajdaság jalkiáltása hangzik ki abból a programból, amely tiltakozó nagygyűlésre készül összehívni a Vajdaság gazdasági köreit. A Vajdaság népe valóban akarja váltani annak a politikának a követelését, melynek vezérszava: az államegység. A Vajdaság népe azért indít most harcot, hogy ezt a földterületet az egyenlő elbánás révén juttassa a gazdasági és szociális vonatkozásban is teljessé tegye az állampolgári egyenlőség fogalmát. Nemcsak külső, de belső államegység is van. A külső államegység centrifugális erejét csak a belső államegység centripetális ereje őrizheti meg. A belső államegység éppen olyan hatalmas védője az állam sérthetlenségének és tekintélyének, mint a legvitézesebb hadsereg.

Véget kell vetni hát annak a politikának, amelynek ez a kárteknő különbségtevés az alapja. Ha a történelem elvégzése ledöntötte azokat a határokat, melyek az ország egyes földterületeit egymástól elválasztották, nem szabad megengedni, hogy az agrártörvény, az adóztatás rendszere, a közlekedési politika újra cölöpöket verjen a régi határok helyébe. Ahonnan a politika eltörölte a határvonalakat, ott a gazdasági élet bilincseivel nem lehet megbénítani az életet és megtörni az egységet. Véget kell vetni annak a politikai mentalitás uralmának, amely az ország egyik területén élő nép javára, az ország másik területén élő néptől háború jóváértel követel.

A háború befejezése utáni hetedik esztendőben az egységes állam keretein belül bűn lenne fenntartani annak a háborús közszellemnek az uralmát, amely különbséget tesz gazdasági és szociális téren az ország népei között, amely fenntartja a győztek és legyőzöttek, főlzabadosító és főlzabadosítottak, hódítók és meghódítottak csupán történelmi jelentőségű kategóriáit.

Ha a vajdasági nagybirtokokból elégitik ki a délszerbiai földnélkülieket s a Vajdaság nincstelenjei föld nélkül maradnak, ha a vasutak vajdasági bevételeiből a régi Szerbia területén építenek új vasutvonalakat és a Bánátot és a Bácskát új vasuti vonal nem köti össze, hogyha az állami közterhekből a Vajdaságra sokkal több esik, mint amennyi akár a terület nagyságával, akár a területen élők vagyoni viszonyaival arányos lenne, akkor azt kell hinni, hogy az államegység követelése csak politikai jelszó, de nem gazdasági program és nem a szociális igazságtevés követelése.

A Vajdaság népe a legnagyobb figyelemmel és a legőszintébb érdeklődéssel fordul ama akció felé, amely a Vajdaságnak és a Vajdaság népének egyenjogúsítását tűzte ki céljául. A meginduló akció elhanyagolhatatlan komolysággal figyelmezteti azokat, akik a ma politikájáért felelősek, hogy gazdasági egyenlőséget kell teremteni, ha a politikai elkülönülést meg akarják előzni. Ha nem akarják azt, hogy a Vaj-

daság népe külön utakon keresse azoknak a kívánságoknak a teljesítését és azoknak a panaszoknak orvoslását, amelyek vajdasági voltából erednek, akkor meg kell szüntetni minden különbséget, amelyek ma még külön jogterületé, külön kielégítési alappá, külön fizetési helyé és külön közpénztárrá teszik a Vajdaságot és a Vajdaság népének minden vagyonát, munkáját és keresetét

vezetését Srskics erdő- és bányáügyi miniszter látja el.

Ősszel új földosztás kezdődik

Beogradból jelentik: Szimonovics Mihail agrárreformügyi miniszter fogadta a sajtó képviselőit és nyilatkozott elöttek agrárpolitikájáról.

A miniszter közölte az újságírókkal, hogy megvitanyozta az utoljára igazgatásról szóló törvény olyan módosítását, hogy az agrárreform-miniszteriumot ne szüntessék meg és a kerületi agrárhivatalokat ne osszassuk fel. A törvényjavaslat első szakasza ugyanis kinyitja a miniszteriumok sorából az agrárreform-miniszteriumot és intézkedett arról, hogy a kerületi agrárhivatalok ügyeit a kerületi és járási közigazgatási hatóságok vegyék át. A módosítás értelmében megmarad az agrárreform-igazgatás eddigi szervezete. A miniszter ezután a következőket mondotta:

— Az ország déli és északi részében kénytelen voltam beszüntetni a földosztást a nyári időszakban, a gazdasági év végéig. Ezt azért tettem, mert hivatalbalépésemtől nagyon sok igénylést találtam, a melyekről a miniszterium elvben már kedvezően döntött de amelyeknek kiegészítésére nem áll elegendő föld rendelkezésre. A másik ok a földosztás szüneteltetésére az, hogy aratás előtt állunk és a földosztás ebben az időszakban nagyszámu pereskedést idézne elő a termés körül. A gazdasági év végéig végrehajthatják a földterületek kihatását és elhatárolását a fenti célokra.

— Hasonlóképpen, amennyiben az eszközök megengedik, végrehajthatjuk az agrárreform alá eső nagybirtokok revízióját és pontosan megállapítjuk a tényleges állapotot. Ezenkívül ellenőrzés alá vesszük magukat az agrár-érdekelteket is, akik ezidőszent birtok kiosztott földeket. Ecéből kiadtam a május 30-iki 21725. számú rendeletet, amellyel megváltoztattam elődöm 8160. számú rendeletét. Ilyen módon a gazdasági év végéig jelentős mennyiségű kiosztható földhöz jutunk. Addig a megyei és kerületi agrárhivatalok rendezik az igényléseket, hogy ősszel minél szabályszerűbben mehessen végbe a földosztás.

— Minthogy sok agrárérdekeltnél — a dobrovoljacok és csebnikek kivételével — és a nagybirtokosoknál is az a törekvés tapasztalható, hogy kölcsönös egyezséggel végleg likvidálják a kiosztott földek váltásának kérdését, ezért törvénytervezetet készítettem az agrárreform alapján kiosztott nagybirtokrészek fakultatív adásvételéről. A törvény rendelkezései alapján csak azok az agrárérdekeltek járnak el, akik ezt maguk kívánják, a többiek tovább is megtartják a nekik kiosztott földet és ezekre vonatkozóan a földmegváltás tekintetében az új nagybirtok-kiszajátítási és telepítési törvény előírásai lesznek érvényesek. A fakultatív adásvétel ezenkívül az illető nagybirtok revíziója fogja megelőzni.

Radics kegyelmet kért a királytól

A horvát parasztpárt többsége ellenzi a megegyezést
Az ellenzéki blokk Radics Pavle tárgyalásainak megszakitását követeli

Beogradból jelentik: A görög keleti pünkösdi ünnepekre a legtöbb képviselő elhagyta Beogradot, bár az ünnepet megelőző napon nagyfontosságú és nagy horderejű fordulat következett be a politikai életben.

A horvát egységpárt képviselői — akik szombaton mind Zagrebbe utaztak — nyitottak a Radics-párt megegyezéssel politikájá ellen fordultak, ami előreláthatóan nagy befolyással lesz a politikai helyzet további kialakulására.

Szombaton délután a horvát parasztklub ülést tartott, amelyen heves vita fejlődött ki a megegyezésről, végül is a képviselők nagy többsége a radikális párttal való megegyezés ellen döntött. Radics Pavle is hír szerint olyan nyilatkozatot tett az ülésen, hogy be kellett látnia, hogy a radikálisok nem gondolják komolyan a megegyezést. Jellemző egyébként a helyzetre, hogy valamennyi beogradi lap, a hivatalos Samopráva és a Vreme kivételével a megegyezés ellen ír.

A szűkebb blokk és a Radics-párt viszonyában a legutóbbi napokban bizonyos változás észlelhető, amelynek magyarázatát különféle okokban keresik. A Politika értesülése szerint a szűkebb blokknál kedvezőtlen hatást váltott ki Radics István két nap előtti nyilatkozata, amely nemcsak figyelmen kívül hagyja az ellenzéki blokkot, mint politikai tényezőt, hanem a horvát parasztpárt régebbi politikájának olyan vonatkozásait is dezavualja, amelyekkel a blokk pártjai teljes közönséget vállaltak. A nyilatkozatot eddig sehonnan sem cáfolták meg. Radics István nyilatkozata alkalmat adhat arra, hogy a Radics-párt és a szűkebb blokk utai végleg elváljanak.

Hír szerint az ellenzéki blokk vezetői elhatározták, hogy a blokknak képviselőit szerdára plenáris ülésre hívják össze, amelyen Radics Pavlet arra akarják kényszeríteni,

hogy az ellenzéki blokk politikájá mellett tegyen nyílt vallomást és a radikális párttal szakítsa meg a tárgyalásokat. Politikai körökben az új fordulat következtében a helyzetet rendkívül válságosnak mondják és az ünnepeket követő első napokban nagyjelentőségű eseményeket várnak.

Radics belátja tévedését

A beogradi „Novosti” közlése szerint Radics István kívánságára és a kormány tudtával május második felében egy magasrangú állami tisztviselő jelent meg Radicsnál a fogházban és ennek jelentésében Radics István levelet írt Alexandar királynak. A levélben Radics kijelenti, hogy elismeri a monarchiát, a dinasztiát és a vidováni alkotmányt. Kijelenti, hogy teljesen elégedett a mostani helyzettel és semmiféle revíziót nem kíván, sajnálja eddigi tevékenységét és ünnepélyesen kötelezi magát arra, hogy a jövőben minden akciótól, amely a monarchiára és az államra káros lehetne, tartózkodni fog. Kéri, hogy ezeknek a kijelentéseinek adjanak hitelt és vonják le annak következményeit.

A levelet a magasrangú állami tisztviselő Beogradba vitte és ott Pasicsnak adta át az utalkodóhoz való eljuttatás végett.

Hír szerint azonban a miniszterelnök Radics irásos nyilatkozatát nem tartja elég biztosítéknak a jövőre nézve. A Novosti hozzáfűzi, hogy a Radics István levélben foglalt nyilatkozat az alapja a Radics-párt és a radikálisok között folyó megegyezéssel tárgyalásoknak. A levelet bizonyos körökben egyébként Radics István kegyelmi folyamodványának tekintik.

Az igazságügyminiszter szabadságon

Lukinics Edo dr. igazságügyminiszter szombaton hosszabb szabadságra ment egészségi állapotának helyreállítására végett. Távolléte alatt az igazságügyminisztérium

A bolgár fehér terror

A falvakban négyszáz parasztot megöltek

Negotinból jelentik: A szófiái székesegyház ellen elkövetett merénylet óta ismét a legvéresebb terror kapott lábra Bulgáriában. A katonaság és Mihajloviics Pancso macedon bandája a falvakban terrorizálja, kiozzák és zsarolják a lakosságot. Mihajloviics bandája Vidin környékén garázdálkodik és hír szerint a macedon martalócok, akiket a kormány támogat, több mint négyszáz parasztot öltek meg. Grci faluban 19, Gramaciban 17 embert vertek agyon, köztük Antev Danot, a parasztszövetség elnökét és Mitev alelnököt. Kuli községben 18, Mokresben 11, Rabicán 14, Goltupanban 30, Rakovicán 4, Ruzsniciben 18 és Vidinben 60 embert gyilkoltak meg. Az áldozatok közt van Kosovski Gregorij parasztpárti képviselő is.

Hadzcionsev földmivesszövetség vezetője egy komitációs alakulat letartóztatta, mire a vidini paraszt-lakosság tiltakozó gyűlést tartott. Bosszúból emiatt a komitációs éjszaka *felrobbantották Hadzcionsev lakását. A merénylet következtében a parasztszövetség anyja, anyja, nővére, felesége, továbbá a VIII. hadrezred parancsnokának, Nedeljski alezredesnek a felesége meghaltak.*

A terror a vidéken olyan nagy, hogy a parasztok a földjeikre is csak a katonai parancsnokság engedélyével mehetnek ki és hét óra előtt vissza kell onnan térniük. Akiket később a földeken találunk, a katonák sző nélkül lelőhetik. A parasztok kötelesek a falvakban megjelenő macedon autonomistáknak ingyen lakást, élelmet és bort adni. A nők ellen is sűrűn követnek el erőszakot a macedon bandák tagjai, anélkül, hogy a kormány és a hatóságok bármit is tennének a lakosság védelmére.

Rusev belügyminiszter egyik legutóbbi nyilatkozatában kijelentette, hogy a Szófiában megtartott házkutatások jó eredménnyel jártak és igen sok terhelő adatot juttattak a kormány kezébe. A hatóságoknak az a céljuk, hogy a bolgár fővárost a nem kívánatos elemektől megtisztítsák.

Szófiái jelentések szerint a legutóbbi házkutatások alkalmával a bolgár fővá-

rosban négyszázötven embert tartóztattak le, akiknek az okmányai nem voltak rendben. A letartóztatottak közt számosan vannak olyanok, akiket különböző összeesküvésekben való részvétellel gyanúsítanak. Várnaban száznegyven letartóztatás történt. Itt a házkutatások so-

rán lefoglalták a kommunista szervezet okmányait is. Bargasban egy házkutatásnál öt gyanús személy fegyveresen ellenszegült a rendőrségnek, mire ezek hármaj közülük megöltek, kettőt pedig megsebesítettek. Más városokban is sok letartóztatás történt.

Pótolják az igazságszolgáltatás hiányait

Rendbehozzák a telekkönyvet — Szaporítják a bírák számát — A jogi fakultás hallgatói számára előadják a Vajdaságban érvényes törvényeket

— Radisics Lázár igazságügyminiszteri államtitkár nyilatkozata —

A Bács megyei Napló megírta, hogy Radisics Lázár dr. igazságügyminiszteri osztályfőnök, vajdasági hivatalos körútja során pénteken délután Szubotica-ra érkezett, hogy az itteni törvényszék ügyvitelét is megvizsgálja. Részletesen beszámoltunk arról, hogy Radisics dr. igazságügyminiszteri osztályfőnök pénteken délután, egészen az esti órákig, előbb a bírákkal, majd utána az ügyvédi kar tagjaival folytatott beható eszmecsere az itteni jogszolgáltatási viszonyokról.

Szombaton délelőtt a kezelőszemélyzet munkáját, a törvényszék adminisztratív ügyvitelét és a telekkönyvi hivatali szemléte meg Radisics dr. osztályfőnök. Délután pedig az államügyészség hivatalait látogatta meg, majd Starceviics Mátó, az ügyészség ezidőszerű vezetőjének kíséretében megtekintette az ügyészségi fogházat. A foglyoktól egyenként megkérdezte az osztályfőnök, hogy milyen büncselekmény miatt vannak letartóztatásban. A szemle az esti órákig tartott.

Szombaton Radisics Lázár dr. osztályfőnök fogadta a Bács megyei Napló munkatársát és nyilatkozott szemleutjáról.

Körútjának célja megismerni a vajdasági bíróságok viszonyait és személyes tapasztalatok útján keresni az esetleges bajok orvoslásának módjait. Eddig már valamennyi vajdasági törvényszék ügyvitelét megtekintette, kivéve a belackvai és vellekikindai törvényszékeket. Meg kell állapítania, hogy eddigi körútján itt Szubotican találta a legkevésbé kielégítő állapotokat, ami főleg a nagy bíróhiányban találja a magyarázatát.

Az egyes igazságügyi ágazatok közül itt a telekkönyvnél találta a legtöbb bajokat, ami annál lényegbe vágóbb, mert a jó telekkönyv ugyszólván alapja az egész magánjogi jogszolgáltatásnak s ha a telekkönyv nincs teljesen rendben, ez az egész vonalon érezteti hatását. Ezért nagy súlyt helyez rá és gondoskodni fog róla, hogy megfelelő munkakerők álljanak rendelkezésre a telekkönyvi hivatal kifogástalan rendbehozatalára.

Ha vannak bajok az igazságszolgáltatás terén — és tagadhatatlan, hogy vannak — azokon egy kevés jóakarattal könnyen lehet segíteni. Első teendő a bíróhiányon segíteni, azután gondoskodni arról, hogy megfelelő kezelőszemélyzet álljon a bíróságok rendelkezésére, valamint elsőrangú feladat a bírák fizetését oly módon rendezni, hogy meg legyenek kímélve az anyagi gondoktól.

Érdekes nyilatkozatot tett az igazságügyi osztályfőnök a szubotici jogifakultás bevonásáról a jogszolgáltatás javításának feladatába. Ugyanis a törvényszéki jegyzők most a szubotici fakultásról kerülnek ki és az a sajnálatos helyzet állott elő, hogy az innen kikerült és vajdasági bíróságoknál működő törvényszéki jegyzők nem ismerik a Vajdaságban még mindig érvényben álló törvényeket, miután ezeket az itteni fakultáson nem tanítják. Arra most hamarjában nem lehet gondolni, hogy a fakultás tanszékét állítsanak ezeknek a törvényeknek előadására, hogy azonban mégis segítsenek a bajon, az osztályfőnök módot keres, hogy a fakultáson kívül álló szakemberek — bírák és ügyvé-

dek — tartsanak előadást a fakultáson az itt érvényben levő magyar törvényekről. Erre a feladatra már is vállalkoztak szakemberek és már is biztosítva van, hogy ezentul a szubotici jogi fakultásról kikerülő jogászok ismerni fogják az itt érvényben levő törvényeket.

Kijelentette az osztályfőnök, hogy a sajtótól sokat vár az igazságszolgáltatás megjavítását célzó munkájában.

Megemlítette az osztályfőnök, hogy eddigi szemleútja során csak a törvényszékek ügyvitelét szemlélte meg, azonban itt szükségesnek tartja megemlékezni a törvényszék kerületéhez tartozó járásbíróóságok ügyvitelét is. Ennélfogva vasárnap — Pavlovics István törvényszéki elnök kíséretében — Szentára utazik, ahol megtekintti az ottani járásbíróóság ügyvitelét.

Szentáról az osztályfőnök Topoldra megy, ahol szintén megemlékezik a járásbíróóság működéséről.

Pusztító hőség

Amerikában

Veszedelemben az amerikai gabonatermés

Newyorkból jelentik: A legutóbbi napokban szinte példátlan hőség pusztított Közép- és Északamerikában. A forróságnak eddig ötven emberélet esett áldozatul. A legtöbb helyütt a hőség 38 fok árnyékban, Mexikóban és Virginában a meleg a 43—45 fokot is elérte. A meteorológiai feljegyzések alapján megállapították, hogy negyven év óta nem tapasztaltak ilyen meleget. A hidegről olyan hirtelen fordult az idő melege, hogy Chikagóban két ember a hidegtől, később pedig kettő a forróságtól pusztult el. A newyorki kereskedők elhatározták, hogy a hőség miatt június hó 6-ikán zárva tartják üzleteiket.

Egyes jelentések szerint a nagy meleg káros hatással van a most fejődésben levő gabonára és attól tartanak, hogy ha a forróság még néhány napig tart, az Unió gabonatermése elpusztul, ami katasztrófális lehet az egész világ lis-tellátására.

A szerelem lexikona

Irtá: Krudy Gyula

Szindbád, ez a kalandos művészegyen, mielőtt halálát érezte volna közeledni, elhatározta, hogy valamely jó és nemes cselekedettel meghalálja embertársainak mindazt, amit az életben elkövettek: ugyanazért írta be vette, hogy annyi haszontalan lexikon mellett — szerkeszt egy új lexikont, amelynek az lenne célja, hogy a szerelemben járattal fiatalokat és a szerelmet felejtő öregeket kitanítgassa azokra a dolgokra, amelyeket a szerelemmel foglalatkodóknak tudni kell.

A lexikon-szerkesztés akkor is igen komoly munka, ha mindenféle tudományos bolondságokról van szó. Elképzelhető, hogy milyen nagy feladatra vállalkozott Szindbád, amikor a világ leghatalmasabb tudományát, a szerelmet akarta lexikonba gyűjteni.

Messzibb utakra kellett neki elmenni, mint Kolumbusz Kristófnak. Mert hiszen szerelme azokon a világtájakon is van, ahol még ez a nagy utazó sem fordult meg. Így például azoknál a néptörzsek-nél, amelyek olvanformán adnak szerelmi íelt, hogy taposni kezdik egymás lábát az asztal alatt, ahelyett, hogy nyíltan bevallanák érzelmüket.

El kellett vándorolnia ismeretlen tartományokba, állítólag, mint akár Vambéry Ármínak, hogy hirt hozhasson azokról az emberekről, akik némán tartják a szájukat, amikor szeretnek: de annál inkább foglalkoztatják a kezüket, még pedig oly mohósággal, mintha a gyűrűviselésre való ujjaiktól, a kötött vagy a kardforgatásra való csuklóktól, a támaszkodásra való, rejtett hónaliaktól, akarnak megtudni embertársuk hajlandóságát.

Bejárt városokat, ahol a szerelem járványossága ellen olvanformán védekeznek az emberek, hogy messziről nézegetik egymást még a templomokban

is, ahol külön helyük van a nőknek és külön helyük a férfiaknak. Rámereszlik egymásra a szemüket még a színházban is, pedig a komédiásné és a hisztrió azért kapja fizetését, hogy mindenki őket nézze, amikor a lámpásokat felgyújtják. De ugyancsak bámulják egymást az utcán is, pedig az utcákat azért találták fel, hogy azokon ügyes-bajos dolgok után járjanak az emberek. Szindbád bejegyezhetette a lexikonába, hogy ezek a szemek, amelyek hosszadalmasan nézegetik egymást: előbb-utóbb kancsilitani kezdenek. Jó szerencse, hogy a legtöbb városban már akad szemorvos is, aki a kancsilitást elmulasztja. Nagy baj kerekednék abból, ha minden szembetegséget azzal az orvossággal gyógyítanának, amellyel a tudatlan beteg szeretné, tudniillik: csókkal.

Benézegett házakba, ahol külsőleg semmiféle jel nem mutatta, hogy ott a szerelmet ismernek. Így: hiányzott a gyaluforgács, amely nappali lengedezésével megmutatná az utat, amit az éjszakai lámpás azokra a tájakra, ahol a szerelmet ismerik. Nem száradtak az udvaron női nadrágok a kifeszített kötélen, sőt még öregasszonyok bárent al-sókszoknyái sem. De még csak címtábla se volt a kapura szegezve, amely táblán piroslábu golyva pólvas kisbabát tartogatva csőrében, ahol minden bizonytalanság lehet találni a hábaasszonyt, akiknek mennyi sok mindenféle köze van a szerelemhez. Szindbád kiderítette, hogy az asszonyok öregasszonyok miért szeretnek foltozni? Semmi másért, mint azért a mellényekért és nadrágokért, amelyekben azelőtt szép derék férfiak voltak elbujva, akik aztán lthagyták emlékeiben a mellényüket és nadrágjukat, miután ökö maguk Soroksárra vagy még messzibb elutaztak. Ezekkel a mellényekkel és nadrágokkal szerelmeskednek foltozás közben az öregasszonyok. Valon megértik-e a foltnadrág jeladásait a messzire ment utazók?

Beillantgatott ablakokon, pedig nem mindegyik ablakból lógott ki száradó

női harisnya, amely a legbiztosabb jele annak, hogy valamely utia van a házban lakó nőnek. — utja, amely esetleg halállal is véződhetik, mert hiszen a szerelem miatt meghaló nők rendszerint tisztá harisnyát húznak lábalkra. (Miert van ez így? Szindbád ezzel nem sokat törődött, de mindenesetre felvette lexikonába a tüneményt.) Mondom, bepillantgatott ablakokon, pedig az ablakban nem is állott tótárgast valamely hölgy, aki emigy akaria tudni adni az egész világnak, hogy szerelembe esett. Sőt még csak varrógép pergése sem hallatszott ki az ablakokon, pedig ez a pergés a legbiztosabb jel arra nézve is, hogy a nők mindenféle nyugtalanító álmokat akarnak elűzni magukból. Nem; csend volt az ablak mögött, de valami láthatatlan fuvalom mozgatta a csipkefüggönvt, amelynek fehér anyagába egy fekete cérnával fűzött varrótü volt betűtve... Szindbád nem sokáig habozott annak az eldöntése felett, hogy ez a fekete cérna a fehér függönvön néma jeladás akar lenni annak a részére, aki az ablakon betekint. Azt jelenti tán, hogy: »Itthon vagyok és várlak», vagy pedig azt jelenti: »ma ne gyere!». A Szerlem Lexikona könnyen megmagyarázza az ilyen dolgokat, mert hiszen a mindentudó lexikonnak azt is kell tudnia, hogy miert mennek a hirtelen elhamarkodott kötés folytán néha görcsbe a nő ruhákon alkalmazott szalagok, harisnyakötők és alsószoknya zsinórok. (A lexikon azt mondja, hogy a görcs mindig szerelmi csalódást jelent.)

De lexikonja szerkesztésénél Szindbádunk mégis csak legjobban szeretett elmenni az álmok országába. Kitanasztalta, hogy az álmok, amelyek a szerelemre is vonatkoznak, nem a legkülönfélébb időkben szokták meglatogatni a nőket és férfiakat, hanem azoknak megvan a maguk rendes idejük. Így például a férfiakról feljegyezte, hogy többnyire akkor álmodnak szerelemmel, amikor ebédután álmukban a pipaszárat lecitlik a divány mellé. A nők pedig

akkor engedik át magukat a szerelmi álmoknak, amikor nincs kenyérsütés, sem nagyvadás, tehát a hainali órákat is az ágyban tölthetik. Kitanasztalta, hogy ezen hainali álmok után olyan révedezve szoktak másnap nézni a nők, mint valamely elröppent lepke után. És gyakran még a legjobb barátöbüknek se merik bevallani, hogy mit álmodtak hainalban.

Kitanasztalta ez a szorgalmas gyűjtő, hogy a szerelem sem más, mint egy hainali álom, amely dolgot már előtte is többen felfedeztek. Amint az álomban történnek a lehetetlenségek, ugyanugy megesznek azok a szerelemben is.

Így például az öreg nyoszolójában az emberi kor legvégső határáig perceg a szu. Az ágyban fekvő nem is gondol arra, hogy a szu beszélgetésén kívül más dolgokat is hallhat valaha álmában. A nő álmában rendszerint idegenarcu férfit lát borotválkozni vagy szakállát fésűlgetni; míg ha férfi látja az álmot, akkor ez a szakállas egyéniség a tükör előtt átváltozik nővé, aki hosszú haját fésűlgeti, vagy pedig bolhát keres. Mit jelentene ez mást; mint hirtelen jött megszerelmesedést, amelyhez az ágy deszkái között öröi szunak semmi köze sincs, hisz ő mindig csak a becsületes, tisztességes életre tanítgatja a nyoszolya lakóit?

Szindbád tehát a Szerlem Lexikonjában emigy irt:

— Szu. Láthatatlan, faörlő rovar, amely régi butorokban szeret lakni és a hagyomány szerint addig él az ember, amíg a szu hangját hallja. A legújabb tudomány kiderítette, hogy ez a haszontalan kis kártevő bogár is Amor szolgáltatában van, mert hangját néha ugy tudja változtatni éjszakánként, mintha fuvalom vagy dalolna... és ezzel a huncutságával hozzájárul, hogy az álomba merült emberek akaratukon kívül is megszerelmesedjenek. Azért legjobban kitanasztani a szu a minket körülvevő butorokból. Sajnos, elpusztításának módját még nem találták fel.

KISEBBSÉGI ÉLET

Az interparlamentáris unió nem enged elaludni azt az érdekes és fontos kezdeményezést, mellyel a svájci Usteri Igyekezett a kisebbségi kérdés megoldásához hozzájárulni. Usteri ugyanis az 1923. évi kopenhágai konferencián azt javasolta, hogy a vegyes lakosságú államokban paritásos bizottságokat alakítsanak, melyeknek az lenne a céljuk, hogy a többség és a kisebbségek közt felmerülő ellentétekkel elsimítsák. Ennek az lenne az előnye, hogy a kisebbségi problémákat nemzeti talajon lehetne megoldani. Az illetékes bizottság kérésére most Usteri késznek mutatkozott arra, hogy a washingtoni hatodik interparlamentáris konferencián a kérdést újra előterjessze.

*

A múlt évben Bessarabiában a bolsevik betörést kísérelték meg, amelyet a határmenti német lakosság vert vissza. A harcokban résztvevő német földművesek magas kitüntetésekert kaptak, amelyeknek kiosztása most ment végbe a Dnjesztermenti Tarutimóban nagy ünnepségek között. A rendjelek kiosztása alkalmával Inkuletz, Bessarabiá tárcanéplői minisztere (Bukovinának is van ilyen Nestor személyében, csak éppen Erdélynek nincs) német nyelvű beszédben dicsérte a németeket, melyet a román királyság leglojalisabb néprétegének nevezett. A németek odaadásának sok bizonyítéka — mondotta — arra birták a kormányt, hogy óhajaitaikat a legmesszebbmenően kielégítsék. A közoktatásügyi minisztériumban új törvényes rendelkezések felett tanácskoznak, amelyek a németeknek meg fogják adni az anyanyelvükön tanító iskoláikat. A tarutinói ünnepségekről való beszámolóikban a szász és német lapok megerősítik a miniszter kijelentését. Közölvén, hogy már meg is indultak azok a tárgyalások, melyek a tarutinói ígéretek beváltása körül forognak. A tárgyalásokat német részről Hans Otto Roth képviselő, Haase esperes és Mutschler képviselő vezetik.

*

A bukaresti sajtó élénk figyelemmel kíséri az erdélyi kisebbségek harcát Anghelescu javaslata ellen. A *Dimineata* háromhasábos cikkben ismerteti a kisebbségi felekezetek mozgalmát és azt a memorandumot, amelyet nemrég a királyhoz terjesztettek fel. Az emlékiratot, mint a lap írja, az erdélyi magyar kisebbség egyik püspöke nyújtotta át a román uralkodónak és azon több mint tizezer aláírás van összegyűjtve. A *Dimineata* közli az unitárius püspök pástorlevelét is, amelyet a mozgalommal kapcsolatban az unitárius egyház hívelhez intézett.

*

Az erdélyi magyar telepések panaszát június 8-án tárgyalja a Népszövetség. A panasz tárgyalását az angol, svéd és a brazilai népszövetségi delegátus javasolta, akik a leghatározottabban állást foglaltak a telepések mellett. A tanácskozás eredménye előreláthatólag kedvező lesz az erdélyi magyar telepésekre, bár román delegáció igen hatékonyan dolgozik azon, hogy a Népszövetség a panaszt elutasítsa.

*

A bukaresti kamara legutóbbi ülésén Moldoveanu liberális képviselő nagy beszédet mondott, amelyben felszólította a kormányt, hogy a szászvárosi magyar gimnáziumot szüntesse meg és adja át a román ifjúságnak, amelynek Szászváron nincs középiskolája. Anghelescu miniszter megígérte, hogy a kérdést megvizsgálja és aztán — intézkedni fog.

*

A nagykarolyi román főlgazgató a következő rendeletet küldte szét a kisebbségi iskolákat fenntartó egyházközösségek vezetőinek:

— Tájékoztatlás és mihez tartás végett a közoktatásügyi minisztérium 188—1925

számu rendeletét másolatban megküldöm: »A minisztérium állandó iskolai tanácsának rendelete értelmében kérem azonnal értesíteni az alant feltüntetett felekezeti elemi iskolák fenntartóit, hogy ez év június 7-től 10-ig délután 5 óráig feltétlenül jelentkezniük kell a közoktatásügyi minisztérium állandó iskolai tanácsánál Bukarestben személyes utba-

igazítás, vagy írásban megküldése végett az iskolák bezárására vonatkozó jelentések előterjesztésére céljából és pedig: izraelita elemi iskola Nagykaroly; ref. iskola Érendred; ref. iskola Nagybanya; ref. és rk. iskola Turulung; román. kat. iskola Poiana Codrului; ref. iskola Uj Livada; ref. iskola Potau; román kat. fiu- és leányiskola Bala Spric.

Diplomáciai bonyodalom a szófiai halálos ítéletek ellen

Franciaország tiltakozik a négy francia polgár kivégzése miatt

Szófiából jelentik: A Sveta Nedelja székesegyház merénylőinek második halálraítélt csoportját hét főn kellett volna kivégezni, azonban a halálos ítélet miatt legújabb diplomáciai bonyodalom támadt. Az öt elítélt közül ugyanis négy francia állampolgár, akiknek kivégzése ellen Franciaország tiltakozni fog, mert az ítéletet nem tartja jogosultnak. Két francia polgárt azon a címen ítélték halálra, hogy az összeesküvést az ő lakásukon határozták el. Különösen

rejtélyes Nikolova asszony szerepe, akit szerelme juttatott a börtön alá.

Valamennyi elítélt kegyelmi kérvényt adott be, Nikolova asszony azonban kijelentette, hogy nem kér kegyelmet, mert szerelmeivel, az ugyancsak halálra ítélt Peresemleffel együtt akar ő meghalni.

Egyébként azt hiszik, hogy a diplomáciai bonyodalom miatt mind az öt elítélt kegyelmet fog kapni.

Nemzetközi konferencia készül a garancia-szerződésről

Németország két héten belül válaszol a nagyhatalmaknak

Párisból jelentik: Chamberlain angol külügyminiszter vasárnap Párisba utazik, ahonnan Briand miniszterelnökkel együtt Genfben folytatja útját. Genfben ugyanis nemzetközi konferencia készül a garanciaszerződés tárgyában.

Berlini jelentés szerint a birodalmi elnök elnöklésével a német kormány pénteken tartott minisztertanácsot. A minisztertanács általános megbeszélés volt a jegyzék tartalmáról, valamint az ügy további kezeléséről.

Jól értesült politikai körökben úgy mondják, hogy a német kormány a leszerelési kérdésben a hozzá intézett kollektív jegyzékre tizennégy napon belül fog válaszolni. A Reuter-iroda egy közlése szerint poli-

tikai körök nagy érdeklődéssel várják, hogy milyen befolyást fog Hindenburg gyakorolni ebben a kérdésben a kormánynak állásfoglalására, mert ez az első politikai kérdés, amelynél az elnöknek, mint a hadsereg és a haditengerészet főparancsnokának jogi felhatalma kifejezésre juthat.

Berlinben általában az első benyomás igen kedvezőtlen. Kormánykörökben az a vélemény, hogy a jegyzék veszélyezteti a biztonsági szerződést, de veszélyezteti Németországnak a Népszövetségbe való belépésének sorsát is. Tárgyalások és módosítások nélkül semmiesetre sem fogják elfogadni a jegyzék követeléseit, amelyeket igazságtalannak tartanak.

Kiélesedett a helyzet Kinában

A kínai kormány támogatja az idegenellenes mozgalmat

Londonból jelentik: Mint a Reuter-iroda jelenti, jól értesült körökben nagy figyelemmel kísérik a kínai helyzetet. A hajók utnak indulásán és tengerészcsapatoknak Sanghaiba való partraszállásán kívül eddig a hatalmak semmilyen közös akciót nem fogantattak. A diplomáciai testület részéről eddig még nem történt semmi célzás arra, mintha közös javaslatot készülnének tenni. Amennyiben annak szükségére mutatkozik, Indokínából és Manillából további csapatokat fognak utnak indítani. Közös intervencióra mindeddig semmi óhaj nem merült fel azokon az intézkedéseken kívül, amelyeket már megtettek. A pekingi koalíciós kormányt de facto elismerték. Ezt a kormányt Csang-Cso-Ling Mukdenből támogatja és az elhunyt Sun-Yat-Sen pártjának elemeiből áll. Az ifjú nacionalista csoport balszárnya kommunistákból áll, akik jelenleg agitálnak. Ez a csoport minden valószínűség szerint bizonyos érintkezésben van Oroszországgal és a III. Internacionáléval. A központi kormány pontos magatartása ismeretlen, nem valószínű azonban, hogy a kormány — legalább hallgatólagosan — támogatja az idegenellenes mozgalmat.

A kínai külügyminisztérium jegyzékben tiltakozott a sanghaji rendőrségnek a zavargások előidézőivel szemben ta-

nusított fegyveres magatartása ellen. A rendőrök ugyanis a tömeget csak véres és több halálos sebesüléssel végződő harc után tudták visszazorítani. A pekingi diplomáciai kar megszövegezte a kínai külügyminisztérium jegyzékére adandó választ, amit délután nyújtott át az olasz követ a kínai külügyminisztériumnak. A jegyzék szerint a rendőrség csak akkor használta fegyverét, amikor többszöri felszólítás után sem oszlott szét az európai negyedben tüntető forradalmi tömeg, sőt rohamot kísérelt meg a rendőralomány ellen.

A kínai kormány újabb jegyzéket nyújtott át az olasz követnek, mint az érdekelte hatalmak képviselőjének. E jegyzékben panaszt emel az ellen, hogy a sanghaji rendőrség ismét rálőtt a népre és ennek következtében újabb áldozatok vannak. A jegyzék kijelenti, hogy a sztrájk oka a sanghaji hatóságok magatartása és felszólítja a hatalmak képviselőit, küldjenek haladéktalanul erélyes utasításokat a sanghaji konzuloknak, hogy a további vérontás megakadályozására szüntessék be a löflegek használatát.

Terjed a sanghaji sztrájk

Sanghaji jelentés szerint a helyzet ott még igen komoly. A legutóbbi összeütközésnél 24 kínai elesett, 60 megsebesült, az európaiak közül csak egy

ember sebesült meg, egy önkéntes, akit puskalövés ért. A kínai sebesültek közül a legtöbb polgárember. A sztrájkmozgalom egyre terjed és már bizonyossá vehető, hogy általános sztrájk lesz.

Japán Moszkva ellen Kinán keresztül

Az a japán fenyegetés, hogy a japán kormány abban az esetben, ha a kínai hatóságok nem képesek fenntartani a rendet a különböző kínai városokban, hajlandó fegyveres szárazföldi és tengeri hadsereget kiküldeni. A japán részről való fenyegetés Kinában nagy aggodalmat kelt. Japánnak nagyobb hadsereggel való beavatkozása a legközelebbi időre várható.

Javult a franciák helyzete Marokkóban

Painlevé szerint a front stabilizálódott

Párisból jelentik: A minisztertanácson Painlevé miniszterelnök utalt arra, hogy a marokkói front stabilizálódott és hogy nagyszabású katonai hadművelet nincs folyamatban. A miniszterelnök kijelentette még, hogy Marokkóban végleges béke csak akkor lesz, ha meg egyezés jön létre Franciaország és Spanyolország között.

Painlevé miniszterelnök a szenátus külügyi és hadügyi bizottságában kijelentette, hogy Marokkóba újabb katonai megerősítések kellenek, de csak kisebb csapatokban, mert nem nagyobb hadműveletekről, hanem azoknak a csapatrészeknek leváltásáról van szó, amelyek már hosszabb ideje harcban állnak és pihenésre van szükségük, miután Marokkóban a hadviselés nehéz és nagyon sürgős; az egészségügyi szolgálat kiépítése. Kijelentette még Painlevé, hogy a francia veszteségeket túlozzák. A veszteség a valóágban június 2-áig 318 halott, 1115 sebesült, továbbá 195 eltűnt, akik között háromtöredész benszült.

Vita a lakástörvényről

A subotici Jogászegylet gyűlése

A subotici Jogászegylet szombaton délelőtt tizenegy órakor ülést tartott a törvényszéki palota 51-es számú tanácstermében. Manojlovics Joco dr. elnökölte alatt. A jegyzőkönyvet Diamant Ernő dr. törvényszéki bíró vezette.

Napirend előtt Diamant Ernő dr. indítványára a Jogászegylet jegyzőkönyvi köszönetet mondott Radisics Lázár dr. igazságügyi osztályfőnöknek, aki kifejezte készségét, hogy az igazságszolgáltatás bajait orvosolja.

Ezután áttértek az ülés napirendjére, az új lakástörvény megvitatására. Előadók Klunics Martin dr. járásbíró és Kellert Benő dr. ügyvéd voltak, akik fölváltva ismertették a törvény egyes rendelkezéseit.

Az ülésen a törvény tíz szakaszát tárgyalták le és a kifejlődött élénk vitában résztvettek: Kiszev Franjo, a járásbíró vezetője, Diamant Ernő dr. törvényszéki bíró, Popovics Milivoj dr., Kalmár Elemér dr., Kellert Benő dr. és György Imre dr. ügyvédek.

Diamant Ernő dr. ezután rámutatott arra a súlyos veszteségre, amely az egész vajdasági jogászvilágot érte Laosevics Joco semmitörvényi elnök halálával. Kegyeletesen emlékezik meg a zagrebi Jogászegylet elnöktársának, Podgerski Franjonak elhunytáról, majd elparentálta Plósz Sándor, volt magyar igazságügyminisztert, aki megalkotója a Vajdaságban most is érvényben lévő polgári perrendtartásnak.

Popovics Milivoj dr. indítványozta, hogy az elhunytak emlékezetét a jogalkotás terén szerzett hervedhatatlan érdemeik elismerésül, jegyzőkönyvileg örökítsék meg és néhai Laosevics Joco özvegyének jegyzőkönyvi kivonatban is fejezze ki a Jogászegylet igaz részvétét.

Az ülés ezzel véget ért és a legközelebbi ülést e hó 9-re, kedd délelőtt 11 órára tűzték ki.

Lederer Gusztávék gyilkolták meg Boros István butorgyárost

Egy írónő terhelő vallomást tett ellenük a rendőrségen

Budapestről jelentik: Pénteken nagyfontosságú vallomást tett a budapesti rendőrségen N. A. vidéki írónő, aki elmondta, hogy tudomása szerint *Lederer Gusztáv főhadnagy és felesége gyilkolta meg a két évvel ezelőtt nyomtalanul eltűnt Boros István budapesti butorgyárost.*

Az írónő elmondta, hogy Boros Istvánt többször látta Lederer Gusztávék-nál, akikhez ő is gyakran feljárt, mert jóbarátságban volt Ledererrel. Az asszony egy alkalommal be is mutatta neki Borost, akit a rendőrségen felmutatott arcképről is határozottan felismert. Az írónő vallomása után a fogdában szembesítették Ledererrel, aki előtt megismételte vallomását. Lederer né ezzel szemben tagadta, hogy az írónővel jóbarátságban volt és kijelentette, hogy ez semmiféle férfit nem láthatott nála, legkevésbé pedig Borost, akit nem is ismert.

A rendőrség az írónő vallomása alapján új nyomozást indított *Boros István eltűnése ügyében.*

TINTA

Dráma

Két kakastoll, méregzöld, lobogó, ércesen-villogó a verőfényben, mint a szigorúság jelképe. Két töltött puská a vállon, fényes závarzattal, benne a hirtelen halál. Két csendőr, ki keményen lépked. Egy-kettő, egy-kettő.

Előttük egy méternyire nem ellen-szenves, jól öltözött öregúr. Szelíden, megadóan lehajtja felét. Orra nyergén arany csipetű. Törékeny testével bandukol. Egy-kettő, egy-kettő.

Háta mögött érzé az erőt, a hatalmat, a megtorlást. Nem fordul hátra. Tudja, mi van ott. Csak megy-megy ütemesen, engedelmesen:

Mellékuccán találkozom velük, reggel. Ugy látszik, tapintatból vezetik erre szegényt, hogy szemet ne szúrjon a szájtató tömegnek. Így is sokan követik őt, cselédek, kik a piacról jönnek, uccagyerekek, kik mindent látni akarnak, meg én, ki nem vagyok jobb náluknál.

Érdekel a friss dráma, mely most keletkezik és évek múlva, vagy évtizedek múlva ér majd véget, ki tudja milyen tömlőben, vagy vesztőhelyen. Figyelem az öregurat. Gondolatokba süpped, már nem lázadozik, úgy lépked, mint a csendőrök. Izgatottnak sem látszik. Csak ép szemehéja rángatózik kissé, csak ép szeme alatt van egy málnapi os folt, a rettenetes lelkitusától.

Nem tekint ránk. A földre sül a szemét. Olykor kemény kalapja szé-lével babráll, mintha le akarná kapni, arca elé szorítani, hogy ne lássák gyalázatát, mint azok a gonosztevők, kik az újságról fényképezőgépek előtt ezt a kétségbeesett, nagyon emberi mozdulatot teszik.

Hosszu az út. Egy mellékucca, aztán még egy, aztán még egy. Időm van töprengeni. Vajjon mit művelhetett? Nem hiszem, hogy gyilkolt, hogy ezzel a vékonyka kézzel fojtott meg valakit. Talán csak sikkasztott. De szeme sunyi nézésében, főképp pillái remegésében van valami leirhatatlan alattomos és porcellán fehér-füle peremtelen, mint a nagy bűnösöké. Lehet, hogy méreggel emésztett el valakit, ez a legvalószínűbb, az örökség miatt, kávébakeverte a cl-

ankált, melyet a gyanutlan áldozat fölhörpintett.

Egy fordulónál lopva felém pillant, látja szememben az emberi részvétet s mintha hálát rebegne, mintha mondani akarna valamit. De tovább baktat. Mögötte a csendőrök. Egy-kettő, egy-kettő.

Egy épülő ház állványai mellett haladtak, mikor olyan dolog történt, melyet soha életemben nem felejték el, mely izgalmasabb számomra a mozik minden lélekzetállító rendőrhajszájánál. Az öreg úr sarkon fordult s igen közönyösen és magától értetődően benyitott egy szemüveges boltba.

Azt vártam, hogy a csendőrök rögtön lekadják puskájukat és utána lö-

nek. De nem tették. Kötelességérzetüktől vezettetve meneteltek a hid felé, úgy, ahogy eddig. Egy-kettő, egy-kettő.

A rémlettől megbabonázva, a szégyentől pironkodva gyökeret vert a lábam. Ki-ki ment a maga útján. Szemem elől eltűnt az öreg úr is, ki bizonyára észre sem vette maga mögött a két csendőrt.

Ez a dráma tehát csak az én lel-kemben játszódott le, minélfogva azok a ragyogó észrevételek, azok a mély-értelemű, lélektanilag megfigyelések, melyekkel kísértem, tárgyaltanoknak tekintendők.

Velem gyakran megesk ilyesm! Nyilván másokkal is.

Kosztolányi Dezső

Szabadonbocsátották és újra letartóztatták a volt starakanizsai rendőrfőkapitányt

A bíróság vizsgálatot indított ellene — Izgalmas letartóztatás a szubotocai korszón

A szubotocai törvényszék vizsgálóbírája ma elrendelte a letartóztatott Lungulov Radivoj volt starakanizsai rendőrfőkapitány szabadlábra helyezését. A vizsgálóbíró végzését nyomban végre is hajtották s *Lungulov elhagyta a fogházat.*

Az izgalmas bűnügyi regénynek első fejezete ezzel lezárult. Minthogy azonban Lungulovot néhány óra múlva újra letartóztatták, nyomban megkezdődött az új fejezet is.

Lungulov ellen eljárás folyik s ügye az arra illetékes bíróság előtt van, nem lehet ebben az ügyben ma még végleges állást foglalni s véleményt mondani, csupán egyes szembeöltő tények le-szögezésére keil szorítkozni.

Lungulov Radivoj felelősségteljes bizalmi állást töltött be. Főnöke és vezetője volt a szubotocai állami titkosrendőrségnek s ebből az állásából nevezték ki Sztarakanizsára rendőrfőkapitánynak.

Az állami titkosrendőrség, amelynek éveken át Lungulov volt a vezetője, maga is titokzatos hivatal. A városi rendőrségtől teljesen elkülönítve, ön-álló hatáskörrel működik. Amennyit munkájából a nagyközönség lát, az anynyi, hogy ez a titkosrendőrség leginkább az államvédelmi és kémkedési ügyekkel foglalkozik. Működése teljesen bizalmas természetű. Ennek a hivatalnak volt a vezetője Lungulov Radivoj, aki épúgy, mint elődei és utódai, igen sok meglepő letartóztatást produkált. Az ő rezsimje alatt is épúgy fogtak el és tartóztattak le kémkedés gyanúja alatt tisztességesnek ismert embereket, mint azelőtt és azóta s a letartóztatot-taknak, ha ügyük a független bíróság elé került, rendszerint sikerült igazol-niuk, hogy ártatlanok, a bíróság szinte minden esetben felmentette őket.

Most Lungulov, a kémek üldözője, maga is kémgyanussá vált s a bíróság őt is épúgy szabadon bocsátotta, mint ahogy szabadlábra helyezte azokat, a kiket Lungulov ártatlanul, mások könynyelmű, vagy gonosz rágalmai alapján juttatott börtönbe.

Hogy ártatlan-e Lungulov, azt csak a bíról ítélet fogja megmondani s ebben a kérdésben épenugy nem lehet állást-foglalni, mint ahogy nem lehetett ártatlan-nak mondani, — amíg ezt bíról ítélet meg nem állapította, — azokat, akiket a Lungulov által vezetett rendőrhatalóság tartóztatott le.

A feltűnő csupán az, hogy milyen könnyen keletkezik a kémkedési vád s milyen hamar adnak egy ilyen vádnak hitelt. Holott az, ha valakit kémnek mondanak, ha százszor is felmenti ké-sőbb a bíróság, rettenetes következmé-nyű. Akire egyszer ráfogták, hogy kém-kedik, soha többé teljes jogu polgár nem lesz. Minden lépését figyelik, ut-

levélhez nem juthat, állást nem kap, egzisztenciája, nyugalma tönkre megy.

Lungulov Radivojt nem mentesítette az ellen, hogy őt is kémgyanusnak mondják, sem az, hogy szerb ember, aki már a háboru előtt tagja volt a szerb nacionalista szervezeteknek, hogy a háborut mint dobvoljác küzdötté végig, hogy a Kanizsa környékén letelepedett dobvoljácoknak ő volt a vezetője s az sem, hogy néhány héttel ez-előtt még az állami védelem legfőbb irányítói is megbízhatónak találták ar-ra, hogy hépcsesétes titkokat és bizal-mas aktákat bizzanak rá

Mik a vádak?

Hogy mik Lungulov ellen a vádak s milyen okok tették szükségessé letar-tóztatását, arra nézve csak egyoldalú információk állanak rendelkezésre. Lungulov és védője szerint személyes haj-sza folyik a volt államrendőrségi főnök ellen s a ház utatások arra irányulnak, hogy egyes olyan aktákat, amelyek be-folyásos személyekre állítólag kompro-mittálók, megszerezzenek. Ugyancsak az érdekeltek részéről azt hangoztatják, hogy ezek az akták bíról brizeiben vannak.

Ezzel szemben a beogradi *Politika* pénteki száma azt írja, hogy Lungulov türte és hatósági figyelmeztetés dacára sem akadályozta meg a kommunista propagandát, továbbá, hogy *Palmer Kál-mán* az új kanizsai főkapitány Lungu-lovra nézve kompromittáló iratokat talált, amelyek azt bizonyítják, hogy Lungulov kommunista s a magyar kémszer-vezet exponense s ugyanő sok fegyvert és municiót, valamint kommunista röp-iratokat talált s hogy a magyar kor-mánytól pénzt kapott kémkedési cé-lokra.

Ezek a vádak és ilyen bizonyítékok, valahányszor valakit kémgyanusnak találnak, mindig visszatérnek s szombati számában már a komoly *Politika* is azt írja, hogy

a belügyminisztériumban nem veszik komolyan a Lungulov ellen felho-zott vádakot.

Ki az illetékes?

A Lungulov-üggyel kapcsolatban no-viszadi tudósítónk ezeket jelenti:

A noviszadi ügyészséghez feljelentés érkezett Lungulov Radivoj starakaniz-sai főkapitány és *Agbaba Mihály* vál-lalkozó ellen, amelyben *kommunista üzelmekkel és azzal vádolják őket, hogy Magyarország javára kémtevényt tettek.*

Kedden, amikor a feljelentés Novi-szadra érkezett, a nyomozás szerint megjelent Lungulov lakásán egy *Veszeli-novics János* nevű hivatalnok s onnan egy iratsomagot hozott el. Az iratokat először *Rövid Julia* szubotocai lakásán

rejtette el s onnan este ismeretlen hely-re vitte.

Lungulovot és *Veszelinovicsot* Sztara-kanizsán letartóztatták s elrendelték, hogy szállítsák be a noviszadi ügyész-ség fogházába, mert kémkedési ügyek-ben ez az illetékes bíróság. Lungulov azonban azt a csendőrt, aki beszállította, megkérte hogy ne Noviszadra vi-gye, hanem Szubotocára s az ottani ügyészségnek adja át. Ez meg is történt. A noviszadi ügyészség erre meg-kereste a szubotocai ügyészséget, hogy a letartóztatott Lungulovot adja át a noviszadi ügyészségnek. *Sztarcsevics Mátó*, az ügyészség jelenlegi vezetője azonban erre nem volt hajlandó.

A noviszadi törvényszék vádta-ncsa szombaton délelőtt foglalkozott az ille-tékesség kérdésével s megállapította, hogy a

kémkedési vád igazolására nincs elég bizonyíték, ezen a címen nem lehet Lungulov ellen az ellárást le-folytatni,

ennélfogva a noviszadi ügyészség nem is illetékes az ügyben eljárni, hanem a szubotocai törvényszék.

Lungulovot a bíróság szabadlábra helyezte

A szubotocai törvényszék vádta-ncsa szombaton délelőtt foglalkozott a letar-tóztatásban lévő Lungulov ügyével.

Az ügyészség hivatali csalás címén emelt Lungulov ellen vádat, tehát sem kémkedés, sem kommunista üzelmek nem szerepelnek a vádak között. Az ügyészség indítványozta a volt rendőrfőkapitány előzetes letartóztatását.

A vádta-ncs elutasította az ügyész indítványt s elrendelte Lungulov *azon-nali szabadlábra helyezését*. Az ügyész a vádta-ncs végzése ellen felfolyamo-dással élt, azonban nem ellenezte Lungulov szabadlábra helyezését.

A bíróság határozatából Lungulov szombaton délelőtt elhagyta a fogházat.

Korzóról a logházba

Lungulov Radivoj, aki most éli mé-zeshetét s akit a letartóztatás és a sok izgalom erősen megviselt, nem sokáig élvezhette a szabadságot.

Szombaton délután 7 óra tájban ügy-védjétől jövet az Aleksandrova-utcai korzón egy polgári ruhás rendőr lépett eléje s felhívta, hogy *kövessen a rend-őrségre*. Lungulovon erőt vett az izgalom s kiabálva kérdezte, hogy milyen jogon hívják a rendőrségre.

A detektív közölte vele, hogy a *bel-ügyminiszter elrendelte újból letartóz-tatását*.

Lungulov erre a detektívöt azt kö-vetelte, hogy igazolja magát. Ezt a detektív megtagadta s újból nyomató-kosan követelte, hogy Lungulov vele a városházára menjen.

— Engem az ügyészség szabadlábra helyezett, nincs joguk letartóztatni, — kiabálta Lungulov.

Az izgalmas és hangos szócsatára az esti korzó összefutott. Lungulov azt ki-várta, hogy az ügyészségre vigyék s meg is indult az ügyészségi épület felé. A közönség, amelynek szimpátiája az üldözött és letartóztatott ember iránt nyilvánult meg, követte a hajadonfővel, sápadtan haladó Lungulovot.

— Én tartalékos tiszt voltam, ezért a hazáért véreztem, s így bántok ve-lem, — kiáltotta Lungulov. A detektív azonban sipólt, hogy rendőri segítséget hozzon s Lungulovot így vigye fel a városházára, mire Lungulov megfordult s elindult detektívek ügyvédök s nagy öröklődő tömeg kíséretében a városházára.

A rendőrségen őrizetbe vették a volt főkapitányt. Hir szerint a belügyminisz-ter rendelkezésére *Beogradba szállít-ják*.

D ölkötelek, szigetelt és csupasz rézhuzalokat, izzólámpaszínókat, antenadró-tokat, ólmi ábelekét előrendű minőségben, júlyányos áron szállít a

Noviszadi Kábelgyár (Radničkau. 2.)
Telefon 121 4433

Konsternáció a magyar kormánykörökben a szocialisták alkotmányjogi javaslata miatt

A kormányzói állás helyett háromtagú államtanácsot kívánnak a szocialisták — A rendőrség nem tartóztatja le Somogyi és Bacsó gyilkosait

Budapestről jelentik: Politikai körökben egyre nagyobb izgalmat keltenek a Beniczky-ügy fejleményei, elsősorban azonban a szociáldemokratáknak az *államfői hatalomról szóló törvény megváltoztatására vonatkozó javaslata*, a melyet a legrövidebb időn belül a nemzetgyűlés elé akarnak terjeszteni.

A szociáldemokrata-párt parlamenti frakciója elhatározta, hogy indítványt nyújt be az 1920. évi I. t.-c. módosításáról, amely az állami főhatalom gyakorlásának ideiglenes rendezéséről szól. Az indítványban a frakció az *államfői hatalom gyakorlására és az államfői teendők ideiglenes ellátására háromtagú államtanácsot javasol*, amelyet a nemzetgyűlés a magyar állampolgárok közül titkos szavazással választ. Az államtanács választása a megválasztás időpontjától számított két évre szól. Az államtanács részére a törvényben biztosított alkotmányos hatalom gyakorlásának módját maga állapítja meg.

Az indítványhoz bő indokolást csatoltak. A javaslatot a szociáldemokrata-párt parlamenti frakciója a *nemzetgyűlés legközelebbi — hétfői — ülésén nyújtja be, illetve jegyzi be az indítványos könyvbe.*

Az egységes pártban ezzel kapcsolatban azt hangoztatják, hogy a kormánynak valamilyen módon meg kell találnia az eszközöket arra, hogy az *ellenzék újabb tervszerű akciója elé gátat vessen és az egész Beniczky-ügyet valamiképpen nyugvópontra juttassa.* A legutóbbi események ugyanis a kormánypárt szerint nemcsak a nemzetgyűlésen, de az egész országban nagy izgalmat keltenek és *nem lehet tudni, hogy annak fejleményei hová vezetnek.*

A jobboldalon máris erélyesen visszautasítják a szociáldemokratáknak az államtanácsra vonatkozó indítványát, a mely kétségtelenül heves összecsapásokra fog még vezetni a nemzetgyűlésen. A szociáldemokrata-párt hír szerint nem indítvány alakjában akarja javaslatát a nemzetgyűlésen előterjeszteni, hanem *már kész törvényjavaslatot kíván benyújtani erre vonatkozóan a nemzetgyűlés elé.* A kormány még nem határozott ebben az ügyben és Vass József miniszterelnökhelyettes erre vonatkozóan *nem hajlandó nyilatkozni a nyilvánosság számára.*

Apponyi nyilatkozata

A miniszterelnökhelyettes szombaton fogadta Apponyi Albert gróf látogatását, akivel a poliklinika és a Stefánia-szövetség-ügyről tárgyalt. A látogatás után Apponyi a következő nyilatkozatot tette:

— Hangsúlyoznom kell, hogy a *Beniczky-ügynek semmi köze a legitimizmushoz.* Beniczkyt hónapok óta nem láttam és nem beszéltem vele. Ugy tudom, hogy Beniczky már hónapok óta foglalkozott a Somogyi-Bacsó-gyilkosság ügyében tett vallomásának előkészítésével és ez idő óta került bennünket. *Az államtanács kérdéséről csak később fogok nyilatkozni.*

A kormány erélyes akcióra készül

Politikai körökben sokat beszélnek arról, hogy a kormány a *Beniczky-ügy hullámainak lecsendesítése végett erélyes akcióra készül az ellenzékkel szemben.* Szó van arról, hogy a nemzetgyűlést kormányzói kéziratral bizonytalan időre elnapolják, legalább addig, amíg Bethlen miniszterelnök Genéből hazaérkezik. Az ellenzék részéről ezzel szemben kizártnak tartják, hogy a választójogi törvényjavaslat tárgyalása során határozza el magát a kormány a javaslat elnapolására.

Feljelentés Somogyi egyik gyilkosa ellen

Pénteken éjszaka negyedégykor a

Népszava egyik munkatársa levelet vitt a főkapitányság központi ügyeletének vezetőjéhez azzal a kérelemmel, hogy tartalmát egyelőre ne juttassák a nyilvánosság elé, mert bizalmas bejelentésnek szánták.

A központi ügyeletre érkezett bejelentés arról szól, hogy a *Somogyi-gyilkosság egyik Budapesten tartózkodó tettese minden előkészületet megtett arra, hogy mielőtt újra megkezdődne a nyomozás, megszökjön.*

A központi ügyelet vezetője félegykor telefonon felhívta Marinovich főkapitányt és közölte vele a *Népszava* bejelentését. A főkapitány azonnal intézkedett, hogy a súlyos bejelentést a rendőrség, illetve az illetékes hatóság vizsgálja meg és ha tényleg az egyik állítólagos tettes szökéséről, vagy szökési kísérletéről van szó, azonnal intézkedjék. Mint-hogy a rendőrség nem volt hivatott a szükséges intézkedések megtételére, a bejelentést a főkapitány utasítására még éjjel háromnegyedégykor átküldték a soros ügyészhez.

A soros ügyész a feljelentés áttanulmányozása után minden intézkedést megtagadott azzal az indoklással, hogy az ügy a katonai bíróság hatáskörébe tartozik. A feljelentés ugyanis *Soltész főhadnagyról* vonatkozik, aki *ezidőszereint is a honvédelmi minisztériumban teljesít szolgálatot.*

Vass József a sajtó ellen

Ismeretes, hogy péntek délután, a Budapesti Napilapok Szindikátusának és a Magyarországi Ujságírók Egyesületének közös küldöttsége kivánt memorandumot átnyújtani a parlament épületében Vass József miniszterelnökhelyettesnek. A memorandumban az Ujság betiltására vonatkozó rendelkezés hatálytalanságát kérték. Vass József a küldöttséget a bejelentett időpontban *nem fogadta* és kijelentette, hogy *Az Ujság ügyéről nem hajlandó tárgyalni.*

Nemcsak a küldöttség tagjai lepődtek meg a miniszterelnökhelyettes magatartásán, de az ellenzéki képviselők is éles szavakkal tárgyaltak arról. Az ellenzék zöme csak a késő délutáni órákban tudta meg, hogy milyen szokatlan módon bánt el a miniszterelnökhelyettes a lapkiadókkal és az ujságírókkal. Nyomban elhatározták, hogy valamilyen formában még a pénteki ülésen szóváteszik az ügyet és felelősségre vonják Vass Józsefet azért a súlyos sérelemért, amelyet a sajtón ejtett. A házszabályok szerint nem volt lehetőség arra, hogy a nyílt ülésen hozzájuk szóba az ügyet, ezért zárt ülést akartak kérni és úgy volt, hogy Szilágyi Lajos fogja vezetni az ellenzéki akciót Vass József ellen. Az idő előrehaladott volta miatt azonban nem tudták idejekorán összegyűjteni a zárt üléshez szükséges harminc aláírást, ezért el kellett egyelőre állni tervüktől. Mindenesetre *eltökélt szándéka az ellenzéknek, hogy a hétfői ülésen megtámadja Vass Józsefet a sajtóval szemben tanúsított eljárásért, egyúttal természetesen az Ujság betiltását is szóbahozzák.*

A budapesti büntetőtörvényszék vádtanácsa egyébként szombaton *elutasította az Ujság betiltása ellen bejelentett felfolyamodást*, azzal az indoklással, hogy a vizsgálóbíró törvényes alapon járt el, mert a lap hivatali titok elárulásának vétségét követte el.

Rakovszky belügyminiszter az Ujság betiltásáról

Rakovszky Iván belügyminiszter ujságírók előtt nyilatkozott az *Ujság* betiltásáról és többek közt a következőket mondotta:

— Az *Ujság* betiltása tisztán preventív intézkedés, amit nem lehet visszavonni. Etekintetben nálunk a helyzet

más, mint a külföldön, ahol bizonyos időre szoktak lapokat betiltani, tehát a lapbetiltásnak inkább büntető jellege van. Nálunk ez tisztán preventív intézkedés, amit akkor alkalmazunk csak, ha meggyőződünk arról, hogy valamely lap a közhangulatra káros tevékenységet fejt ki.

Az ujságíróknak arra a kérdésére,

hogy mégis milyen körülmények között engedélyeznék az *Az Ujság* újbóli megjelenését, *Rakovszky* a következőket felelte:

— *Mért kellene egyáltalán megengedni? A rendszer eddig is az volt, hogy egy betiltott lap nem jelenhetett meg újra, miért tennék éppen ebben az esetben kivételt?*

„Ausztria csatlakozása államcsiny“

A távozó párisi osztrák követ nyilatkozata

Párisból jelentik: Ausztriának Németországhoz való csatlakozása kérdésében *Jules Sauerwein* megszólaltatta báró *Aichhoff* párisi osztrák követet, aki a napokban válik meg állásától és aki a következőket mondotta a csatlakozási mozgalomról:

— Az én véleményem szerint *államcsiny volna Ausztriának Németországhoz való csatlakozása*, amiben a szomszéd államok casus belli-t láthatnának. A csatlakozási mozgalom azonban ennek ellenére is *erősödni fog*, mert a mozgalom vezetői minden irányban nagy propagandát fejtenek ki. A szocialistákat azzal igyekeznek megnyerni, hogy a csatlakozás folytán a német birodalom lakossága hét millió lélekkel szaporodik és ezáltal a szociálista-párt meg fog erősödni. Varsóban azzal igyekeznek a csatlakozási mozgalomnak hangulatot csinálni, hogy *Ausztria csatlakozása Németországot ki fogja elégíteni és*

le fog mondani Danzigról és a keleti határok revíziójáról. Bécsben a nagyipar-támogatás azzal nyeric meg, hogy a csatlakozás folytán a német nehézipar nagyban fellendítené az osztrák gyár-ipart is.

Sauerwein az interjúhoz hozzáfűzi, hogy *Ausztria csatlakozása maga után vonná Magyarország csatlakozását is*, aminek következtében a német birodalom ötven hadosztállyal többet tudna mozgósítani háboru esetén. Báró *Aichhoff* párisi osztrák követ egyébként szívesen távozik állásából és teljesen visszavonul a politikától, mert nem ért egyet az osztrák kormány külügyi politikájával.

Az osztrák kormány visszahívja mindazokat a követeket, akik nem helyeslik a csatlakozás politikáját és ebből is arra következtetnek, hogy a csatlakozás politikáját a kormány most már teljes határozottsággal fogja követni.

A noviszádi polgármester kiutasított hivatalából egy tanácsnokot

Főtisztviselők konfliktusa a sötét ruha és a cigaretta miatt

Novisadról jelentik: Nagy feltűnést keltett a városban, hogy dr. *Milovanovics* Milován polgármester *felüggesztette állásától dr. Markovics Grga volt lakáshivatali főnököt, az anyakönyvi hivatal vezetésével megbízott tanácsnokot.* A felüggesztésnek igen érdekes előzményei vannak.

Dr. *Milovanovics* Milován és dr. *Markovics Grga* közt régóta feszült a viszony. Dr. *Milovanovics* még polgármestersége előtt megszólította egyszer dr. *Markovicsot*, akivel jó viszonyban volt és közölte vele, hogy egy társaságban azt állították róla, mintha valaki lakásügyben tizenötezer dinárral megvesztegeték volna. *Markovics*, aki igen jómodu ember, s korrektségéről ismert tisztviselő, megkérte dr. *Milovanovicsot*, adjon módot arra, hogy a rágalmazót felelősségre vonhassa. Dr. *Milovanovics* kijelentette, hogy nem emlékszik rá, ki volt a rágalmazó s különben is ő az illető társaságban megvédte *Markovicsot* a rágalommal szemben.

Dr. *Markovics* nem elégedett meg ezzel a válasszal, hanem levélben szólította fel dr. *Milovanovicsot*, hogy ne vezesse meg a rágalmazót és egybe dr. *Stefanovics* Zsarkó akkori polgármestertől fegyelmet kért maga ellen. Dr. *Markovics* időközben megígudta, hogy dr. *Milovanovics* egy társaságban *Oberknyezsevics* Száva jeicnlegi temerini jegyzőre hivatkozott, mint a rágalmazó kijelentés szerzőjére. Felelősségre vonta *Oberknyezsevicsot*, aki azonban tagadta a neki tulajdonított kijelentést, mire együtt elmentek dr. *Milovanovics*hoz, aki azt mondta, hogy nem emlékszik pontosan a dologra, de lehet, hogy *Oberknyezsevics* tette a kérdéses nyilatkozatot *Markovics*ról. *Oberknyezsevics* erre bepörölte dr. *Milovanovicsot*, de a választások aatt kibékölték, *Oberknyezsevics* visszavonta a pört és egy nyilatkozatot kapott dr. *Milovanovics*tól, hogy nem ő rágalmazta dr. *Markovicsot*.

Ekkor dr. *Markovics* feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen és arra az esetre, ha a rágalmazó nem lenne ki nyomozható, kérte dr. *Milovanovics* megbüntetését.

Időközben dr. *Milovanovicsot* kine-

vezték Noviszad város polgármesterévé. Az első tanácsulésen a polgármester figyelmeztette a tanácstagokat, hogy pontosan járjanak hivatalba és hogy a hivatalos órák alatt nem kívánatos a dohányzás.

Dr. *Markovics* erre megjegyezte, hogy *a tanácstagok nem gyerekek és nem szorulnak ilyen kioktatásra.*

Kedden rendkívüli közgyűlés volt és azt megelőzően tanácsulést tartottak, amelyen a polgármester *felhívta a tanácstagokat, hogy a közgyűlésen sötét ruhában jelenjenek meg.* Dr. *Markovics* nem volt jelen a tanácsulésen, mert a lakáshivatal átadásával volt elfoglalva és délután a közgyűlésen sötét ruhában jelent meg.

Pénteken reggel nyolc órakor dr. *Markovics* megjelent hivatalában, de nemsokára eltávozott néhány percre, hogy valamilyen privát ügyét elintézzze. Ezalatt a polgármester tereszte. Amikor visszatért bement a polgármesteri hivatalba — cigarettával a szájában. A polgármester rászólt:

— Ne dohányozzon az én szobámban!

Dr. *Markovics* letette a cigaretta és kijelentette, hogy a polgármesternek a hivatali szobájában joga van ilyen utasításhoz.

— Ön nem jött pontosan a hivatalába — mondotta ezután a polgármester.

— Pontosan jöttem, de rövid időre el kellett mennem.

— Elrendeltem, hogy a közgyűlésre sötét ruhában jelenjenek meg a tanács-tagok — szólt a polgármester.

— Nem tudtam róla, de különben is az én személyes ügyem, hogy milyen ruhában megyek valahová. E tekintetben nem fogadok el utasítást — hangzott a válasz.

— Nem engedem, hogy így feleljen.

— Ilyen figyelmeztetésre csak ilyen választ adhatok.

— Megbüntetem egy havi fizetése erejéig.

— Kérem, idézze a szakaszt, amelynek alapján ezt teszi.

— Menjen ki a szobámból.

— Nem megyek!

A polgármester erre csöngtetett, szót-gát hivatott és felszólította, hogy vezesse

A Fram és a Hobby elindultak Amundsen felkutatására

Amundsen expedíciójának amerikai mecénása az izgalmak következtében meghalt

Amundsen sorsáról semmit sem tud a világ és csak latolgatják a menekülés lehetőségeit. Az északi sarkot járt utazóknak, az Arktisz ismerőinek véleménye némi reményt nyújt arra, hogy a merész fölledező még éleiben van és visszatér Cap Columbián keresztül.

Az első mentőakció elindulásáról szombaton érkezett Oslóból hír. E szerint az expedíció kísérő hajói, a *Hobby* és a *Fram* elindultak Amundsen felkutatására. Az a kétheti terminus, amelyet Amundsen megjelölt a segítő expedíció elindulására abban az esetben, ha ő addig nem térne vissza, lejárt. A Hobbyra vár a veszedelmesebb szerep, tekintettel arra, hogy ez a hajó a jég-törésre jobban föl van szerelve, benyomhatja messzire az örökjég hazájába. A Fram csak a zajló jégig tud menni s ezért északi irányba tart, majd az Amsterdam-sziget felé megy.

Egy Rómából érkezett távirat jelenti,

hogy John Ellsworth, Amundsen északsarki expedíciójának amerikai mecénása, aki Firenzében időzött, az ottani Villa Palmieriben pénteken hirtelen meghalt. John Ellsworth, akinek a fia, mint az egyik repülőgép parancsnoka, Amundsenrel együtt repült az északi sarkra és aki tudvalevően 100.000 dollárt adott az északsarki repülőexpedíció céljaira, napok óta nagy izgalmak között várta a híreket az expedíció sorsáról. Szerdán, amikor szikratávirat jelentette, hogy már a Fram fedélzetén is aggodnak a repülő elmaradása miatt, Ellsworth szívgyöngeségbe esett és a kiállott izgalmaktól pénteken meghalt. Halála előtt kábeltáviratot kapott New Yorkból, amelyben Mac Millan tanár, aki maga is északsarki expedícióra készül, tudatta vele, hogy csak a jövő hónapban tud elindulni fiának felkutatására. Ez a hír sietette a szívbeteg Ellsworth halálát.

Szakadás a novisadi szocialista-pártban

Dr. Szekulics Milán volt képviselő kilépett a helyi szervezetből

A Bácsmegyei Napló már ismételt hirt adott arról a szakadásról, amely a novisadi szocialista-pártban hónapokkal ezelőtt beállt. Most nyilvánossá lett az a szakadás, amely a kulisszák mögött már jó ideje megbénította a párt akcióképességét.

A novisadi párt már hónapok óta két frakcióra oszlott, az egyiknek dr. Szekulics Milán, ez a kiváltságos képességű izzig-vérig szocialista, volt nemzetgyűlési képviselő és Brkics Vojin, a novisadi munkásbiztosító pénztár igazgatója, ugyancsak volt nemzetgyűlési képviselő állt az élén, míg a másik frakciót Tatács Pavle, Nesics, Putnik, Csákics és Potner irányították.

A harc a választások tartamára — látszólag — elcsendesedett, hogy a választások után annál nagyobb erővel törjön ki.

Az ellentétek nemcsak személyi természetűek, de a taktika tekintetében is nagy hasadékok tátong a két frakció közt.

Dr. Szekulics és Brkics a párt legszélsőbb jobboldali irányzatát képviselik. A Tatács-Nesics-frakció taktikája ellentétben áll dr. Szekulics megmondott és magasabb pártszempontokra figyelemmel levő taktikájával. Dr. Szekulics frakciója dr. Divacot és Koracsot vallja vezérének, míg Tatácsék dr. Topalovics követőinek hirdetik magukat, noha Topalovics és Divac és Koracs a fontosabb pártkérdésekben teljes összhangban vannak el.

Tatácsék állanak a helyi pártszervezet élén és a novisadi pártvezetőség tagjai szinte kizárólag nélkülük egyuttal vezetők a városi szocialista pártszervezetnek is. A pártvezetőség működésével taktikájával elégetlen frakció személteti Tatácséknak, hogy megretette a helyi szervezetet, hogy volt a munkásság zömét a pártba bevonnai, amire tanúság a szocialisták segítség nélkül legértékesebb elemének a grafikai munkásságnak tüntető távolmaradása minden politikai szereplésből. Ugyanez a helyzet a munkásság összességénél is. A munkásság nagyobb része tartózkodik minden aktivitástól, kivülk része a független munkásokkal szimpatizál és a legellenzősőbb része áll a novisadi helyi szervezet mellett.

Az ellentétek nyílt kirobbanását a novisadi kiszélesített városi tanács megalakítása idézte elő. A radikális-párt — mint többségi párt — az új kiszélesített városi tanácsba a választáson leadott szavazatok arányában jelölték ki a kiszélesített városi tanács tagjait. A radikális-párt — mint a múltban, úgy most sem kérdezte meg a kisebb pártokat, hogy saját kebelükből kiket kívánnak

jelölni, hanem maga jelölte ki a más pártbelieket is.

A jelölés dr. Szekulics Milánra és Brkics Vojinra esett. Ekkor a Tatács Pavle szerkesztésében megjelenő Szloboda című pártlapban pártátározat nélkül azt írta, hogy mindehki gazember és semmirevaló, aki a radikális-párti kinevezést elfogadja.

Pár napra rá Pongics Dáka lemondott a radikális-párt elnökségéről és helyébe dr. Ilics Branko került. Ekkor a radikális-párt rendezte a kiszélesített városi tanács tagjainak jelölését és így került Brkics helyébe Tatács a kiszélesített tanácsba. Tatács a mai napig nem mondott le a kiszélesített városi tanácsbeli tagságáról és nem vonta le saját lapja állásfoglalásának közkezdenciját. A Szekulics-frakció a vajdasági szervezet vezetőségét hibáztatja a szervezkedés csödjéért s azért, hogy nem tördtek a vidéki szervezetekkel, azokat nem irányították azok magukra hagyatva vezetés nélkül maradtak. Súlyos sérelem, hogy a vajdasági pártkongresszust két órára nem hívták egybe. Nemkevesebb sérelmezik azt a körülményt, hogy a pártvezetőség a párt megkérdése és tette nélkül a május első megünneplésére szövetkezett a független szocialistákkal és így dr. Szekulicsnak és híveinek lehetetlennek tettek, hogy május elsőjén megünnepléjék.

Mindezekhez járul az agitáció hiánya s a szervezetek közti kapcsolatok megszüntetése.

A sérelmek közt szerepel a Szloboda című pártlap önkényes szerkesztése, s a lap ötletszerű állásfoglalásai, amelyek távolosnak a szocialista ideológiától. Mindezek az állapotok most arra készítettek dr. Szekulics Milánt, hogy pénteken este bejelentse a novisadi helyi pártszervezetből való kilépését.

Felkerestük dr. Szekulics Milánt, aki felkérésünkre a pártszakadás és kilépése okairól ezeket mondotta:

— Elvi és személyes okok készítettek arra, hogy a helyi pártszervezetből kilépjek, de természetesen maradok és leszek, aki voltam: meggyőződéses szocialista. Egyelőre visszavonulok az aktív politikai szerepléstől.

— Mint szocialista továbbra is figyelemmel kísérem a munkásmozgalmat és ha elérkezik az idő, hogy az egész munkásmozgalmat ismét csoportosítani lehet a szocialista-pártban, úgy én a munkásmozgalmakkal újra küzdeni fogok a régóta vallott programmal és a régi lónak tartott taktikával, amely tellesen távol áll a moszkvai ideológiától és taktikától.

— Levelet írok a városi tanácsnak és közlöm vele, hogyha mint a helyi párt-

ki a tanácsnokot.

Péntek délután a polgármester végzést hozott, amely szerint dr. Markovicsot felfüggeszti állásától botrányt okozó magatartás miatt. Az indoklás szerint a tanácsnok későn járt hivatalba és az udvariasság felőlösségrevonásra udvariasságul válaszlát. Dr. Markovics ügykörének ellátásával a polgármester Vucsetics Miloje tanácsnokot bízta meg.

Dr. Markovics még pénteken becsületlenségért fejelemelte a polgármestert és a felfüggesztő végzés ellen felebbezett a közigazgatási bizottsághoz.

Agyonsújtotta

a villanyáram

Halálos szerencsétlenség a szubotícai fűtőházban

Halálos szerencsétlenség történt szombaton délután három órákor a szubotícai vasúti állomás fűtőházában. August Ferenc harmincegy éves fűtőházi munkás munkaközben a széndaru villanydrótjához ért meztelen karjával. A magasfeszültségű áram lesújtotta Augustot, aki hangos jajkiáltással nyomban összeesett. Társai a segítségére siettek, de már nem tudták megmenteni, a szerencsétlen munkás elvesztette az eszméletét s tíz pernyi borzalmas kínoldás után meghalt. A közben a helyszínerre érkező városi tisztiorvos már csak a halált konstataálhatta. A súlyos égési sebekkel borított holttestet kiszállították a szentái uti hullaházba.

August Ferenc házas ember, ezelőtt egy esztendővel nősült meg és egy másfél hónapos kisgyermeké van.

A katonaruhás

kalandornő

Hüremhölgyből frontarcos

A napokban a beogradi rendőrség letartóztatott és Vinkovci közelében levő egyik községbe, illetőségi helyére toloncolt egy nagystílű kalandornőt. Böline Irma a nő valódi neve és Vinkovcin született. Tizenhárom éves korában Konstantinápolyba került, ahol három évet egy gazdag kereskedő háremében töltött.

Tizenhat éves korában megszökött a háremből és Szófiába került, ahol Fatima Sali néven szerepelt. A háboru kitörésekor Szarajevóban bukkant fel, ahol ápolónő volt az egyik katonai kórházban. Kikerült a front-ra is és Visegrádnál a Szerbia elleni harcokban is résztvett. Hat hónapi frontszolgálat után megsebesült. Felgyógyulása után, ismét mint ápolónő az orosz frontra került, ahol fogságba esett. Oroszországban beleszeretett egy orosz kapitány, a kivel megszökött a fogolytáborból. Petrogradban telepedett le és fényűző életet folytatott. Eljárt a legelőkelőbb orosz körökbe és szórta a pénzt.

Csakhamar megelégette azonban a petrogradi életet is. Romániába menekült és Bukarestben telepedett le Markovics Mancsi név alatt. Azt mesélte, hogy egy gazdag bolgár bányatulajdonos lánya. A román fővárosban csinált egy pár társadalmi botrányt is, majd otthagya Bukarestet. Magyarországra szökött és Budapesten folytatta nagystílű életmódját. Fiafalsága és szépsége azonban lassanként elhervadt s ezért kénytelen volt Szegeden tanítónői állást vállalni. Hat hónapig élt itt szerényen visszavonulva, végre azonban megunta mégis a polgári életet, ismét felébredt benne a kalandvágy. Katonaruhában megjelent egyszerre a jugoszláv-magyar határon. Itt magába bolondított két magyar bakát, akik Jugoszláviába szöktették. Így került a beogradi rendőrség kezére mely egyelőre gáttat vetett további kalandjainak.

szervezet tagja kerültem a kiszélesített városi tanácsba, akkor erről a tagságomról lemondok.

Dr. Szekulics lépésével a párt több értékes tagja szolidáris és így dr. Szekulics elhatározása a bomlási folyamat kezdetét jelenti.

Az Orjuna és Szrnao szentái háboruskodása a tábla előtt

Felmentő ítélet egy kémkedési perben Targyalások a novisadi táblán

A múlt évi május 25-én a szentái Orjana nagybbszabású gyűlést rendezett, amelyhez meghívták a környékbeli orjunás szervezeteket is.

A szentái szrnaosok rossz szemmel nézték az Orjana intenzívebb szereplését és Plavics György a szrnaosok élén a gyűlés szétugrasztására készült, de Nesics Borivoj, az orjunások egyik vezére megtudta a szrnaosok tervét és megakadályozta annak keresztülvitelét.

Plavics György emiatt bosszút esküdött Nesics ellen. A gyűlés után társai hazakisérték Nesicsét, nehogy Plavics és a szrnaosok megtámadhassák. Nesics hazafelmenet a munkásbiztosító-pénztár épülete előtt — mivel az orjunások seholsem voltak láthatók — megköszönte barátai kíséretét és kijelentette, hogy most már egyedül megy tovább.

De alig tett pár lépést egyedül, a lesben állt orjunások körülfogták Nesicsét és Plavics botjával többször fejbévágták Nesicsét, aki a tulerő elől el akart menekülni, de az orjunások utolérték és bántalmazták.

Nesics ekkor, hogy támadóit távol-tartsa, kihuzta a kését és azzal hadonászott, ekközben mellbeszurta Plavicsot, aki rövidre rá sebébe beléhalt.

A szubotícai államügyészség szándékos emberöléssel vádolta, de a szubotícai törvényszék 1924 augusztus 1-én megtartott főtargyaláson a vádlottat felmentette, mert a jogos védelmet be-igazolnak látta.

A novisadi felebbviteli bíróság szombaton helybenhagyta a felmentő ítéletet.

1923 októberében a belimanaszirt határrendőrség kémkedés gyanuja miatt letartóztatotta Bischof József oszijekli kereskedelmi ügynököt, mert utlevél nélkül jött át Magyarországból. A határrendőrség kihallgatta Bischofot és valamása alapján letartóztatja Vicsze Lajost, az Első Horvát Takarékpénztár oszijekli fiókjának igazgatóját, akit azzal gyanúsítottak, hogy ő pénzelte Bischof kémkedését.

Az 1924 október 9-én a novisadi törvényszéken megtartott főtargyaláson Bischof elmondotta, hogy a határrendőrség bántalmazással csikarta ki belőle a vallomást, ő sohasem kémkedett Magyarországra és csak azért ment át Magyarországra, mert dr. Ivkovic nemzetgyűlési képviselő megbízta, hogy a külföldön tartózkodó Radics Stevan felől megbízható értesüléseket szerezzen. Elmondotta, hogy Vicsét nem is ismeri és csak a határrendőrség kényszerítette az alaptalanul terhelő vallomásra.

A novisadi törvényszék mindkettőt, bizonyítékok hiányában, felmentette. A novisadi felebbviteli bíróság szombaton megerősítette a felmentő ítéletet, amely jogerőssé vált.

1924 szeptember 10-én a novisadi törvényszék Pavlovics Czvetót, mert 1923 december 10-én Frick Évától Zsablyán 7000 dinár értékű holmit lopott, másfél évi börtönrre ítélte. Davidovics Pált, akit az ügyészség, mint tettestársát vádolt, felmentette a törvényszék a vád alól, viszont nyolc havi börtönrre ítélte, mert Milicsics Vericán erőszakot követett el.

A novisadi felebbviteli bíróság szombaton helybenhagyta az ítéletet, amely ellen a vádlottak védői semmiségi panaszt jelentettek be.

HIREK

A béke szálláscsinálója

A gyűlölet sötét tornyai között, az embertelenség sivár romjain, itt-ott kigyulad mégis a béke pásztortüze. A szuboticei jogászegylet ülésén, itt Suboticán történt, hogy felállt egy **Jugoszláv** bíró és azt indítványozta, gyászolja meg a magyar jogászvilág nagy halottját: Plósz Sándort. A keserű csalódások után, a hétköznapiok letargiája, kétségbeesése közben csak riadt örömmel lehet tapsolni ennek a bátor, emberi gesztusnak, amely a tudomány nevében határokat döntött, fegyvereket parancsolt le egy pillanatra az utóból, hazugságokat tépett szét és a halál szent misztériuma alatt az élet ígért hintette el. Plósz Sándor zsenije magyar földből nőtt ki, de a tudomány, amelynek szolgálója, teremtő tehetsége volt, az egész világé, mindenkié, aki az igazságot keresi és a béke árnyékába húzódik. És ahogy Jókai Mór emléke egy tribünre vezette föl a szláv és magyar életet, a nagy magyar jogász ravatala előtt levett kalappal áll meg barát és ellenfél, magyar és jugoszláv, Budapest és Szubotica. A politika hat esztendőn keresztül ásta a szakadékot ember és ember közé, ácsolta a sörpókat országok végein és bujogatta a vér sötét indulatát, miközben az elárult élet megakadt a holttestek barrikádjain és szétronnyolódott, mint viharvert zászló. Amit elrontott, amit megrokkantott, feldúlt, szívenütött, elárult, azt mind a művészetnek és a tudománynak kell most jóvátenni. Az ő vállaira nehezedik a fájdalmas kötelesség: embert békíteni emberrel, igazságot igazsággal, gondot gonddal és az életet az élettel. A feladat nehéz, krisztusi, mert még sokan hirdetik, hogy be kell fogni a költők száját és fel kell huzni a fegyverek ravaszait. De az esztendők lassan-lassan megépítik a hidakat, a gyűlölet felhőt szétszórják a művészet és tudomány viharágyui és itt-ott már kihallatszik a szó, föl száll a fehér galamb és egymásratalál két gondolat az igazság eresze alatt. A tudomány kézen fogja az embert, mint vásárba tévedt gyereket és rávezeti a béke útjára, elvezeti az idő örök forrásához: az élethez.

A Bácsmegeyi Napló legközelebbi száma a görög-keleti pünkösdi miatt kedden reggel jelenik meg.

— **Munkaszünet görög-keleti pünkösdi két napján.** A szuboticei rendőrség intézkedése szerint Szuboticán a görög-keleti pünkösdi első napján vasárnap teljes munkaszünet kötelező, csupán az élelmiszerüzletek délelőtt tíz óráig, a porbéliüzletek pedig délig tarthatók nyitva. Hétfőn déli tizenkét óráig minden fizlet nyitva tartható és a gyárakban is folyhat a munka, délután azonban teljes munkaszünet kötelező.

— **Megérkeztek a suboticei zarándokok.** A római zarándokok suboticei csoportja szombat éjszaka visszaszállt Szuboticára. A zarándokok valamennyien egészségesen érkeztek haza Rómából.

— **Letics György püspök Veliki-Becskerekén.** Becskerekéről jelentik: Letics György görög-keleti püspök szombaton délután felhívta megérkezett Veliki-Becskerekét. A főpapot a város hatóságai fogadta, amelyben a vármegye részéről résztvettek Alekszije Mita kerületi főispán, Rajics Szvetiszláv allspán és

néhány főtisztviselő, a városi tanács élén Alekszics Bogolyub püspökkel, a katonai hatóság fejei Pavlovics eredeles vezetésével, valamint a katolikus klérus élén dr. Kovács István pápai püspökkel. A püspök négyesfaján vonult be a városba, ahol a Szokol-egylet nevében Szlanovics Mihos gimnáziumi igazgató üdvözölte.

— **Csehszlovákiában behozzák a progresszív agrárvámokat.** Prágából jelentik: A minisztertanács elhatározta a progresszív vámok behozatalát. A vámtarifa módosításáról és kiegészítéséről szóló rendelet néhány autonóm vámtétele visszaállítását, másrészt a progresszív vámok megállapítását tartalmazza.

— **Nagygyűlés Beogradban a cukor drágaság ellen.** Beogradból jelentik: A beogradi lakosság körében mozgalom indult meg a cukor nagymértékű drágulása ellen. Tizenhat társadalmi egyesület görögkeleti pünkösdi vasárnapjára közös nagygyűlést hívott egybe, amelyen követelni fogják, hogy a kormány vessen véget annak a helyzetnek, amely lehetővé teszi, hogy a cukor árát mesterségesen drágítsák. A gyűlésen a munkásszervezetek, a női egyesületek, a nacionalista szervezetek, a rokkantegyesület és az újságíróegyesület is részt vesznek.

— **Kanada annektálni akarja az északi sarkot.** Newyorkból jelentik: A kanadai képviselőház elfogadta a kormány indítványát, amely az északi sarknak Kanada általi való annektációját célozza. A belügyminiszter magyarázataképpen hozzáfűzte, hogy Kanada egészen az északi sarkig terjedő területet a maga számára igényli, tekintet nélkül arra, hogy föl van-e már fedezve, vagy nincs. A törvényjavaslat fölhatalmazza a kanadai kormányt, hogy a följedező utjuk előtt a kanadai kormány engedélyt kérjen ki. Kanada föllépése kétségkívül ellenzésre fog találni a hatalmaknál, amelyek bár a sarkvidéki területeknek semmi praktikus értékük nincs, megszerzett jogaikról semmiesetre sem mondanak le.

— **A svéd parlament megszüntette a hadsereg részleges leszerelését.** Stockholmból jelentik: A svéd parlament június első hetében befejezi ülészeit, amelynek legjelentősebb eseménye az volt, hogy a kormány a liberálisok egy részének támogatásával néhány szavazattöbbséggel keresztülvitte a svéd hadsereg részleges leszereléséről szóló javaslatot. A parlament a mostani ülésének befejezése után csak 1926. januárjában ül ismét össze. A konzervatív jobbpárt egész Svédországban hatalmas agitációt indított meg a honvédelem érdekében.

— **Házasság.** Adler Hilda (Petrovsele) és Glied Gyula (Subotica) folyó hó 9-én házasságot kötöttek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— **Újságírógyűlés.** A Jugoszláv Újságírók Egyesületének központi választmánya június 24. és 25-én gyűlést tart Zagrebban. A gyűlés napirendje: 1. A sajtótörvény és az újságíró törvény. 2. Jelentés a sajtó működéséről. 3. Az újságírók jogdíjlapja és takarékpénztára. 4. Az idei Kongresszus.

— **Öt napi elzárásra ítélte a rendőrség a gázoló autó vezetőjét.** A rendőrség — mint jelentették — pénteken délután őrizetbe vette Korhec Gyula henteset, aki autójával elgázolta Kiss József hat éves kisfiát. Szombaton a rendőrség szabadonbocsátotta Korhec Gyulát, az iparhatóság azonban azért, mert sofőr-vizsga és hajtás engedély nélkül vezette az autót, öt napi elzárásra és száz dinár pénzbírságra ítélte. Gondatlanságából okozott súlyos testi sértés miatt külön eljárás indult meg Korhec Gyula ellen.

— **A román ellenzék rombolt az ülésteremben.** Bukarestből jelentik: A képviselőház éjszakai ülésén a házszabályreform tárgyalásának végén, amellyel az obstrukció lehetetlenné tették, viharos jelenetekre került sor. Az ellenzékiek megátámadták a többséget, miközben a korlátokat is szétrombolták. Az ülést felfüggesztették. Az ülés újabb megnyitása után az ellenzék folytatta üntetését, megszállta az emelvényt, az elnöki széket és a miniszterek helyeit. A viharos jeleneteknek a villamos lámpák kioltásával vetettek véget.

— **Vasárnap temetik a noviszedi szerelmi dráma áldozatát.** Noviszedről jelentik: A noviszedi szerelmi dráma áldozatát, Krájer Náda vasárnap délután föl temették. Berta Etus állapotában lenyeges javulás állott be.

— **Leesett a mozdonyról.** Szomborból jelentik: A szombor-óbecsei vonalon, Csopolje és Szombor között Szadovszki Mihály fűző menetközben kiesett a mozdonyból. Súlyos sérüléseivel a szombori kórházba szállították.

— **Tűz Sztarakanizán.** Sztarakanizáról jelentik: Csütörtök este fél kilenc órakor eddig még kiderítetlen okból kigyulladt Bérei Mór kereskedő lakóháza. A lángok gyorsan terjedtek és erősen veszélyeztették a zárda és a villanytelep épületeit. A zárdából már kihordták a bútorokat az uccára, azonban a kivonult tűzoltóságnak sikerült a szomszédos épületeket megmenteni. A kár biztosítás révén megtérül.

— **A szocialista csehszlovák miniszterek benyújtották lemondásukat.** Prágából jelentik: Srba közmunkügyi, Markovits közoktatásügyi, Winter szociális igazgatási miniszter pártjuk végrehajtó bizottságának rendelkezésére bocsátották tárcájukat, minthogy a kormány a gabonavámok behozatalát határozta el és ebben leszavazta őket. A szocialista minisztereknek ez az elhatározása nem jelent meglepetést, már régen előkészített taktika volt ez és bizonyosra veszik, hogy mielőtt a gabonavámok életbelépnek, a miniszterek ismét belépnek a kormányba.

— **Meghíusult bombamerénylet a spanyol király ellen.** Mint Barcelonából jelentik, a rendőrség Barcelonától néhány kilométernyire nyolcvan kilogramm súlyú elektromos gyújtóberendezéssel ellátott bombát talált, amellyel június 4-én, az uralkodó pár elutazása napján, az udvari vonatot akarták légberöpíteni. A rendőrség kezére került tervrajzban a robbanás helyét a vasúti vonal egyik alagútját jelölték meg. Tizennégy fiatal diákot és alkalmazottat, akik szeparatisták és egy szélsőséges katonai egyesület tagjai, letartóztattak. A letartóztottak tagadják, hogy bármilyen tekintetben bűnösök volnának. Az ezekről szóló hír közlését a cenzura megtiltotta. Egyébként csak a közelmúltban robbant föl egy bomba Castelel márkli háza előtt az uralkodópár tiszteletére rendezett táncünnepély alkalmával.

— **Kötélfü és háromszemű malac.** A szlavóniai Virovitica községben a múlt héten egy Matorin Gyura nevű gazda disznója kétfejű és háromszemű malacot ellett. A malac mindhárom szeme az egyik fejen volt, a másik fejen nem volt szem. A malac néhány órát élt és elég erősnak látszott, a babonás gazda azonban megölte. Beszállították a zagrebi Nemzeti Múzeumba.

— **Összeesett az éhségtől.** Noviszedről jelentik: Törjek Mihály hatvanhétéves noviszedi koldus már néhány nap óta feklőd a temetőben egy sárga mellett. A rendőrség szombaton a koldust eszméletlenül állapotban beszállította a kórházba. A szerencsétlen ember már napok óta nem jutott élelemhez és az éhségtől esett össze a temetőben.

— **Pánk Bukarestben.** Bukarestből jelentik: A román főváros lakosságát szombaton nagy robbanás zaja riasztotta meg. Azt hitték, hogy a Catelu-erődben ismétlődött meg a Cotroceni melletti tavaly történt puskapor-robbanás. Nagy nyugtalanság uralkodott, míg végre kiderült, hogy a Ferrochimica gyártelepen régi, hasznavehetetlen lövedékeket robbantottak fel anélkül, hogy a robbantást a hatóságoknak előre bejelentették volna. A robbantások következtében a gyártól nem messze vezető vasútvonalon az egyik arrahaladó vonatot elárasztották a szilánkok, de szerencsére az utasokban nem tett kárt.

— **Az anyalföldi aranyelet miatt háromezer dolláros pert indítottak a kincstár ellen.** Budapestről jelentik: Az anyalföldi aranyeletnek rövidesen érdekes epológusa lesz egy bírósági tárgyaláson. Silbermann Ábris régiségkereskedő rövid idővel ezelőtt egy kétszázötven gramm súlyú, kerek alakú aranycsészét szolgáltatott be a Nemzeti Múzeumnak. Az aranycsésze anyalföldi lelet volt és a Nemzeti Múzeumban negyvenmillió értékre becsülték. Silbermann szerint az aranycsésze nem negyvenmillió koronát, hanem tízezer dollárt ér és ennek harmadrészét kéri a Múzeumból, sőt ez összeg erejéig pöröl is a kincstár.

— **Jeritza Máriát nem engedik többé Brünnben fellépni.** A Narodni Listy szerint a brünni rendőrhatalóság Jeritza Mária fellépését Brünnben tiltotta, miután a művész nő a külföldön a csehszlovák államra sértő megjegyzéseket tett.

— **Nem lesznek többé nemzeti-ségi ezredek a román hadseregben.** Bukarestből jelentik: A Lupta című lap részleteket közöl a román hadsereg reorganizálásának tervéről. Eszerint az aktív katonai szolgálat 19 hónapos lesz valamennyi fegyvernemnél, a haditengerészet kivételével. A tartalékokban mindenki 18 évet tölt és 6 évig lesz népfőlkelő. A katonai egységekbe való beosztást úgy tervezik, hogy a nem román nemzetiségű katonák mindig megfelelő arányú kisebbségben legyenek a román elemmel szemben. A tervezet egytálla megvalósítja a kisanant államainak katonai szervezeti egységét, még pedig kölcsönös felelősséggel és a stratégiai közlekedési vonalak összhangba hozatalával.

— **Állásnélküli színész betörőbandája.** Budapestről jelentik: Az utóbbi időben felhűnően sok feljelentés érkezett a főkapitányságra fényes nappal, a déli zárás idején történt vakmerő üzletbetörésekről. Szombaton délelben letartóztattak három gyanús fiatalembert. A három fiatalember tiltakozott az igazoltatás ellen, sőt meg is támadták a detektíveket, úgy, hogy ezek csak a közönség segítségével tudták megfékezni őket. A rendőrség azután megszelídültek és mind a hárman, Virág József színész, Chabár Tamás fényező és Jakobik Nándor lakossággedet, akik belsérték, hogy ők törték be fényes nappal a felügyelet nélkül hagyott üzletekbe. Azzal védekeztek, hogy mind a hárman állás nélkül maradtak s a nyomor vitte őket rá a bűnre. A banda vezére Virág József színész volt.

— **Lisszabonban kitért az általános sztrájk.** Lisszabonból jelentik: Pénteken kikiáltották az általános sztrájkot. A sztrájk hatása egyelőre nem érezhető.

— **Öngyilkosság.** Szomborból jelentik: Dujnovics Stipan hatvanhétéves vízhozó pénteken összeveszett feleségével, mire elkeseredésében a Radicevics utca 27. számú házában istállójában felakasztotta magát. A házbeliek még időjében észrevették és levágták a kötélről. Az öreg azonban pár óra múlva újra besurrant az istállóba és másodsor is felakasztotta magát. Mire észrevették, halott volt.

— **A Jeritza és Olszevszka-botrány epilógusa.** Bécsből jelentik: A bécsi Operaházban, mint ismeretes, kínos incidens játszódott le Jeritza Mária és Olszevszka asszony között. Az incidens következtében az Operaház Olszevszka asszonyt elbocsátotta tagjai sorából. A közvélemény azonban Olszevszka asszony mellé állt és így az Opera kénytelen volt revideálni elhatározását. A kibontakozás érdekében azután bécsi tárgyalás indult meg Jeritza Mária és Olszevszka asszony között. Ezek a tárgyalások most megszakadtak és Olszevszka asszony elbocsátása miatt pert indít az Operaház ellen.

— **Egy kibic leharapta a játékos fülét.** Nagyváradról jelentik: Nem mindennapi perben ítélkezett a napokban a nagyváradi járásbíró. Néhány héttel ezelőtt Frank Miksa egy társasággal kártyázott az egyik kávéházban. A háta mögött ülve szorgalmasan és kintartóan kibicelt Friedmann Jenő, aki többször közbeszólt s zavarta a játékot. Frank Miksa figyelmeztette Friedmannt, hogy hagyja játszani, Friedmann azonban újból meg újból közbeszólt. Heves vita keletkezett köztük, majd elcsattant az első pofon. A kezdeményező Frank volt, de Friedmann sem maradt adósa. A birkózásnak szomorú következménye lett: Frank egyik füle ottmaradt a csataterén. A dulakodás közben Friedmann leharapta Frank egyik fülét. A bíróság testisértésben bűnösnek mondotta ki Friedmannt és 3000 lei fő és 1000 lei mellébüntetésre, valamint a perköltségek megfizetésére ítélte.

— **Veszedelemes vasuti kocsi.** Egyik olvasónk panasolja: A Senta—Horgos—Subotica közt reggel közlekedő személyvonatnak van egy veszedelemes kocsija. A kocsi lépcsője mellett elhelyezett rézkorlát alul nincs megerősítve. A beszélőnél az utasok megröhanják a kocsit, s már többször megesezt, hogy a rézkorlát, amelybe belekapaszkodnak, felcsapódik és súlyos sérülést ejt az utasokon. Igy a palicsi állomáson vasárnap egy Zvarinyi nevű idősebb kereskedőt úgy megütött a rézkorlát, hogy az illető eszméletlenül maradt a sinek mellett, szerdán pedig egy ur asszonyon ejtett súlyos sérülést. A végállomáson a vasuti kocsikat megszokták vizsgálni, érthetetlen, hogy a veszedelemes vasuti kocsi miért nem javítják ki.

— **Két halálos ítélet Szlovéniában.** Ljubljánából jelentik: Szlovéniában két halálos ítélet hoztak. A celjei esküdtszék kötéltálati halálra ítélte Hoskó József mariagovci kereskedőt, aki február 27-én megölte és kirabolta Raics József senkováci kereskedőt. A másik halálos ítélet a novomestri esküdtszék hozta, amely Eshapovic Milan horvát munkást ítélte halálra, aki Krsko község mellett egy szegényes házban alvás közben megölte és kirabolta Verdel öreg házaspárt.

— **Minden török jeles-diákot az állam tanítat tovább.** Angorából jelentik: Az angorai kereskedelemügyi miniszter elhatározta, hogy minden jelesen érett török diákot kiküldenek továbbképzésre a nyugati országokba. Elsősorban ipari szakmákra nevelik őket, de választhatnak hajlamaiknak megfelelőleg kereskedelmi, bányászati vagy földművelési főiskolát is.

— **Végzetes halálugrás.** Nantesből jelentik: Bravuros vakmerőségét életével fizette meg a híres ugróbajnok, Willy Wolf, aki nemrégiben a franciaországi Rouenben produkálta magát. Willy Wolf a Szajnába ugrott a szédítő magasságu emelődrúról, amely a hajóterhek átrakodására szolgál. Ezt a saltó mortale-t ismételte meg most az ugróbajnok Nantesben, a Loire vize fölött, ez alkalommal olyan szerencsétlenül, hogy a mutatvány életébe került. Huszszor főnyi nézőközönség gyűlt össze az izgalmas látványosságra a Loire partján, viharos ovációval köszöntve az

ugróbajnokot, aki levette magát a magasból. A következő pillanatban már összecsaptak feje fölött a hullámok, de nyomban ezután fölmerült, amire újból kitört a lelkes tüntetés. Mindenki abban a hiszemben volt, hogy az ugrás sikerült, de Willy Wolff ismét elmerült és nem is került többé felszínre. A Loire rohanó árja magával sodorta. A szerencsétlenül járt sportférfiu holttét még eddig nem sikerült a vízből kifogni.

— **A munkásné szerencséje.** Zagreből jelentik: *Natkey* Boriska, a zagrebi »Narodne Novine« kiadványfőnök munkásnéje az állami osztályosjáték utolsó húzása alkalmával 100.000 dinárt nyert. Mikor egy másik munkásné, Vidrics Katalin ezt meghallotta, feljelentést tett a rendőrségen, hogy *Natkey* Boriska ellopta tőle a szerencsétlő sorsjegyet. *Natkey* erre tanakát állított, akik igazolták, hogy a sorsjegyet szabályos vétel útján kerítte a III. osztály húzása előtt a mozdonyi yertes kezébe és csak az a hibát követte el, hogy a banknál, ahol a III. IV. és V. osztályra való részleteket befizette, nem jelentette be a tulajdonosváltást s így mint sorsjegytulajdonos még mindig Vidrics Katalin szerezte. Vidrics 50 százalékos egyezséget ajánlott fel, a nyertes munkásné azonban ragaszkodik a teljes nyereséghez és igényét per útján fogja érvényesíteni.

— **Gyógyszer helyett pestisbacilus.** Ljubljánából jelentik: A ljubljánai kertekben lévő Novo-Mesto, Litija és Brežice községekben a legnagyobb mérvű *sértéspestis* lépett fel, úgyhogy az állatállományt pusztulás fenyegeti. A lapok véleménye szerint az állatpestis fellépte a križevci-i állami szérumgyár tévedése folytán keletkezett. Az állami szérumgyár *orbanc-szérum helyett pestisbacillust* küllött Szlovéniába s ezzel elotttákte be az állatokat.

— **Elővezés.** Krausz Gyula veliki-beckereki vas- és fémöntőde tulajdonos leányát, Rózsit eljegyezte Halász Miklós. (Minden külön értesítés helyett.)
Róth Erzsike (Sombor) és Stern Miklós (Subotica) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Orosz trónkövetelők versengése.** Londonból jelentik: Az a rendkívül nagymérvű versengés, amely Cyrill nagyherceg és Boris nagyherceg orosz trónkövetelői pártja között folyik, majdnem halálos kimenetelű párbajra vezetett, amelyet a rendőrségnek csak a legutolsó pillanatban sikerült megakadályozni. A párbajt Ovrilov, Cyrill nagyherceg híve és Polovcov, Boris nagyherceg híve kezdték megvívni. A párbaj helyéül a luxemburgi nagyhercegség francia határmenti részét szemelték ki, a határátlépéshez szükséges utlevéllátmozást azonban nem kapták meg és ennek folytán a meaux-i erdőben alapították meg a felek találkozását. A meauxi rendőrség azonban feltartóztatta a párbaj helyére igyekvő automobiloikat és közölte a felekkel és a segédekkel, hogy amennyiben a párbajt francia területen megvívják, valamennyiüket haladéktalanul ki fogják utasítani az országból.

— **Halálozás.** Szegszárdi János, a Hartmann & Conen cég tisztviselője hosszas betegség után elhunyt. Teme-tése folyó hó 7-én délután 4 órakor lesz a Valievska ulica 28. gyászházból.

— **Kézrekerült a megszökött beocsini postarabló.** Noviszadról jelentik: Tafe József szabót, aki néhány héttel ezelőtt a beocsini postakocsit kirabolta, pár nappal ezelőtt Hoko szőlőtőkén, hogy az ott elkövetett bűnét tisztázzák. Tafe a napokban az Hoko rendőrség fogdába került és a Hoko kármán át Noviszadra vitt, ahol szombat délelőtt egy rendőr felismerte. A menekülő Tafe-t a rendőr néhány lövéssel megállásra kényszerítette és elfogta. Átadták az ügyészségnek.

— **Havazás Montenegróban.** Cetinje-ből jelentik: E napokban egész Montenegróban, különösen pedig a kolosimi kerületben erős havazás volt és a gyümölcsösökben és vetésekben nagy károkat okozott. A hatóságok segélyakciót indítottak.

— **Csak a diákvonatok állnak meg a szentai hidnál.** A szuboticei vasut-igazgató-ág közölte, hogy június 1-től kezdve a szentai Tisza-hidnál nem áll meg minden vonat, hanem csak a 7133. és 7134. számú diákvonatok, a melyeken más utasok is utazhatnak.

— **Ötven százalék kedvezmény az adriai fürdőhelyeken nyaralóknak.** Beogradból jelentik: A közlekedésügyi miniszter rendeletet adott ki, amely szerint a jugoszláv tengerparton nyaralók ötven százalékos vasuti kedvezményben részesülnek. A kedvezményben úgy a külföldi, mint a belföldi fürdővendégek részesülnek az esetben, ha legalább tizennégy napot töltenek egy fürdőhelyen. A nyaralóhelyekre utazóknak odautazásuk alkalmával egész vasuti jegyet kell váltani, a fürdőhelyen pedig hatósági bizonyítványt kell szereznii arról, hogy ott legalább két hetet töltöttek és ennek az igazolványnak a felmutatásával visszafelé nem kell vasuti jegyet váltaniok, hanem csak az eredeti jegyet kell felmutatni. A kedvezmény Susak, Split, Sebenico, Metkovics, Gruž és Dubrovnik állomásokig június 1-től, október 1-ig érvényes.

— **Tilos az éjjeli pékmunka.** Genfből jelentik: A nemzetközi munkaügyi konferencia hosszas vita után elfogadta 75 szóval 25 ellenében azt a konvenciót, amely a pékműhelyekben az éjjeli munkát tiltja. A munkaadóknak is tilos az éjjeli munka.

— **Eltűnt pénztárca.** Novisadról jelentik: Gyukics Mária feljelentést tett a rendőrségen, hogy miután Csímovics fűszerüzletében vásárolt, valaki ridiküljéből kilopolta pénztárcaját és tizenöt dináros takarékkönyvét. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **A Neven dalárda jubileuma.** Novisadról jelentik: Szombaton megérkeztek a vendégek a Neven huszonöt éves jubileumára. A jubileum alkalmából tiz órakor szertartást adtak Dungeny-szki Gedeoné zászlóanya tiszteletére.

— **A vajdasági zsidó ifjusági egyesületek szuboticei kongresszusa.** A vajdasági zsidó ifjusági egyesületek vasárnap, június 7-én tartják meg kongresszusukat Szuboticán. Délelőtt tizenegy órakor diszisztentisztelet lesz a zsidó templomban, délután tartják meg a kongresszust, este kilenc órakor pedig a Hakoah a Lloyd helyiségében hangversenyt rendez vidéki vendégek közreműködésével. A hangverseny műsora a következő: 1. Mendelsohn: *D-moll trió.* Hegedűn előadják: Rosenberg László, Bergel László, Auberth Andor (Senta). 2. *A cionizmus:* Előadást tartja dr. Keller Pinkász főrabbi (Topola). 3. Saját szerzeményeit zongorán előadja Hajós József (Novisad). 4. Berthold Feivel: *„Beruria”*: szavalja Bácskai Dezső (St. Becsej). 5. *Zsidó dalok.* Éneklé Breuer Rózsika (Szombor), zongorán kíséri Fischer Margit. 6. *A zsidó ifjuság feladata.* Előadás, tartja Schweiger Hermann főrabbi (Senta). 7. Leopold: *Uspomena.* Hegedűn előadja Hauser Imre, zongorán kíséri Klein Mancika (Subotica). 8. a) *Kezét fel az égbe...* b) *Hatikvah.* Éneklé a Hakoah férfikara. Műsor után tánc lesz.

Roth Olga kozmetikai intézetében. Kr. Aleksandrova ulica 4. szám alatt, a Rossija Fonciere palotájában, felemlen, modern szépségápolás, arcborhámplasztás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végreles eltávolítása. Kaphatók saját-készítményű, kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyövyrszapanok, arcfelhirtő- és szeplőcskenőcsök stb.

— **Argentina kormányt állított fel Zágrebban.** Zágrebból jelentik: Argentínai kormányt Zágrebban a Gajeva-utca 21. szám alatt konzulátust létesített.

— **Szökés a fogházból.** Nyitráról jelentik: Pénteken éjszaka Veronács Sándor tizenkét évre és Stary István három évi fegyházra ítelt fegyencek a már régebben keresztülfürészelt cellablakon keresztül az ágy lepedőiből font kötéllel leereszkedtek a nyitrai fogház udvarába. Amikor azonban a falon át akartak ugrani, az éjjeli őrszervezet őket és megállásra szólította a szökevényeket. A fegyencek erre a földön talált karóval rohantak az őrnök, aki fegyverét nem használta, de a mellette álló kutyát uszította támadóira, maga pedig a fegyver tusával védekezett. Hosszas küzdelem után a kutya segítségével sikerült a két handitát elfognia és visszaszállítania a fogházba.

— **Az Első Horvát-Szlávon Cukorgyár évi mérlege öt millió dinár nyereséggel zárult.** Osijekről jelentik: Az Első Horvát-Szlávon Cukorgyár igazgatósága most állította össze múlt évi mérlegét, amely rekord-nyereséggel zárult. Öt millió dinár a tiszta nyereség, vagyis az alap-és tartaléktőke 58 százaléka.

— **Amerika bevándorlást biztosokat küld az európai kikötőkbe a kivándorlók megvizsgálására.** Bécsből jelentik: Az Északamerikai Egyesült Államok kormánya ezentul már az európai kikötőkben akarja megvizsgáltatni az Unióba utazó kivándorlókat. Eddig, mint köztudomásu, a kivándorlók megvizsgálása Ellis Island szigetén történt. Az Unió kormánya azonban helyesebbnek tartja, ha ezentul a bevándorlók egészségügyi, pénzügyi és intellektuális megvizsgálása különböző amerikai szakemberek által már az európai kikötőkben megtörténik, így ugyanis a visszautasítandók megtakarítják a nagy fáradságot és a tengeri utazás költségét. Az Észak-amerikai Egyesült Államok kormánya még ebben a hónapban kijelöli az Európába küldendő biztosokat, hogy azok már a nyár folyamán megkezdjék működésüket az összes európai kikötőkben.

— **A Szeptozár Miletics-i gyógyfürdő megnyílt.**

Női- és gyermekfehérneműt a legjutányosabb áron a »Dama« fehérneműszalon készít Tolstojeva (Ódor-u.) 21.

Tanulmányut. Dr. Schnur vrsaci fogorvos 1. é. június hó 12-től július hó 16-ig tanulmányutra eltávozott és rendelkezelt visszatérte után kezd meg újból.

Vizsahangversenyek a városi zene-dében június hó 10., 11., 12., 13., és 14-én 4 órai kezdettel lesznek megtartva.

Uj szörmeüzlet és szücsmühely Novisadon. A jugoszlávial közönség előtt elővösen ismert *Nettel* Salo bécsi szücsmeister társult Novisad első szabó-tízlet tulajdonosával *Farkas Mórral* és *Nottel* és *Farkas* cég alatt Novisadon szörmeüzletet és szücsmühelyt nyitottak. A mai számunkban megjelent hírletésükre felhívjuk az olvasó figyelmét.

A Szeptozár Miletics-i gyógyfürdő megnyílt.

Székrekedésnél, emésztési zavaroknál és vértódlásoknál reggel éhgyomorral pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet iszunk. A belorvosi klinikák szerzett tapasztalatok szerint a »Ferenc József«-viz az ideális hashajtó minden jellemző tulajdonságát egyesíti magában. Kapható gyövyrszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Synoforn

Hölgyeknek nélkülözhetetlen.

KÖZGAZDASÁG

Topola száz kocsival vesz részt a suboticei nagyvásáron

A szuboticei nagyvásár és kiállítás iránt megnyilvánuló érdeklődés abból a jelentésből is kiviláglik, amelyet ma kapott meg a szuboticei nagyvásár és kiállítás irodája. A topolai kocsik és bogárparosok jelentik be, hogy a szuboticei kiállításra száz kocsival akarnak résztvenni.

A topolai kocsigyártás már régtől fogva országsszerte híres volt, Topoláról az ország minden részébe szállítottak kocsikat. A topolai kocsikpar most új piacokat akar magának teremteni. A topolai kocsikészítők legnagyobb részben fuvaros szekereket hoznak el a szuboticei kiállításra, de hoznak hintót is, amelyet az ottani iparosok remekbe készítenek.

A külföldi lapok is a legintenzívebben foglalkoznak a szuboticei kiállással.

Olaszország legnagyobb milánói napilapja a *Corriera Dela Sera* nagy cikket ír a szuboticei nagyvásárról és kiállításról és felhívja az olasz kereskedőket és gyárosokat, hogy a szuboticei nagyvásáron és kiállításra minél tömegesebben vegyenek részt.

A Zagrebi Központi Kereskedelmi és Iparbank bukása. Zagrebből jelentik: Pénzügyi körökben kínos feltűnést kelt a zagrebi Centralna Banka za Trgovina Obst i Industrija bukása. A Központi Kereskedelmi és Iparbank elmondott igazgatóinak és tisztviselőinek és rendkívüli közgyűlésen előterjesztést tesz a bank likvidálására vonatkozólag. A bank másfél évtizedelőtt alakult három zagrebi bank, a Banka za Trgovina Obst i Industrija, a Centralna Banka és a Centralna Ekonomna Menjacna Banka fuziójából, a Horvát Eskomptnabank és az Első Horvát Takarékpénztár égisze alatt. A bank elnöke *Crnodak Milivoj* a Prva Hrvatska Stedionca vezérigazgatója volt. A részvényesek közt nagy a felháborodás és így viharos közgyűlés várható.

A szentai állatkiállítás díjnyertes kiállítói. Szentáról jelentik: A szentai kiállítás bírálóbizottsága, melynek elnöke dr. *Soler karagyorgyevói* mentelmi igazgató, tagjai pedig dr. *Stanisavljevic* földmivélségi inspektor, dr. *Mitrovic* Tanaszije beogradi egyetemi tanár, *Nesics* Milivoj beogradi kerületi gazdasági felügyelő, *Tarassov* Vaszilije szentai gazdasági felügyelő, *Novoszel* János gazdaköri titkár, *Vuics* Jócó földbírtokos, *Deutsch* Vilmos földbírtokos, *Vuics* Szávó, a szerb gazdakör elnöke, *Vámos* János tanár, a szentai gazdakör alelnöke voltak, — a következő gazdákat tüntette ki *állami díszoklevéllel*: Dr. Engelmann Jenő Ada (3 éves kanca, angol félvér), Gergely Illés Szentá (3 éves kanca, Nonius), Vukov Vládó Szentá (4 éves kanca, angol félvér), Csongradac Gritja Martonos (mén, angol telivér), Galsa Péter Szentá (angol telivér, mén), Vukov Vládó Szentá (4 éves kanca, angol telivér), Vuics Jócó Szentá (2 éves csikó, angol félvér), Bábin Mátyás Szentá (2 éves csikó, Furioso), Vukasin Lepoj Ada (félvér, angol, 2 éves kanca), Juhász Péter Szentá (1 éves kanca, angol félvér), Branovacski Zaka Ada (5 éves has kanca, angol félvér), Tóth Horgosi István Szentá (1 éves csikó, angol félvér), Vuics Szávó Szentá (1 éves csikó, arab telivér), Vuics Sáva Szentá (szimmentáli ténén), Kinoses Pál Szentá (simn, 2 éves bika), Vuics Szávó Szentá (simn, 4 éves bika), Gózon István Szentá (fehér borjú 1 éves), Földmivélsiskola Ada (2 éves borjú), Vuics

Szavó Szentá (1 éves bikaborjú), Csóvics állatorvos Szubotica (Bergshirei sertés), Léderer Károly Csóka (Mangalica), Vuics Jócó Szentá (Merinó juh). *Arany oklevéllel* tüntette ki a zsűri a következő kiállítókat: Horváth Ferenc, Lengyel István, dr. Röck Iván, Barna János, Kovács Lajos, Diczkov Tana, Boztics Dusan, Beslin Dancsika, Tukacs György, Miskoi Antal, Csongrádi Béla, Lakatos Gábor, Bakalics Ljubomir, Halbrohr Mór, Szorcsik Sándor, dr. Engelmann Jenő (lovakért), Kinoses Pál, Janovác Mihály, Milutinovic Mihailó, Antal Misa, Deutsch Vilmos, Udvardi János, Földmivés iskola Ada, Ujházi Péter, Burmivés iskola Ada, Ujházi Péter, Bur János, Tóth Muci István, Ósz Szabó Mihály, Huszák Pál, Megadja Géza, Kragujevic Szlavko, Huszák József (szarvasmarhákért), Szabó Béla, Orbán Ferenc (sertésekért), Léderer Károly (juhokért), Keckés István (kecskékért), Schreiber Dávid, Szorcsik Márton, Biliczky János (baromikákért). Ezenkívül sok ezüst és bronzoklevelet osztott ki a bizottság a kiállítók között.

SPORT

Beeskerek válogatott csapata Topolán. Beeskerek válogatott csapata a görögkeleti pünkösdi hétfőjén Topolán a kerületi másodosztályú válogottjaival játszott körmezőt. A másodosztályú a következő összejövetelben szerepel: Sulyok (Szabó) — Hilkene (Vrba), Ocseras (Topola) — Verhászi (Topola), Dél (Bece), Borbély (Szentá) — Garamszegi, Szé, Kovács, Schiffer (Vrba), Borsos (Topola).

A topolai Szokol-egyesület tornaünnepélye. A topolai Szokol-egyesület június 11-én délután a közösi nagykertben nagyszabású tornaünnepélyt rendez. Este a Polyák-féle vendéglőben táncmulatság lesz, amelynek jövedelmét tornaszerek vásárlására fordítja a szokol-egyesület.

Körmező Szubotcán. A szuboticei Sloga ötéves fennállásának évfordulóját ünnepi görögkeleti pünkösdkor. A jubiláns egyesület ez alkalomra körmezőt rendez a Sand, az oszljeki Sloga, a vinkovcei Cibatia és a ZsAK részvételével. A körmező vasárnap és hétfőn kerül eldöntésre.

A gerelyvetés új világrekordja. Csikágóból jelentik: A finn Myrrhä, a párisi olimpiász gerelydobóhajókja egy itteni versenyen 67.04 méterre javította meg a gerelyvetés eddigi világrekordját. Ugyanezen a versenyen az ugyan-csak Amerikában idöző finn Stearos, a párisi olimpiász marathoni futásának győztese a 10 mérföldes futásban 57 p. 31 mp.-es idővel győzött. Rittola a kétföldes síkfutásban indult és győzött. Ideje: 8 perc 54.8 mp. Az egy-mérföldes gyaloglásban az amerikai Peant győzött 6 p. 47 mp.-es idővel.

Közép-Európa futballklasszisa 100 százalékkal javult. — állapítja meg a Bolton Wanderers menedzsere. Forewaker, a Bolton Wanderers menedzsere egyik angol sportlapban cikket írt azokról a tapasztalatokról melyeket csapatának most lezajlott európai turáján szerzett. Forewaker mindenekelőtt kijelenti, hogy a középeurópai futballklasszisa nívója erősen meglepte. A Bolton Wanderers — írja tovább — öt meccset játszott le turáján és ebből kettőt megnyert, kettőt elveszített, egy pedig eldöntetlenül végződött. A továbbiakban azt fejtegeti, hogy a kontinens futballjátéka legutóbbi európai turájuk óta legalább 100%-kal javult, különösen a fejjáték tekintetében. A kemény és

ápolatlan futballpályákon a középeurópai csapatok igen kitűnően mozognak, de az a véleménye, hogy budapesti, bécsi és prágai ellenfeleik az angol puha, füves pályákon nem szerepelnének hasonló sikerrel. Azok az idők azonban már régen elmúltak, — állapítja meg végül — amikor az angol játékosok kontinens mérkőzéseiket »uzsonnantáni szórakozásnak» tekintették.

TÖZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1925. június 6.

Budapest deviza 1182—1190, valuta 1162—1184.
London deviza 293.
Newyork deviza 167.

Zürich, jun. 6. Zárlat: Beograd 8.60, Páris 24.45, London 25.075, Newyork 516, Brüsszel 23.90, Milanó 20.45, Amsterdam 207.35, Berlin 122.90, Bécs 0.007270, Szófia 3.75, Prága 15.30, Varsó 99.25, Budapest 0.007240, Bukarest 2.45.

Zagreb, jun. 6. *Magánforgalom*: Bécs 8.46, Triest 7.3, London 291.50, Newyork 59.85, Páris 290, Prága 178, Zürich 1163.

Noviszadi terménytőzsde jun. 6. Csekély forgalom mellett az irányzat szilárd. A. — Bácskai lengyri 192.50 dinár, Dunai hajóforgalom 204 dinár, júliusi számlára 205 dinár, banáti 200 dinár.

Budapesti terménytőzsde, jun. 6. Az irányzat nyugodt, forgalom csekély. Árak: Buza 500—520.000, ó-tengeri 300—310.000 korona.

Budapesti értéktőzsde, jun. 6. Az irányzat tartott. Árfolyamok: Magyar Hitel 346—349, Osztrák Hitel 128—129, Kereskedelmi Bank 865—871, Rima-Murányi 105—106. Ganz Danubius 1775—1780.

KINTORNA

Az autók elszaporodásával különböző foglalkozási ágak keletkeztek Subotcán. Ezek közé tartozik a hivatásos baleset szenvedő is. A tegnapi szerencsétlen végű autógázolással kapcsolatban volt és jelenlegi autótulajdonosok beszélgetnek. Az egyik, egy fakeskedő, elmondta a következőket:

— Én eladtam az autót, pedig szükségem volna rá. Azonban megtörtént velem a következő eset. A városháza előtt lassan megy az autó. Látom, hogy egy kis gyerek ott áll az út közepén. Tüskölök neki, nem megy félre. Az utolsó percben sikerül megállítanom az autót. Rákiáltak:

— Miért nem térsz ki az utból? — s dühömben bizony nyakon is ütöttem. A kisfiu elpietyedik s azt mondja:

Maga azért út, mert nem térek ki, otthon pedig amióta a Károlyt elütötte az autó és a mama kapott 5000 dinárt, azért vernek meg, hogy én mindig félreugrok az autó elől.

A férj féldult arccal rohan haza. — Mindent tudok. Váluink! — harsogja a menyecske felé.

Az asszony rándít egyet a vállán és nyugodt fölényrel replikázik:

Semmitsem tudsz. Ezért váluink.

A bajai úti temető egyik sírfáján olvastuk ezt a sokat mondó siriratot:
NÓM TESTE NYUGSZIK ITTEN
ÉN PEDIGLEN OTTHON

A Beograd-kávéház orvosi asztalához, amelynél néha orvosok is ülnek, oda megy egy izgatott ur.

— Pardon, kérde az egyik ott ülő vendégtől, — ember, vagy állatorvos ön doktor ur.

— *Betegje válogatja*, feleli a kérdezett a legnagyobb nyugalommal.

Dr. Jeszenszki Ferdo jogi szemináriumában
Novisad, Vilson-tér 7-a, legbiztosabban és legpontosabban elkészülhet az ügyvédi vagy bírói vizsgákra. 4654

Férfi fürdőruhák 38.— dinártól feljebb
Női fürdőruhák 48.—
KLEIN JENŐ NOVISAD
Fiókok: Senta és Vel.-Bečkerek. 4657-3

LA NATIONAL
BIZTOSÍTÓ ÉS VISZONTBIZTOSÍTÓ R. T.
PARIS
Igazgatóság: Beograd
Vezetőigynökség:
Subotica, Paja Kujundžića ulica 4
Foglalkozik a biztosítás minden ágával
Élethiztosítások a legkülansabb feltételek mellett 4901

DIANA PUDER
KRÉME SAVON

VEZÉRKÉPVISELET:
JUGOPHARMACIA
D. O. ZAGREB
VOJVODINAI LERAKAT:
KEMIKALIJA
NOVISAD, FUTOSKI PUT 27.

Gummi fűzők 350 — dinártól
Haskötő és Gradhalter
orvosi rendelésre.
Hasfűző, Gyemorszorító, Melltartó
Régi fűzőket divatosra átalakítok.
Virág Leontina Aleksandrova ulica 11

ROSSIJA-FONCIÈRE
biztosító és viszontbiztosító társaság

Tűz, élet, baleset, autómobil-biztosítások
Jégbiztosítások méltányos díjakkal

FIÓKIGAZGATÓSÁG: SUBOTICA
(Rossija-Foncière palota)
KÉPVISELETEK MINDENÖTT 3748

GYERMEKRUHASZALON
maison Schönbrunn
Paja Kujundžićeva 20.
Fű- és leányruhák a legdivatosabb és legszebb kidolgozásban. 4484

**Nincs fejfájás.
Nincs forróság a konyhában.**

Praktikus, takarékos és a tisztaságot szerető háziasszony csak

gázzal főz, vasal és melegít Kérjen felvilágosítást a Városi Takarékpénztárban. Telefon 400.

NYILTTÉR.

Fájdalommal megtört szívvel jelentjük, hogy a legjobb anya, nagyanya, testvér

özv. Engler Ignácné

szül. Welszberger Katalin

folyó hó 5-én jobblétre szenderült. Utolsó útjára f. hó 7-én, vasárnap d. u. 4 órakor kísérik a Zmaj Jovina ul 12. (Jókai-utca) gyászszobából.

Engler Károly, Hanna férj. Dr. Rotschild Hermann, Maney férj. König Béláné, Engler Dozsó, Engler Józsa gyermekei; Rotschild Vera, Rotschild Gyuri unokái; Dr. Rotschild Hermann, König Béla vejei; Engler Károlyné szül. Sarkány Irén menyee; Welszberger Jakab, Welszberger Bertalan, özv. Huszár Jakabné, özv. Welszberger Sámuelné, özv. Suár Mária testvérei.

Subotica, 1925. június 6.

Örök békeség lebegjen porai felett!

UJ SZÓRAKOZÓHELY

RUSKA KRUNA

(ezelőtt ZORA)

CAFÉ-RESTAURANT

kellemes árnyas kerthelyiségben

KERT-MOZI

4788

A legújabb fitmujdonságok, a hírneves „VOLGA” zenekar kísérelével. — Kitűnő elsőrangú ételek és italok. A mozi a vendégek szórakoztatására szolgál

BELÉPTI DIJ NINCS!

Alulírott szubotica pénzügyintézetek ezuttal hozzuk a n. é. közönség szives tudomására, hogy f. hó 9-től f. évi szeptember hó 1-ig egyhuzamban tartunk munkaidőt d. e. 8 órától 1 óráig és délutánonként a banküzet minden ágában inspekciós szolgálatot fogunk tartani.

Eskontna i Pučka Banka D. D.

Opšta Kreditna Banka D. D.

Opšta Privredna Banka D. D.

4935

Meghívó

a Sombori Mezőgazdasági Tőzsde közgyűlésére.

A Kereskedelmi és Iparügyi Miniszter ur 1925. évi április hó 25-én kelt VI. 1542. sz. rendelete alapján a Sombori Mezőgazdasági Tőzsde f. évi június hó 14-én d. e. 9 órai kezdettel a város háza nagytermében tartja meg alakuló közgyűlését a következő tárgysorozattal:

1. A közgyűlési elnök, jegyzőkönyvvezető, 5 jegyzőkönyv hitelesítő és szavazatszedő megválasztása.
2. Az alapítók jelentése.
3. A jóváhagyott alapszabályok felolvasása.
4. 15 igazgatósági, 5 felügyelőbizottsági tag és 35 tőzsdei választott bíró megválasztása.
5. Indítványok.

A közgyűlésre jogosító beléptijegyek a közgyűlés napján d. e. 7-9-ig a közgyűlés előtt a város házi kisteremben a beiratási és tagsági díj befizetését igazoló ideiglenes elismervény felmutatása mellett átvehetők.

4906

Az alapítók.

Értesítjük t. üzletfeleinket, hogy a Schencker & Co. sombori szállítócéggel eddigi közös vámspedició üzletünket f. évi június 1.-vel megszüntettük. Kérjük üzletfeleinket, hogy az elvámolás körüli teendőkkel továbbra is bennünket sziveskedjenek megbízni.

Előre is biztosítjuk a legszolidabb, legszakszerűbb és legolcsóbb kiszolgálásról.

Sombor, 1925. június 5-én

ELSŐ SOMBORI

SZALITVÁNYOZÁSI ÉS KERESKEDELMELI R. T.

STARI-BEČEJ KÖZSÉG ELŐJÁRÓSÁGÁTÓL.
3786/1925. szám.

Hirdetmény

Stari-Bečej község a megboldogult I. Nagy Péter királyunk, főtéren levő szobrát kerítéssel óhajta el látni.

A kerítésnek nyolc darab egy méter magasságu gránit, vagy műkö oszlopból kell állani, összekötve vastag vasláncokkal, elhelyezve 28 méter hosszú, 16 cm magas és 35 cm széles köszegélyre és ráállítva beton alapzatra. Az alapzat szabályos négyszög.

Felhívtnak szakértő vállalkozók, hogy részletes ajánlataikat a tervvel együtt, legkésőbb június hó 15-ig nyújtsák be. Külön ajánlatot kérünk a gránit és külön a műköre.

Stari-Bečén, 1925. évi május hó 30-án.

községi előjáróság.

Pályázat

A sombort izr. hitközség Előjárósága pályázatot hirdet egy II. kántori állásra. Pályázótól megkivántatik, hogy 3 elismert ortodox rabbittól képesített, sochet u bodek és jó előimádkozó, valamint balköre legyen. Javadalmazása: havi 3000 dinár készpénz, természetbeni lakás, fél sechta és a szokásos mellékjövedelmek. Az állás azonnal elfoglalható. 40 éven aluli pályázók felhívtnak, hogy ajánlataikat alulírott hitközség elnökségéhez címezve, okmányokkal együtt adják be. Ülköltségre csak a meghívott tarthat igényt.

Sombor, 1925. június 1.

Török Sámuel

hitk. jegyző

Vámoscher Andor

hitk. elnök

És Ön Uram?

nem gondol komolyan arra, hogy védekeznie kellene a kopaszág ellen? És mint figyelemes férj és gondos családapa nem gondol arra, hogy valamit tenni kellene felesége és gyermekei egészségű fejápolására? Kísérlelje meg a FELLER-féle ELSA HAJKENŐCSÖT, ez a kipróbált hajápoló szer amely megakadályozza a korpaképződést, utját állja a hajjalásnak és a korai őszültségek, a durva hajat megfinomítja és nemesebb fényessé teszi, úgy hogy a haj könnyen formálható a legszebb frizurába.

PRÓBÁRA 2 tégely csomagolással és portóval együtt 36 dinár, de csak a pénz e özetes beküldése ellenében, mert az utánvétel a szállítást 10 dinárral megdrágítja, tehát 46 dinár.

A megrendéseket pontosan így címezze:

FELLER V. JENŐ gyógyszerész
STUBICA-DONJA központ 185. (Hrvatska)

|| ELSA HAJSZESZ erősíti a fejbőrt és a hajtallat
ELSA KATRÁNYSZAPPAN jótétemény a hajnak
ELSA BOROTVÁLÓSZAPPAN-nal a beretválás élvezet
ELSA SZÁJZIVJ a fogakat gyöngyfehérré teszi. ||

Tudomásunkra jutott, hogy különböző személyek és cégek, mint: Raonik r. t. Beograd, Kalorija Vel.-Beckerek, Tehno Komercija Novisad, Mara Bogdanović Beograd és mások bogovinai szentüket kinálják és jogtalanul árusítják.

Ennélfogva figyelmeztetjük t. c. vevőinket, hogy bogovinai szentünk kizárólagos és egyedüli eladásával Vujić és Nikolić novisadi cég van szerződésileg megbízva és hogy mások által eszközölt kötések bogovinai szentünkben ránk nézve nem kötelezők és nem lesznek leszállítva.

M. Savić i Sinovi Beograd

A bogovinai szentbányák tulajdonosai

Ertesítés.

Ertesítem a n. é. közönséget, hogy szobafestő és mázólo műhelyem

elvéllal minden e szakmába vágó munkát a legkényesebb igényeknek megfelelően, ah-ol legmodernebb szalonjaim állnak rendelkezésre. Költségvetéssel díjtalanul szolgálók és meghívásra vidékre is megyek

Matkovics Simon

szobafestő és mázólo.

Subotica, Lakás: III. Kumičićeva ul. 47. Minden időben található Paje Kujundžića ulica II., Bódićs bádóger üzletében, Molcer-ház.

SAVET GRADA SENTE

Broj 659.
adm 1925.

OGLAS.

Grad Senta potrebuje 120 (stodvadeset) vagona drva (a 10.000 kgr.) za gorivo. Drvo ima da bude suvo, zdravo, bez panjeva i truleži, prvoklasne bukove cepanice, sa najviše 5% oblica. Drvo se kupuje postavno želj. stanica u Senti, ili obala Tise u Senti. Svo kupljeno drvo ima se predati gradu Senti najkasnije do 31. avgusta 1925. Pravilno istavljenje pismene ponude imaju se podneti Senatu grada Sente, najkasnije do 18. juna 1925. Doznije prispele ponude neće se uzeti u obzir.

Biljegovinu i sve ostale troškove snosi prodavaoc drva. Senta, 30. maja 1925.

Gradonačelnik:

M. Knežević

4918

Ügyfelem Pataki György megvette Popović Milorad korcsmáját Molon. Felkértem Popović hitelezőit, hogy követeléseiket velem 8 nap alatt közöljék, mert különben ügyfelem azokért nem szavatol. Mol, 1925. június 4-én.

Dr. Schwarc Ferenc

ügyvéd

4926

Nincs többé szegénység!

Ha a szülők az övéikről ideje korán gondoskodnak, mert az

Első Vojvodina Temetkezési Egyesület

az elhalt tagjai hozzátartozóit már az első befizetett haláleset után

50.000 dinár

segélyben részesíti.

Első Vojvodina Temetkezési Egyesületbe

rendes tagoknak felvétetnek

S. H. S. királyságbeli, egészséges 20-70 éves egyének. Jelentkezni lehet az egyesületi pénztárosnál Zomborčević István ur kézmű- és divatárú üzletében (a barátok temploma mellett)

4390

Elnökség

Hirdetmény.

Bezdán községben a jórögmalmu Virág-malom melléképületekkel együtt f. hó 21-én árverés útján a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Bezdán, 1925. június hó.

4916

Virág-malom tulajdonosai.

JAJ BE KELLEMES!

kiátja bárki, aki a palackalaku Elsa-szappant egyszer megpróbálja. A Feller-féle Elsa-szappanok az élelmes asszony igazi szépségzappanai és az orvos es megmondott férfi egészségi szappanai. A használatban rendkívül gazdaságos, tehát olcsó! Kapható 5 minőségben (glicerin, bojax, kátrány és beretváló szappan). Próbára 5 darab 52 dinár a pénz előzetes beküldése ellenében, 12 dinár utánvétel.

FELLER JENŐ gyógyszerész, STUBICA-DONJA
Központ 185 (Hrvatska). 8106

A legolcsóbb és legjobb fűzők készíteset elvállalom, kivitelü halsont nélkül! valamint tisztítást, Haskötők orvosi rendelés után. javítást, alakítást
Gutai Ferencné, VII. kör, Ostojičeva ul. 29
2026

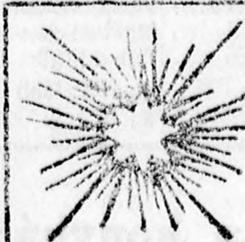
Simon László és Társai

gépműhely, vas- és rézöntöde

Subotica, VI. kör, Tolatoleva ulica 27-29.

KÉSZIT: mindentféle gazdasági gépeket u. m. mörzsoló, szecskavágó, borprecek, borszivatyuk, malomberendezési vasrészeket. Minta szerint vagy rajzok után vas- és rézöntvényeket. Magánjáró alkotrészeket és minden e szakmába vágó javításokat a legjutányosabb áron.

Nyomdagépek javító műhelye

AKI KERES

nagyon olcsó és jó nyomdát, jöjjön mindjárt a

CSILLAG NYOMDÁBA

mert az pontosan és gyorsan dolgozik. Goricka ul. 8. szám (Nagyposta mögötti kis utca)

LEVELEZÉS

Általán felül intelligens subtilis uriember ismeret-ségét keresi hasonló fiatal asszony. Levelet »Individuum« jeligére a kiadóhivatal továbbít. 4816

Dunai homokot

Inomai és gorombát, építkezési és ipari célokra a legintányosabb árban sz. liti vonattal vagy hajón
Sewar László Petr varadin

HÁZASSÁG

Házasságközvetítési ügyben méltóztassék bizalommal Faragó Jenő budapesti irodájához fordulni. Népszínház-utca tizenhat. Cégjelzéstelen levelezés. Díjtalan felvilágosítás. Előnyös megbízások: Magyarország, Szlovénia, Jugoszlávia, Románia stb. országokból. 4754

32 éves gyermektelen özvegyember. kinek saiat háza, jömeneteli vendéglője. 300.000 dinár vagyona van, keresi 20-30 éves lány vagy özvegy-asszony ismeretségét házasság céljából. kinek 50-70.000 dinár hozománya van. Leveleket »Jósziv« jeligére a kiadóba kér. 4667

Nagyvilágtól elzártan élek. munkáimnak szenteltem minden időmet. Érthető, ha eddig nem tudtam utána nézni jövedélembeli életem páriájának. Huszonkilenc éves. keresztény földbirtokos vagyok. Öt-százhetvenhold birtokom, hatszobás kastélyom, határozottan tekintélyes jövedelem felett rendelkezem. Mindenem van amit csak óhajtok, nem iszom, nem káryázom, szeretem a szép lovakat, de nem tagadom szeretnék szép asszonyt is feleségül... Legyen jövedélembeli csinos, kedves, szellemes, uri, mindenkiel szemben barátságos. társaságot kedvelő urhölgy. Olyan valaki legyen, kiben megértő feleséget, gazdaságnom segítő társat találna, aki azonban társaságban és megállja helyét. Szóval minden tekintetben feleség! Ha ill urhölgyet találhatok, ugy előre biztosítom, hogy a hozomány - akár van, akár nincs. - nem érdekli! Pusztai és városi életet egyformán kedvelő urhölgy teljes címmel megírt levelét »Szűretre esküvő« jeligére kiadóhivatal továbbít. (Névtelen céltalan.) 4755

Földbirtokos leánya vagyok, fiatal, keresztény, zárdában nevelkedtem. Tanyán élünk társaságunk nincs! Mindezeket előre becsajtom, hogy érthető legyen ill előttem szokatlan kísérletezés a férjhezmenetelre. Butor-, kelenyve, nagyobb készpénz hozományomon kívül szívesen beinstruált birtokom nevem van. Férjhezmennek, vagy talán megismerkednék, oly kifogástalan urlemberrel, kinek komoly szándéka lenne a nősülés. Teljes című levelet »Pusztai magány« jeligére kiadóhivatal továbbít. (Kalandos, névtelen levelekre nem reagálok.) 4756

Férjhezmenendők. illetőleg hozzátartozók házasságközvetítési ügyekben - lapunkra való hivatkozással, - díjtalan felvilágosítást nyerhetnek Faragó irodájától, Budapest, Népszínház-utca tizenhat. Cégjelzéstelen levelezés. 4752

FOGLALKOZÁS

Varrónó, elsőrangban varrt felsőruhát és felhőnműt, ajánlkozik pusztára is 50 dinárért naponta. Kivánatra szabásból oktatás. - »Szorgalmas« jeligére kiadó továbbít. 4808

Gépész, cséplésre, vagy gépészkezdés konvencióra résztvenni belépésre kerestetik. Molerin, Nagynapirban. 4927

Finom kézimunkát felhőnműre, ajour, szálluzás, toledó, készítésre állandó munkát kiadok. Cím a kiadóban. 4922

Gépkészítő vagy hasonló állást keres. stabil vagy gézlokomobilhoz, nőten vizsgázott volt mozdonyvezető. Szíves érdeklődést »Gépkészítő« jeligére kiadóhivatalba kér. 4910

Volt magyar állami vasúti munkásból. hat asztalos hat lakatos, négy málzólo és két betűíró kruseváci vageongyárunkban azonnal felvétetik. Ajánlkozás direkt a gyárban. 4898

HADNAGY ISTVÁN
asztalosmester
Petrogradska (István) ul. 6.
Elvállal mindennemű építkezési és burorunkat. Állandó raktár kész festett butoroknál. Javításokat a fapad méréseket árak mellett. 4862

Kereskedelmi- és vámtalomban keres megbízható, jó bizonyítványokkal rendelkező jugoszláv állampolgár gépészt augusztus 1-ji belépésre. Ajánlatok igények megjelölésével »Megbízható« jeligére a kiadóba. 4899

Almolnári állást keres július 1-ére több évi gyakorlattal bíró kis családú molnári. Szíves megkeresést Barta István molnári Bács-Topola kér. 4886

FIFI KÖLNI VIZ

Készíti PINTÉR gyógytár
Komoly nőten fiatalember több évi praxissal azonnali belépésre mint raktárnok állást keres. - Jelige »Raktárnok« a kiadóba. 4836

Ersiklasszises Kinderfräulein, womöglich Kinderzärtnerin, mit Jahreszeugnissen, wird per sofort gesucht. Adresse in der Administration. 4498

Fiatall borbélysegéd azonnali belépésre kerestetik. Győrüti János borbély és fodrász. Bezdán (Bačka).

Fiatall szerb tanító uraságoknál, pusztán, gverekék oktatására vállalkozik. Fizetés megegyezés szerint. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kér. 4876

Kiszolgálónó, vagy férfi, ki hasonló szakmában alkalmazva volt és egy tanonc műhely részére felvétetik. Deutsch optikus. - Ugyanott 3 külföldi nagyságu használt jég-szekrény eladó és pincehelyiség raktárnak kiadó.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címező feltételek számil. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felblyegzett jeligés leveleket továbbítunk. Kérdezőkérdezőkhez válaszbelveg melléklendé.

Gyakornoknak 4-6 középiskolát végzett fiut felvesz drogéria »Nada« Kollár és Gabrics, Subotica. Glavni trg. 4936

Autogépheggesztést, törtött öntöttvasak és géprészeknél, ul, teljesen bevált módszer szerint véggez Franciskovic Gusztáv, a vasutállomással szemben, Subotica. 4900

Varrólányok állandó munkára felvétetnek Schwimmer divatszalonban. Aleksandrova ul. 11. az emeleten. 4884

Vaskereskedő képviselő, szerb-hovát és német nyelvtudással, magyar nyelvben is jártas, keres megfelelő alkalmazást. Szükség esetén kauciót is ad. Megkereséseket a lap kiadóhivatalba kér 4887. szám alatt. 4887

Érettségizett irodai gyakornokot felveszek. Írásbeli ajánlatot Bauxbaum József, Palicski put. 4849

Borbélysegéd azonnala kerestetik. Frádl Ádám borbély. Apatin, Pó-uca. 4874

Megbízható fiatalasszony bejáró- vagy takarítónőnek ajánlkozik. Cím a kiadóban. 4863

Ragasztó azonnala felvétetik. Polgár cipőfelső-részkesztőnél, Pašičeva ul. 7., az udvarban. 4828

Két jó és gyorsmunkás fodrászsegéd és egy fodrásznő, aki manikűrözni is tud, jó fizetéssel azonnal felvétetik. Lagner fodrász, Pašičeva ul. 4810

Kinderfräulein womöglich Kinderzärtnerin wird zu zwei Kindern, Lajos Basch VI., Vukovičeva ul. 26. 4809

Jólménő
cementárú és műköüzlet eladó
Adam Schneider, Starl-Futog

Ein nettes Wesen hier fremd, sucht eine Bekanntschaft, intelligente und solide Herren möchten vertrauliche Zuschriften in deutscher od. kroatischer Sprache senden an die Adm. des Blattes. 4920

Intelligentes Fräulein möchte bei guter Familie in Palics unterkommen, möchte sich des Vormittags in Haushaltung betätigen, kann auch allein kochen - gegen Verpflegung. Gefl. Zuschriften an die Adm. des Blattes. 4921

Faszobrász-segédnek állandó munkára azonnali felvétetnek. Stevo Šnafi umetni vajárnál, Sremska-Mitrovica. 4807

FERD. PIATNIK & SÖHNE WIEN
PIATNIK NÁNDOR és FIAI BUDAPEST
KÁRTYAGYÁRAK
kizárólagos képvisellete egész Jugoszlávia területére
F. BEDŐ SUBOTICA
Šenoe ul. 19. Telefon 436.
Tekintettel a forgalomban levő hamisított bélyegzők r tyakra, csak a nálam vásárolt kártyákért vállalok felelősséget

Fűzőkülönlegességek
tolett fűzők elsőrendű drilből már 250 dinártól, a legkényesebb igényeket is kielégítő selyem fűzők legszebb kivitelben 400 dinártól kezdve
DIMITRIJEVIC JULISKA FÜZÖTERME SUBOTICA
Skotus Viator ul. 10

Táborski szállásában a zentai kiállítás aranyéremmel kitüntetett fajliszta mangalica tenyészkának, továbbá beállítani való urasági mangalica sovány sertések kaphatók.
4598

'VESNA' HAJÓZÁSI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
S U S A K

Rendszeres személy és áruforgalom
DÉL-AMERIKÁBA ÉS KANADÁBA
Első szerb hajózási vállalat, melynek hajói hazai kikötőből indulnak. - Bővebb felvilágosítással szolgat:
ALDAN SZVETISZLAV váll. üzletile **VELIKA-KIKINDA.**

Ritka alkalom. Torontál egyik városában legforgalmasabb helyen elsőrendű szálloda étteremmel eladó vagy bérbeadó, esetleg sokkal kisebb fizetéssel cserélek. Cím a kiadóban. 4796

16 házból való intelligens fiuk ékszerész-tanoncnak felvétetnek. Martin Baroš, Bogovičeva ulica 20. 4281

Magányos urhoz gazdaszszonynak elmennék. Nikolics Vilma, Vel.-Kikinda. 4764

A gabonaszakma minden ágában jártas, 10 évi gyakorlattal rendelkező azüls fiatalember, perfekt könyvelő, állást változtatná. Megkeresések »Gabona« Antók Anna könyvkereskedésébe Staribečej kéremek. 4763

Becskereken
festék, lakk, eszet, látvány, fedőlemez, és minden festékszakkmba vágó árulegelősebb
Walterschan Jánosnál

Szerb és magyar nyelvű gépirót keres Dr. Fischer és Dr. Kalmár irodája.

Tökelegényvt azonnali felveszek. Özv. Szabadosné. 4767

Ford autók és Fordson traktorok kezelésében önálló és komoly, feltétlen szakembert keresek állandó alkalmazásra jó fizetés mellett, garage-javítóműhely vezetésére. Csakis olyanok ajánlatát kérem, kik Ford autók és Fordson traktorok kezeléséről hosszabb gyakorlathat tudnak felmutatni. Ajánlatokat »Ford-Fordson« jeligére Schmolka hirdetőirodába Novisad, Futoski put 2 kérek. 4725

VÉTEL-ELADÁS

Eladó egy Umrath 6-os, láncos magánjáró garnitúra, 26 éves, továbbá egy 8-as Ruston Proktor láncos magánjáró 7 lézék. MÁV 54 colos cséplővel, 16 éves. kiténő karban és igen olcsón. Schumacher Rezsónél Staribečejben. 4616

300-350 000 dinárt fizetnek 4 szobás kifogástalan állapotú uriházért, aszfaltozott, csendes utcában. 170 négyzetözet meghaladó telekkel, amelyet lakómentesen tavasszal átvehetnek. Ugyanőköt nem díjazok. - Deutsch tükörgyáros, Starra-Kanijza. 4837

Jömeneteli vendéglő házzal együtt eladó és azonnal átvehető. - Herédi, Starra-Kanijza. 4630

Eladó egy 10 HP szivógázmotor, teljesen jókarban. Üzemben megtekinthető. Freund fakereskedő, Crno-Brdo 2. 4640

Eladó egy Hofherr kazán 6-os, 48 colos cséplő MÁV elevátorral. Megtekinthető Milos Bélyty Staribečejski szállás, kis vasutállomás közelében. 4636

Szövöszek 8 drb teljes felszereléssel és egy 11 éves 8 HP Hofherr Schrantz cséplőgarnitúra eladó. Homolva Károly Senta, Jovanova Popoviča ul. 14. 4670

Motorhajó! 60 személyre, mely vcsatásra is alkalmas, 7 db 50 lóerős motorral, szivógáz berendezéssel, továbbá egy 3 vagonos tölgyfa dereglye igen olcsón eladók. Vécsei Károlynál, Staribečejben. 4618

Cséplőgarnitúra, huzatos, más vállalat miatt eladó. Ára 32.000 dinár. Érdeklődni lehet Szabó gépésznél Pađej Banat. 4873

Esztrogarnitúra, revolvorpadok, fűrógépek, autogépheggesztő, egyengetőlap, kisszerszám üzemfőlöszlatás miatt minden elfogadható áron eladó. Válaszok: »Alkalmi vétel« a kiadóba kérek. 4926

Kiténő hangu pianinó intányosan eladó. Szilvásv Ferenc Wilsonova ulica 36. 4923

Eladó ház Szubotican: négy szoba, előszoba, veranda, összes mellékhelyiségek, cselédalakás, 500 m²-el fele parkirozva, fele gyümölcsös. Levélebeli megkeresésekre válaszol: Deák Ferenc Szombor Putnik Radomir vojvoda venac 39. 4883

Kedvező feltételek mellett eladó kukoricavetőgép tulajdányom, amely minden kis gazdasági ekére alkalmazható. Végez: szántást, boronálást. Összsulya 18 kg. A gép még nincs szabadalmazva. Cím: Béla Imre főgépész, Orjivac, Požeza Villé selo, Slavonija. 4885

Gyermekkoszl, márvány-mozsdó, matracok és különféle butorok eladók. Dr. Wolf, főpostával szemben. 4928

Eladó ház, azonnali beköltözhető. »Párhuzamos-uton, a Mária-szobor mögötti uca elején, 2 szoba, mellékhelyiséggel, nagy verandával, 2 kána gyümölcsössel. - Bővebbet Pietsch fényképésznél. 4932

Sördugaszoló, sörpaszterizáló és egy könnyű féderes speedterkoosi eladó. Schwartz borkereskedő, Senčanski put. 4894

Hordókat 30-40 literes és 150-250 litereseket keresek megvételre. Senčanski put. Schwartz borkereskedő 4893

Eladó erős Máv. láncos garnitúra kiténő állapotban, deholyos, Dukai Lukácsnál Sztarakanijza. 4858

Eladó egy 30-32 HP Astra szivógázmotor magánjáró. MÁV gyártmány, keveset használt. Jónás István asztalos, Bač (Bačka.) 4179

Prima, száraz kedvező fekvésű búkfahasáb, gömbfa vizuton, és vagonokban, kisebb tételekben is prompt szállításra eladó. Cím a kiadóban. 4835

Eladók központban modern nagy- és középlakások, fűrószobával, egy férfituaszk, továbbá bolt kiadó. Aleksandrova ul. 11. 4799

30-as szivógázmagánjáró cséplőgarnitúra, magányos 8-as lokomobil, 6-os cséplő, cséplésre készen eladó Vadócz Károlynál, B.-Topola. 3896

KORZÓ MOZI * LIFKA MOZI

junius 6-7. péntek-vasárnap
Közökhajra
MAX LINDER
legjobb vígjátéka, melyet Bécsben készítettek
Maxi a cirkusz híraly
Könyvekig kacagató bohózat 6 felvonásban. Főszereplők: Bánky Vilma, Szőveghy Gyula

KERT MOZI
junius 4-7. péntek-vasárnap
JUDIT
nagy társadalmi dráma a francia arisztokrata világából, főszerepben
Helena Mak waka
Oskar Marion
Ernst Rückert
KATONAZENE

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címzett kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jelzésű leveleket továbbítunk. Kérdésközpontokhoz válaszjelvény melléklendő.

ÖN sportol kirándul elutazik vegyen **fényképező gépet** **ÉN** figyelmét felhívom, eszébe juttatom, ajánlom **adok**
TENNER OPTIKUSNÁL
Subotica, Korzó 11. Fotocikkok a legnagyobb választékban

Fehér vászon
tartós „TRST” 12 dinár, erős „Sava” 13 din., kiváló erős „Sovensko” 16 din., finom „Beograd” 17 din., kiváló finom „Gorica” ingvász 19 din., rendkívül finom natúr sifon 22 din. — Székiúti
R. Stermeck nagykereskedés Celje br. 27. (Slovenija)
Több mint 1000 ábrát tartalmazó nagy képes árjegyzék bárkinek ingyen. Szövet, lamang és egyéb szmáru minak 8 napi meretkintésre. Nem meg e előlé és nem szétvágtott árut kicserélek vagy a pénzt visszaadom. 50% áron felül rendeléseket bérmentve. Kereskedőknek na ybani árak. 1461

LIFKA KERT MOZI

Junius 8-tól—10-ig, hétfőtől—szerdái.
Nagyszabású ujdonság!
A VÖRÖS SZIGNÁL
Szenzációs dráma az amerikai vasutasok életéből, 6 felvonásban.
Főszereplők **Wirginia Wally, Wallace Berry**
Az I. lovas divízió zenekara hangversenyez.
Csütörtökön a híres párisi botanyfilm bemutatója.
Larsacné lánya. A film felvételei alkalmanval letartóztattak a bécsi színházakat, mert a párisi rendőrség szerint a hölgyek a versaillesi pariban lejátszott jelenetknél kissé túl modernül voltak öltözve.

8 szobás villa Palicsen 6 kapa területtel azonnali átvétellel eladó. Osvald József Palić, Jakobsics-villa., 4850

Fiatál MÁV hatos és nyolcas cséplők magánjáró gépekkel eladók. Bilicki Károly, Senta. 4563

Eladó gyors teherautó, kiváló üzempképes 3 tonnás, 30 HP »Packard«. Kiss Dezső szabóüzlete Senta.

ÉKSZEREK
inga- és zsebrák, írókészetek, ridikülök, cigarettatárcák ezüstből és alpakából — Nagy választék, olcsó árak.
SOK ékszerésznel, Rudičeva ul.

Megvételre keresek 1 magányos 48 colos cséplőszekrényt, lehet MÁV gyártmány, Hoffherr vagy Első Magyar és nem túl öreg. Ugyanott eladó 1 erős 8-as MÁV gyári magánjáró cséplő nélkül, egy 8-as Marschal lokomobil 4 éves 8-as Hoffherr cséplővel, láncos magánjáró hozzávaló felszereléssel. Bálint Lajos gépműhelye, Staramoravica. 4871

6 HP. Máv cséplőgarnitúra gyárilag javítva jutányos áron eladó. Medgyesi Pálnál Horgos. 4890

Egy ház beltéren azonnali elfoglalható három szobás lakással eladó. Ugyanott 120 láncc föld névön szép gazdasági épületekkel, Subotica határában, azonnali eladó. Gergics Antal, barátok mellett. 4879

Eladó 109 hold föld tanyaival. Pósa István, Banat-Monoštor. (Ügynökök kizárva.) 4699

KÖNYVES KÁLMÁN
KIADÁSÁBAN MEGJELENT
KÉPREPRODUKCIÓK
KÖLNI KERETEZÉSEL
KÉZÍRÓLAG
CICLER, KAIĆ és TÁRSÁNÁL
SUBOTICA, BARÁTOK TEMPLOMA MELLETT

KÜLÖNFÉLE
FIFI KÖLNI VIZ
Készíti **PINTÉR** gyógytár

Palicsen 2 szoba, konyha, butorozva, azonnali kiadó a Reis Dávid villában.

Daruvary-Creme éjjeli használatra és az eredeti »Renée« Lillom - Creme nappali használatra a legideálisabb szépitőszerek. Kapható mindenütt, ahol nimesen a készítőnél. Blum (Illés) gyógytár, Subotica, a főpostával szemben.

Nea-Crem
legmegbízhatóbb arc- és kézapoló
KORONA GYÓGYSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA

8 HP Marschal és egy 8 HP Schutlewort huzatos kazán eladó, esetleg cséplésre hasznosbérbe kiadó. Kelemen István St.-Kanjiža. 4565

Kissingeni soványító-tabletta ártalmatlan, orvosilag sokszorososan elismert legjobb szer. Kővesség és elzsírosodásnál használata csodás. Ismét kapható a Hercl-drogériában Subotica Aleksandrova ulica 1. Postán rendeléseket utánvétellel azonnal elintézzük. 1822

Andriska mechanikusnál lehet a legolcsóbban kerékpárt és alkatrészeket vásárolni. Ugyanott minden e szakmába vágó javításokat, kerékpár, varrógép, írógép, kötőgép, betevés, hozzájavítások a legutánvosabban eszközölnek. Trumbičeva ulica 3. 4705

Elveszett Maruscsik János névre szóló határátlépési igazolvány. Megtaláló adja le a kiadóba. 4880

Illusztrált német lapok régi példányai: Sport im Bild 6 dinárért, Illustrierte Zeitung 6 dinárért, Die Woche 5 dinárért, Fliegen-Blätter 4 dinárért kapható a Kurir hírlapirodánál Subotican. Pédányonként portó 1 dinár. Pénz postabélyegben is beküldhető. 3689

Üdülés a tengeren legkellemesebb és legolcsóbb a **Kotel Vinodol**-ban, Novi, Elsőrendű ellátás napi Din. 45.—. Írásbeli felvilágosítást adunk. 4747

Értesítem a t. hölgyközönséget, hogy az ideai műtámszótanfolyamom június hó 15-én kezd meg. Pataki Erzsike, Szegedi ut. Muesi-telep 89. a vasbutorgyárnál, a törvényesektől 8 percnnyire. 4727

NŐI FODRÁSZT
vagy fodrászot, elsőrangú munkaerőt, 2000 dinár havi fizetéssel azonnal felvesz **Kumarokramar, Sombor**

Vidéki hölgyek és urak ékszerjavítást és drágakő-foglalást megvárhatják Blahánál, Subotica, Edény-piac. 4126

Elővondát legutibb rajzokkal legolcsóbban szállít Bleier Márk Senta.

Litographált fevelezőlapok, rátképek utcarészetek, interieurek fénykép után egy vagy több színben a legolcsóbban. (Gyári árak) E. Krišer, St.-Kanjiža.

MERANI CALV L ALMA
új vörösnagyra, új falkhagy-ma, citrom, dió. — Viszont-eladónak árkedvezmény Kiss István délygyümölcsös-nél, Subotica. (Barátok templomával szemben) 3687

Új zongorák pianók, csakis elsőrendű világ-márkák, a leghosszabb lefáratu részletfizetésre kaphatók 10 éves jótállás mellett. Legnagyobb választék az országban. Kaphatók Kain Lajos hangszorkereskedőnél Subotica Városháza. 2942

Nagy asztalosműhely kiadó. Cím a kiadóban. 4931

Eladó 3 darab alighasz-nált, új hengerek. Fize-tés megevezés szerint. Nića Neckov Oroszlámos. 4846

Eladó ház, azonnal beköl-tözhető. Banatska ul. 10. Érdeklődni: Trenka Trg 4 4847

Bármilyen üzletnek alkalmas ház és mézárós-üzlet-berendezés eladó Zedniken. Özv. Gálfi Pálné. 4814

Fotocikkok
2917

Fényképezési gépek, Agfa-Hauf és minden gyártmányu lemez és film. Mimosza gáz-fény, brómeózüst és cello-idin levelezőlap és papír stb. Fotocikkok gyári áron.
Fényképezésnek külön árkedvezmény!
Vidéki rendelések soron-kívül gyors elintéztést nyernek és bérmentve szállít
DEUTSCH I.
optikus és fotozaküzlete
SUBOTICA
Kérjen árjegyzéket Telefon 2-16

MOLYKÁR ELLEN
MEGŐRIZ SZÖRMÉT, TÉLI HOLMIT SZÖ- NYEGET SZAKSZERŰ GONDOZÁSSAL
GOLDSTEIN
szőrmeáruháza és megv) intézete
SUBOTICA
Strossmajerova ulica 5.
A megóvásra átalított hol-mik tűz- és betörés ellen biztosítva vannak.
Kívánatra házhoz küldők
3331

Jól idomított másfél éves Dobermann him kutya el-adó. Oslobodjenja 102. 4866

Pávák szép példányok, him, nőstény kapható Lo-soncz Lajos földbirtokos-nál, Stara-Kanjiža. 4839

Eladó Máv. Asztra 35 HP, szívógáz magánjáró motor. Umrath 54 colos cséplővel, esetleg külön is. 25 HP. szívógáz ma-gánjáró motor 48 Máv. 48 colos cséplővel. Balázs Antal, barátok temploma mellett 8. sz. 4907

KÉRJEN

Idel DEDY
CIPŐKRÉMET!
GYÁRTJA:
Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D. D.
NOVISAD

Balog Lina
Eredeti olajfestményeket, műtárgyakat kedvező fizetési feltételek mellett legjobban beszerezhet **BALOG LINA** cégnél Subotica.
Tekintse meg állandó kiállításomat.

Lakodalmi ajándékok
auferterek, gyertya artók, ser-legek, virágvázák, likőr és do-hányzóeszközök, diszórák a legolcsóbban kaphatók
Ádám ékszerésznel
Subotica, Rudičeva ulica 6. Sugar-ház. 3760
Kézi harisnyakötőgépét, 11. vagy 9. számút, kere-sek megvételre. Ajánlato-kat ármegejelöléssel ké-rem. Pataki Juliska, Zma-jevac (Baranya.) 4823

F. BACHINGER SUBOTICA Bene Sudarević ul. (Bercsényi u.) 34.
TEMPLOMARANYOZÓ és OLTÁRÉPÍTŐ
Képkertet különlegességek gyártása.
Modern képkereztetés
Kézimunkák szakszerű kereteztése
Feszületek, szent szobrok és aranyozott áruk gyártása

Dante

1921 szeptember 14-én halálának 600 éves fordulóján, az egész kultúremberiség magasztos ünnepeivel adózott a nagy halhatatlannak. Ma pedig az idő múlásának egy újabb állomásához értünk.

Ezelőtt 660 évvel, 1265 május 30-án született Florenzben a költő. San Giovanni kápolnájában Durante — rövidítve — Dante névre keresztelték.

Dece mi... il primo amore áll a felirat az Inferno kapuin: »Szerelmem alkotott engem«. — A szenvedés, bűnhődés, a lelki élet legmélyebb titkai megismerésének örökös sóvárgása, ez Dante emberiségének indítója és egyben életutja. Az ő alkotója, formálója, szerelme: Beatrice, Florenz, művészet, politika és a tudomány.

Életének duzzadó ereje, vigasztalásának fenséges hullámai Beatrice alakja köré font isteni sugár volt Dante reánk hagyott költői kincsének napfényre hozója.

Legelső versei, amiket zenével, harmóniával teli érzelmi világában a klasszikus latin nyelv helyett a mindenki számára érthető olasz nyelven írt, a Canzoniere-ben gyűjtötte össze, evvel lerakta a mai olasz irodalmi nyelv első alapkövét. Ezek a versek tele ifjúsággal, közvetlenséggel az új élet csodásan olvadó muzsikájával, rajongásával a fiatal Dante vallásává váltak.

Beatrice meghal, fiatalon, váratlanul, csendesén; örökre lehunyja varázslatos szemét. Dante fájdalommal kétségbeesik. Ugy érzi, hogy a lelki sötétség borzalma honosodott meg benne. Mégsem! Fiatalsága, forró vére feltör. Feledni! Korszákanak romlottságában, kéjes élvezetekben keresi a feledést. Kiirhatatlanul tör fel újra a kétségbeesés. Dante menekül. Assisi Szent Ferenc rendjébe lép. Később orvos lesz. Komor hangulatai továbbra is kísérik. Megházasodik. Ez a házasság kényszeredett és kellemetlen. A tudományban és művészetben keres vigasztalást. Megírja a vita nuova-t. Ebben elmondja szerelmének történetét. Fiatalkori verseit magyarázza; csodálatos víziót írja meg benne. Az »Új Élet« pedig a világirodalom legelső lírai regényévé lesz. A belső élet legfinomabb árnyalataival, édes sejtéseivel, cizellált rezgéseivel a szerelmi regény remeke.

Korának politikai eseményeibe merül. Guelf-párti, később gibelinizmussal vádolják. Politikai méltóságokkal tisztelik meg. San Gimignano-ban Florenz követe. Majd 1300 június 15-én a legnagyobb méltóságot éri el. Prior lesz. Ellenkezésbe jut a pápával. Halálra ítélik. Száműzetésbe megy. Tudománnyal és filozófiával foglalkozik. Boëthius, Cicero, Vergilius műveiben keres vigasztalást. Szerelmes verseket ír a tudományhoz. Felfedezi az olasz nyelv szépségeit.

Bolyongó száműzetésében, szegénységében életének reményeit veszni látta. Balsors üldözte, mert az égből jött misztikus sugárt elfeledte. Feleszmél; abbahagyja tudományos terveit és munkáit. Visszatért nagy álmához, amelyre annyiszor gondolt, amelyet annyiszor elhagyott. Beatrice fenségét egy egész világot átfogó művel fogja ünnepelni. Megalkotja a világirodalom leg-hatalmasabb épületét. A száz éneket. Ugymint egy bevezető éneket, az ezt követő 33 éneket mint első részt, a Poklot. A második részt, 33 éneket, a Purgatóriumot, a harmadik részt, szintén 33 éneket, a Paradicsomot.

Ez a műretek, melyet szintén olasz nyelven írt, a renaissance felhasadni készülő reggélét sejteti. Ez a par excellence költői enciklopédia tulajdonképpen a keresztény középkor Ramajánja. A fékezhetetlen hit erejének csodás alkotása. Szabályos, egyöntetű tercinnakba gyurt haborgó fantázia, tele lírával és epikával.

Életének minden kincsét, mindent, amit tanult és amit látott, amit érzett; sorompóba állított a mű nagyságára. Lángelméjének, ragyogó erényének hallatlan intenzitású keverékét adja az isteni színjáték. Tulajdonképpen Comedia, de szent költemény. A misztikus középkor életlátásának quintessenciája. Az Inferno gigantikus akkordjai a Purgatorio szörnyű kataklizise, a Paradiso a földön túli régiók elképzelésének örökké égő mécse a szimbólikus ábrázolás maximuma.

Ennek a hatalmas műnek megírás-

Gedeon ur szép vége

Írta: Baudeker

Gedeon ur lekésven a házasságról, a negyvennyolc esztendejével s a nyugodt temperamentumával beletörődött a magányos sorsába.

— Jól van, — gondolta, — miután nem lehet másképpen, egyedül fog élni továbbad is, mindhalálig. Jól, rosszul ahogy jön. Sőt 1914-ben, ama szomorú történeti esztendőben, még örült is, hogy feleség és család nélkül maradt, s a biztonság jóleső érzésével gondolt arra, hogyha ő is magára vette volna a házasság jármát mint a barátai, most valószínűleg a hadköteles fiait kellene kiküldenie a harcmezőkre, egyenes szákmányául a Halálnak. Maliciózus mosollyal olvasta a mozgósító rendeleteket és a különböző évjáratok fegyverbehívó plakátjait, s a bölcseségével nagyon elégedetten gondolta el, hogy »ezt jól csináltam. Mintha tervszerűen és kiszámított fondorlattal cselekedte volna... A jóleső elégtétel ez érzésével szinte boldog volt mindaddig, amíg csak az árak — előbb a piaciak s aztán a boltiak — nem kezdtek emelkedni. Ekkor kezdte észrevenni, hogy a háború nemcsak a fiukat nyeli el, de egyéb áldozatokat is követel a polgáraitól.

Csinos vagyonszármazásának a jövedelméből s a tisztviselői nyugdíjából kellemesen, s ahogy akkor még mondták: uri ember módjára élhetett. Jobb vendéglőben étkezett, két finom kávéházba is járt (az egyikbe reggelizni, a másikba ozsonázni s a barátaival csevegni), az estét pedig valamelyik színházban vagy más hasonló szórakozással töltötte. Elegánsan ruházkodott és csinos barátjára is — aki épp oly hü felesége volt az urának mint önzetlen szeretője öneki — költöztetett eleget.

De a drágaság jöttére meghökkent Gedeon. Ő bizonyára nem volt prózai lélek, de rendes ember, aki szerette, ha a számadásai rendben vannak. Már nem futotta mindenre, amire azelőtt tellett. Amíg a drágulás szerény iveléssel iparkodott fölfelé, addig nem esett kétségbe, s csak az a gazdasági hipokondria nyugtalanította, amely ily viszonyok között mindenkit elfog, aki összeadni és kivonni szokott, de amikor az árak fantasztikus arányokban kezdtek a lehető legnagyobb mértékig feltörni s a pénznek a vásárlóereje ugyanabban a mértékben csökkent. Gedeon a sötét gondok bus eljegyzettje lett. Új ruhára már gondolni se mert (szerencsére volt neki elég régi), a délutáni ozsonnáról kénytelen volt lemondani, s az estét egy csöndes kávéházban töltötte, ami mégis olcsóbb, bár sokkal szerényebb szórakozás volt mint a színház s a többi mulatóhelyek. Aztán, a drágaság tozódásával lassankint egyéb élvezeteiről is kezdett leszokni. Egyszerűbb helyeken ebédelt

sára a hagyomány szerint Dante a Santa Croce di Fonte Avellana klostromába vonult vissza. Közvetlenül a halála előtt fejezte be a Divina Comediát Ravennában.

Dante élete egyben korának egész története. Mint minden lángész az ő élete sem kezdődik születésével, mint ahogy halála sem végződik testének porrá válásával.

Dante minden kutatója Giozue Carducciától Benedetto Croceig megállapította szoros összefüggését a középkorral. Mint ember, mint költő erősebb Miltonnál és Goethenél; kik szintén megkísérelték az értelmi fantázia Paradicsomát, Mefisztóját megalkotni, de Dantet nem érték utól.

Az emberi fejlődés irodalomtörténetében évszázadokra fénylő gránitoszlopa Dante ki életével és munkájával mélyen bevészte magát az emberiség lelkébe.

Holländer Zoltán.

nem éppen hófehér abroszon s a vacsorázást egészen beszüntette, — helyett a kávéházban két deci tejet ivott, s amikor ez is ritkaság lett, valami más tippelt. A barátjára is egyre kevesebbet költött, amiért ez őt — a hálátlan! — egy igen érzékeny bucsujelenet után a faképnél hagyta, s egy olyan urnak a védőszárnyai alá menekült, aki épp az ellentéte volt Gedeonnak: a háboruban lett gazdag. Gedeon nem volt haragtartó, s azzal az áldással bocsájtotta a női karrierjének további útjára: nyugodjék békében új barátjának a karjaiban!

Egyre lejjebb csuszott a talajvesztés szomorú és sikamlós lejtőjén, s a nagy »debacle« után, amikor értéke pusztult minden pénznek és papirosnak, majd hogy koldus nem lett. Most már csak értékeinek a romjaiból, ahogy a népek egyszerű de igen kifejező nyelvén mondják: a készből élt. Egy ismerősének a tanácsára az egyik szobáját (amelyet nélkülözhetett, — minek szegény embernek két szoba?) s a konyhát (amelyre úgy se volt szüksége) bérbeadta egy házaspárnak, s ez a kis jövedelemzaporulat legalább az éhezéstől megóvta. De éppen csak ettől.

Szomorú helyzetében sóvárogva kávéházba ment a gondolatlanságuk ellenére is fényeseknek látszó kávéházak ablakain, amelyek mögött egészen új, sőt új gazdag urak feszítettek büszkén, akiknek új kabátját láthatóan dagasztotta domborura a bankókkal tele pénztárca, s akiknek szemérmelenül vastag aranyóralánca azt zörögte: Itt jó lenni, itt építsünk magunknak sátrakat! Oh, jól tudja ő azt, de nem építhet itten, még a kávéházból is kitessékelte a konjunktúra. Melankóliás vágygval olvasta a színelőadásokat és fájó sóhajokkal a hangversenyeknek programjait. Fizikai szenvedést érzett, ha valamelyik étkezőhely mellett tántorgott el, amelynek egykor szívesen látott és nagyrabecsült törzsvendége volt, sőt — minek tagadjam? ő se tagadta! — még a hentesboltok izletes és étvágyfakasztó kirakattárgyai előtt is a kielégíthetetlen fájó-rágó kínjaival haladott el... A ruhái is lekoztak már és foszladozni kezdtek róla, s maga javíttatta őket, hogy a megjelenése, ha már száználmas, legalább ijesztő ne legyen.

Közben — a nélkülözésektől-e vagy a lelke rázkódtatásaitól, ki tudja? — szivbajt is kapott, amelyet ingyen állapított meg nála egy orvosbarátja, aki így szólt hozzá:

— Elélhatsz vele gromobojig. De mégis, ha volna pénzed, azt tanácsolnám, hogy menj Nauheimba.

— Nauheim? — sóhajtott Gedeon ur. — Örülök, ha napjában egyszer jóllak-

hatok...

És örült azzal az »orvosi mintaküldemény«-nyel, amelyet a barátja kapott ingyen és bérmentve egy ausztriai gyógyszerkészítőtől, s amelyet az neki is ingyen engedett át. Husz pasztilla volt benne, amelyből naponta kettőt kellett szedni. Majd ha elfogy, jelentkezzen megint...

Hevesebb fájdalmak nem kínozták, de néha szorongó érzése támadt. A szíve rendetlenül zakatolt ilyenkor s néha — mintha nagyon elfáradna — hirtelen megállt. Csak annyi ideje volt, hogy elgondolja: »mit jelent ez?«, s a rendes dobbanások, ha ugyan rendesek voltak, újból megindultak. Ilyenkor maga se tudta, hogy mitől fél. Bizonyos, hogy nem a haláltól — ki fél ettől? —, talán a bizonytalanságtól, valami *Je ne sais quoi*-tól. Az ilyen rohamok után egy ideig gyengének, egy-egy percre agonizálóan érezte magát, de mert ez a lehangoltság nem tartott soká, hamarosan el is felejtette.

A közérzése máskülönben türehető, s a legtöbbször egészen jó volt, s amikor az örökség részére megnyílt (közjegyzői értesítés adott hirt róla) minden baját elfelejtette, s olyan boldognak érezte magát mintha sohase lett volna háború s ő az utóbbi tíz esztendő alatt nem vándorolt volna huszat. Egy unokabátyja, akinek ő volt az egyetlen vérbeli rokona s aki csinos vagyont szerzett azokban az években, amelyekben Gedeon a magától elvesztette, elfelejtette végrendeletet csinálni, s így amije volt, mind a Gedeoné lett. Ő most e váratlan szerencsés folytán még vagyonosabb lett, mint a háború előtt volt, s ez a tudat megfíjtotta. Ugy élhetett megint mint azelőtt. Uri módon...

Elsőben is a szabójához sietett, s onnan a cipőművészhez meg a kalaposhoz s a divatüzletbe. Néhány óra alatt megint elegáns ember lett. (Akinék talantuma van hozzá, annál könnyen megy ez.) A régi előkelőséggel ült be a Belvárosi Kávéház egy feudális karosszékebe, este pedig a régi fesztelenséggel süppedt el az opera egyik kényelmes zsölléjében. Színház után a Hungáriában vacsorázott, attól tartok, kissé többet mint az ő korában és egészségi állapotában szabad, s emésztésközben azon kezdett töprengeni, vajjon a régi szeretőjét helyezze-e vissza a legitím pozíciójába vagy új s talán fiatalabb barátjához után nézzen... Autótaksziba ült és főúri módon vitette magát haza, pedig nem lakott messze. De hát jól esett neki annyi sovány esztendő után a mai nappal oly szépen kezdődő kövér esztendő.

S a lefekvés! Micsoda kedvteléssel, a jólérzésnek mily ditirambikus elragadtatásával feküdt le ágyába! Égve hagyta a villanyt, most már nem kellett a fényvel se eszeveszettül spórolni. Különben se tudott elaludni. Nyitott szemmel álmódott.

Most már jól lesz minden. Visszatér a régi urasági állapot, visszakapja a két kávéházát, a finom restaurant-ját, ahol megint nagyságos ur lesz, inyes falatkát eszik és kellemes baráti körben emel kést-villát a pompás peccenyékre. Az estét pedig, amelyek sokáig oly sívárok voltak, ezután mindig színházakban és hangversenytermekben tölti, s onnan még egyszer benéz a klubjába vagy a kávéházba egy csésze teára, egy kis nyájas tereferére. Megint gyakran vált fehérneműt, és — akármibe kerül! — olyan lakást bérel, amelyben fürdőszoba is van... Oh, mi jó lesz!

Végre elaludt mégis. De hogy mit álmódott, nem tudta meg soha senki.

Mikor reggel tíz órakor a takarítónője jelentkezett, az ajtaja zárva volt még, holott más ez időtáiban rég elment hazuról. Megkérdezte a házmeztől, mit tud? Az azt felelte, semmit. Elmenni Gedeon urat nem látta.

Fölmentek hozzá mindketten. Kopogtattak. Előbb halkán, aztán erősebben.

Nem hallatszott »szabad«. Délkörüli fölkeresték legjobb barátját, az orvost, s közölték az aggodalmukat vele. Az ijedten szaladt s lakatosért küldött, hogy az mentül gyorsabban nyisson ajtót.

Halva találták. Mosolygott, mintha aludna. A szíve álmában ölte meg, ahogy az orvos véleményezte, nem sokkal é-

fél után. A mosolyáról ítélve, boldogan halt meg, tán épp azzal a gondolattal, hogy holnap meglint sonkát, tojást és vaját eszik a teájához mint a régi jó időkben, s hogy holnap délután talán már újból találkozik a régi kedvesével vagy egy ujjal — hiszen alapjában egyre megy, csak szöke legyen!

Milán és Natália szerelmi regénye

A bécsi udvari és állami levéltár titkos anyagából

XI.

A titkos irattárban szereplő beográdi jelentések közül különösen érdekes az, amely szerint *Milán királyt tanácsolta a monarchiának*, legyen állandóan készen a Szerbiába való bevonulásra. Hengelmüller utódja, Thoemmel követ, 1889 augusztus 14-én kelt jelentésében erről ezt írja Bécsbe:

Tegnap délután tiszteletemet tettem Milán királynál. Öfelsége fokozottan közlékenyebb és bizalmasabb lett. A király rejtettségének főbb vonalait a következők voltak: hogy a helyzet az országban a lehető legkedvezőtlenebb és nem felel meg várakozásának; hogy a pártok vizsgálva hevesebb és kiméletlenebb, mint hármukor; hogy a régenség tekintélye nem tud gyökeret verni és hogy az utóbbi, különösen a kormányval szemben, amely, úgy látszik, önállósítani akarja magát, tulgyengének bizonyul; hogy a dinasztia princípiuma nem tud tért hódítani; hogy a viszonyok az összeomlás felé vezetnek, amely összeomlásból a Karagyorgyevecis vagy orosz elemek árnyképe tűnik elő, amely éppen olyan súlyosan érintené Ausztria-Magyarországot, mint az Obrenovics-dinasztiát.

— Önöknek kötelessége — mondta a király — ötvenezer embert készenlétben tartani és az első riadójelre megkezdeni a bevonulást. Egy esztendő múlva százötvenezer emberre lesz szükség és amit most, vagy a legközelebbi időben hat hét alatt elvégezhetnének, egy esztendő múlva nem végezhetik el hat hónap alatt sem.

„Pasics ur, a szerb köztársaság elnöke“.

Pasics, amint megkegyelmezése után hazatér Szerbiába, azonnal erős orosz-barát propagandába kezd és tovább ápolja összeköttetését a cári udvarral:

Beograd, 1890 márc. 25.

29. A—C. szám.

Excellenciás Uram!

Egy hét előtt meginterpelláltam a külügyminiszter urat:

— Mikorra várják a szerb köztársaság elnökének a visszatérését?

— Milyen elnök? — kérdezte Grules.

— Hát Pacics ur, aki Pétervárott úgy lépett fel, mintha ő irányítaná Szerbia sorsát a nyugati államokkal.

Egész komolyan kérdeztem aztán, mit szól a régenség, a kormány és a nép ahhoz, hogy egy egyszerű polgár az orosz fővárosban olyan applommbal lép fel.

Grules mosolyogva vállalt vont. Ez szokott gyakran az ő válasza lenni.

Szóval »a nagy ember« hat nap után visszatér tanulmányutjáról, melynek célja volt a »fővárosok berendezkedését tanulmányozni«, s most itt Beogradban, ahol őt mint új podesztát ismerik el.

Az itteni sajtó nagyjában csak rövid hírekben számol be Pacics ur utjának eredményéről. Az ellenzéki lapok valóságos gúnyal írják pétervári fellépéséről.

A régenség, amely Pacics urra amugy is féltékeny, bizalmatlansággal kíséri lépteit, sőt a kormány a szkupstina nagy részével barátságatlan magatartást tanúsít, talán abból az okból is, hogy az az ember egy orosz rendje-

let kapott, nagyon értékes briliánstüvel. Különbözik pedig meglehetősen homály fedni ennek az utazásnak a célját. Sokan azt hiszik, hogy a régenség ellen agitált, mások tudni vélik, hogy politikai misztifloról van szó Oroszországhoz való közeledés céljából. Arról is beszélnek, hogy Pacics Beogradnak nyújtandó kölcsön kieszközölésére utazott Pétervárra, de minden eredmény nélkül.

Pasics maga tegnap referált a radikális klubban és kijelentette, hogy Péterváron a legmegerősebb barátság uralkodik Szerbia irányában, különösen gazdasági tekintetben. Igéretet kapott, Szerbia régi kívánságaira vonatkozólag, hogy Macedóniában és Ó-Szerbiában a görög püspököket és magasabb egyházi funkcionáriusokat eltávolítják és helyükbe szerb nemzetiségűeket neveznek ki, akik természetesen a szerb nemzeti aspirációk apostolai lesznek.

Ugyanezen a gyülekezeten amellé is kardoskodtak, hogy a nemzeti aspirációkat terjesszék ki Boszniára és Hercegovinára, egyelőre jól dotált szerb konzulátusok révén, amelyeket Livnóban, Mosztárban, Banjalukában, Szarajevóban, Brickában és Doljina-Tuzlában állítanak fel... sic! Ezek a konzulátusok aztán szoros érintkezést tartanak fenn a szarajevói konzulátussal. Bukovinában látják a szerb nemzeti aspirációk előharcosát a megszállt területeken, éppen úgy, mint Jasztrebovot Macedóniában. A kormányt a »hátrak irakciója« a parasztpárti Rankó Taisic-csal az élen élesen támadja és azzal vádolja, hogy »ausztrófil«. Szerbiának el kell fordulni a monarchiától és mindenekelőtt el kell bocsájtani a szerb szolgálatból minden osztrák és magyar alattvalót s a legközelebbi idő alatt a határon átszállítani. Arról is beszélnek, hogy Pacics miniszteri tárcát kap, sőt arról is szó van, hogy átveszi a miniszterelnökséget. Valószínű azonban, hogy Pacics urnak nagyobb ambíciója a helyzetet uraló párt vezére lenni.

Pasics egy Iván Vasiljevics Suligin állítólagos nagykereskedő társaságában tért vissza, aki Szerbia kereskedelmi viszonyait óhajítja tanulmányozni és kereskedelmi összeköttetéseket igyekszik létesíteni.

Fogadja Excellenciád legnélyebb tiszteletem kifejezését

Thoemmel.

Pasics egyre veszélyesebbé való működéséről még a következő megjegyzéseket találjuk a követ következő, 1890 március 26-án kelt jelentésében:

»Pasics nem agitál az Obrenovics-dinasztia ellen« — »Pasics Pétervárott az Obrenovics-dinasztia szükségességét emelte ki, éppen úgy, mint ahogy a régenség és a kormány közti egyvetértés szükségét hangoztatta«.

Milán király, aki időközben külföldön járt, Beogradba visszatérve érdekes információkkal szolgál Pacicsról a monarchia követének:

Beograd, 1890, május 26.

50. A—B. szám,

(Bizalmas.)

Excellenciás Uram!

Milán király tegnap egy óránál hosszabb ideig tartó kihallgatáson fogadott és ebből az alkalomból elmondotta nekem megfigyeléseit, amelyeket eddigi beográdi tartózkodása alatt tett. Öfelsége azzal kezdte, hogy naponta nagyon

sok ember látogatja meg. Valamennyi párt tagjai, tiszték és hivatalnokok jönnek, hogy tiszteletüket tegyék. Ezekkel a személyekkel való érintkezés megerősítette őt abban a feltevésben, hogy egy esztendő leforgása alatt is sok minden rosszabbra fordul, különösen ami az orosz irányzatot illeti, amely nagy haladást tett a most uralkodó pártban. Utóbbi kijelentésével kapcsolatban igen érdekes részleteket mesélt el nekem Pacics legutóbbi napokban tett látogatásáról. Öfelsége az érdeműs vezért a következő szavakkal apasztrofálta:

— Amióta utóljára láttuk egymást, ön nagyon megváltoztatta nézeteit a külpolitikai vonatkozásokban?

Pasics azt válaszolta a királynak,

hogy ez csakugyan így van.

— Mj — tettes hozzá Pacics — sokkal gyengébbek vagyunk, semhogy egyedül állhassunk; baráti segítségre van szükségünk, amelyet véleményem szerint csak Oroszországban találhatunk meg. Jelenleg ezt a segítséget már két irányból helyezték kilátásba: Először Oroszország fegyvereket küld, másodszor segítségünkre lesz államadóságaink konvertálásánál.

Pasics aztán megjegyezte még, hogy az orosz cár nagyon barátságosan fogadta, kérdést intézett hozzá Sándor király hovateltéről és ezekkel a szavakkal bocsátotta el: »Haladjon tovább a megkezdett uton és működjék nemzeti irányban Szerbiában«.

A Duna őstörténete és kulturjelentősége

Írta: Gonda László hajóskapitány

A Duna folyót az ó- és középkori forrásművek különféle nevekben említik, mint pl.: Danuvius, Danobios, Dunavi, Danuvi, Donau, Dunaiz, Dunovic, Hittos, Ister, Duna, stb.

A folyam elnevezésének keletkezését a történészek különféleképpen magyarázzák. Némelyek írás, mások szláv eredetűnek mondják de egyiket sem tudják bizonyítani. Valószínű, hogy a Duna elnevezése a partiai mentén még a szlávok előtt lakott keltáktól ered. Kik a Kr. e. IV. században beolvadtak a panonokba. Ezekről tanulják a folyó nevét a rómaiak s a kelta névből csinálták később az oroszok és lengvelek a Dunaj-t, a szerb és a bolgárok a Dunav-ot, a németek a Thonaw-ot, később a Donau-t, a magyarok pedig a Dunát.

A Duna folyó emlékezete egyébként olyan régi, hogy avval már az ógörög mitológia is foglalkozik. Ezek szerint Hercules az Ister forrásától hozta az olaját, melynek ágából az olimpiai versenyek győztesének koszorút fontak. Jason is az Isteren hajózott fel az argonautákkal az aranygyapjúért. Azonkívül a Duna forrásánál laktak Apollo tisztelei.

Az is megállapítható, hogy a régi irodalomban kb. 2400 év óta találunk említést a Duna folyamról. Már Homeros is beszél Ister-melléki thrák népekről. Az ógörög írók közül ezenkívül említést tesznek a Dunáról: Herodotos, Aischylos, Thukydidés, Aristoteles, Strabo, Ptolemaios, stb; a bizantinusok közül Menander, Priskos, Konstantinos Porphyrogenos és többen. A latinok közt: Vergilius, Horatius, Ovidius, Julius Caesar, Tacitus és mások. A Duna folyót tehát a legelsőbb idők óta hiteztékben, költői énekekben, történelmi okiratokban és egyéb irodalmi művekben is mindig emlegetik, ami élelken bizonyítja, hogy e hatalmas folyam jelentősége már az ősi élelben is igen nagy volt.

Természetes, hogy az ősi időkben az e folyóra vonatkozó ismeretek meglehetősen korlátozottak voltak. Így pl. még az ókor kultúrnapjai is csak hosszas kutatás után fedezték fel a Duna forrásvidékét is. Sokáig a Rainánál, meg a Pyraneusoknál, azután a mai Bretagneban Franciaországban, továbbá az Alpokon keresték a Duna forrását. Az a hit is sokáig el volt terjedve, hogy a Duna körülbelül a közepe táján két nagy ágra szakad, melyek egyike a Pontusba, a mai Fekete-tengerbe, a másik pedig az Adria-tengerbe torkollik. Tiberius római császár fedezte fel a vindelliaiak elleni hadjáratában a Duna igazi forrásvidékét. Ennél többet nem is törődtek a folyóval. A görögök kereskedő nép voltak s ezért csak mint közlekedési út érdekelte őket, a rómaiakat pedig inkább hadászati szempontból. A középkori írók pedig csak földrajzi érdekből foglalkoztak vele.

Az első volt, aki a Dunával teljesen tudományosan foglalkozott Marsigli gróf ezredes és utazó, ki a 17-ik században beutazta az egész Dunát és tudományosan kutatta e nagy folyam földrajz, néprajzi, geológiai, vizrajzi, talaj és mederveviszonyait és kutatásainak eredményét egy hatalmas és gyönyörűen illusztrált három kötetes munkában hozta az utókorra.

Azonban már sokkal régebben, az ókorban is foglalkoztak a Dunának azzal a fontos szerepével, melyet Európa művelődéstörténetében töltött be. Megállapították a történészek és kutatók, hogy mielőtt a Duna mellett telepedtek volna az indogermán törzsek különböző fajai, máris laktak vidékén emberek s ezeket

megelőzőleg őssallatok. Bizonyítják ezt a Duna környékén előkerült őskori leletek. Így pl. többek közt Dunaföldvárnál egy őselefánt és egy ősszarvas agancsát találtak; a tolnai Dunaág átvágásakor pedig egy mamuth agyarárt; ezeken és sok egyébeken kívül Zemunnál a magas agyagpart alsó vörös rétegében sok kihalt állatfaj csontjára akadtak. Így őselefánt, rhinoceros, bölény, stb. csontokat is találtak. Pancsevo mellett a Csaklanac szigetén pedig szintén egy mamuth állkapocsot leltek. Ezek és egyéb másféle leletek, melyek az ősemberről maradtak ránk, mint kő és bronzeszközök urnatemetők és sok más praehistorikus tárgyak, nyilvánvalóan bizonyítják, hogy a Duna mentén vándoroltak ősembertajok is. Az is kétségtelen, hogy a Duna vidékén már akkor is laktak emberek, mikor a Nagy-Alföld lementencéje még nagy szárazföldi tó volt.

Vándorutia volt a Duna ezekenkívül mindama népeknek is, melyek ez említett medence, meg az u. n. pannoniai medence felé törtek. Ezen az utvonalon jutott a phoeniciai és az ógörög művelődés keletről nyugatra, a római kultúra pedig a megfordított irányba. Strabo görög történetíró szerint az Ister mindkét partján járnak a geták, majd scythák, bastarnok, sanromaták és sok más népek, mint később szlávok, hunok, avarok, stb. A Duna partvidéke mindig az állandó letelepülések helye volt. Partjain keletkeztek az ókor nagyjelentőségű kereskedelmi telepei, erődítései, melyek a közép- és újkori városok alapvetői voltak.

A rómaiak idejében pedig a Duna folyó mente különösen nagy fontosságú kulturtörténetű. A védelmi rendszernek nagy összefüggő láncolata vonul végig rajta. Carantum, Adflexum, Brigetio, Aquincum, Teutiburgium, Taurnum, Viminacium és sok más római telepek máig is hirdetik a Duna nagy gvarmatosító és védelmi, valamint kereskedelmi jelentőségét.

Fontos és államszervezőítő nagy szerepe is. Az indogermán fajok három nagy családja alkalmazkodik a Dunához: a román, a szláv és a germán. Az ókorban hasonló helyzetek voltak. A fészkek, sarmaták dákok, geták, quádok, markomannok a Duna balpartvidékén helyezkedtek el; az aravisok, bojok, mysiak, hrákok a Duna déli vidékét foglalták el.

A Dunavölgynek nagy kulturtörténeli, nemzetközi és politikai jelentőségét tehát számtalan adat bizonyítja. Ez irányban haladt az ősfilóra és fauna, meg a prehistorikus és történelmi népek áradata. Folyásának mentén csoportosultak népek, alakultak államok s azok romjain uti birodalmak.

A Duna folyam e politikai és kulturjelentősége ma sem szűnt meg, midőn elsősorban a kereskedelmi és gazdasági érdekek szabályozzák a népek törekvéseit. Legjobban láttuk ezt a legutóbbi világháborúban, annak lefolyásában és azután következményeiben.

Nézzük csak a cseheket, kik a háboru után és csak a béketárgyalásokon mily erőfeszítéseket tettek, hogy kiussanak a Dunához. Létkérdésnek látták azt, hogy Európa e nagy folyójának segítségével bekapcsolódhassanak a Közép- és Kelet-Európa közötti kereskedelembe és forgalomba. S mily áldozatokat hoznak azóta is, hogy dunai forgalmukat, mint iparuk és kereskedelmük fentartó és fejlesztő elemét előmozdítsák. Ezért milliókat költöttek Bratiszlava és Komárom kikötőjének nagybbszabású fei-

lesztésére is. Ugyisintén Magyarországon még az ő pénztelenségében is mily nagy áldozattal siet megépíteni hatalmas kereskedelmi és ipari kikötőt Budapesten, mely hivatva lesz koncentrálni az egész Duna forgalmát. Nem kevésbé dolgoznak és áldoznak Németországban is, hol építik az egész Európára nagy jelentőségű Raina—Maina—Duna nagy hajózható csatornát, mely össze fogja kötni Antwerpent Konstantinápolyval.

De nemcsak a dunamenti népek és államok, hanem franciák, angolok és olaszok is mind nagyobb érdeklődéssel fordulnak a Duna felé és igyekeznek politikai és anyagi eszközökkel mindjobban érdeklődésükbe vonni és kultiválni a Dunát.

Tudják és látják egész Európában, hogy milyen nagy a kulturális, gazdasági fontossága és kereskedelmi meg pénzügyi értéke a Dunának és tudják a történelemből s a tapasztalatokból, hogy a Duna azoknak, akik szeretik, megbecsülik, ápolják és művelik, sokszorosán megfizeti gazdagsággal és jóléttel, azokat ellenben, kik elhanyagolják pusztítja és tönkreteszti.

Bécs,

a becsületes emberek városa

Bécs, június

- I have a new book.
- I have also a new book.
- Have you a ticket?

Bármilyen hihetetlenül hangzik is, nem Londonban, hanem egy bécsi villamos belsejében folyt le a fenti beszélgetés. Előbb két kis iskolásfiú fitogtatta angol tudományát, azután a kalauz bizonyította be azzal, hogy angolul kérte a jegyet; azt, hogy Bécsben már a közszolgálati alkalmazottak is ismerik az angol nyelvet.

Annak, hogy Bécsben a villamoskalauzok is angolul társalognak, igen egyszerű oka van. Az, hogy rádió tanulnak az osztrák főváros lakói angolul. Bécsben huszonnégy órán belül megszavazták és meghozták a rádiórendeletet. Pár hétig a rádiórendelet megjelenése után csak a vagyonosabbak élvezték a technika eme vívmányát. Egy hónap múlva már közszükségleti cikk lett a rádió. A fixfizetéses emberek havi részletre rendelhetik rádiókészletet és részletekben fizethetik a Ravagnál az előfizetési díjat is. Az előfizetés és rádiókészülék igen cseső. A legszegényebb ember is előfizetője lehet a Ravagnak. Aki azonban nem akar előfizetője lenni a vállalatnak és van rádiója otthon, az ingyen vehet angol lekeket és ingyen hallgathatja a párisi és milánói operaház előadásait. Tiszta a becsület dolga az, hogy valaki előfizessen a Ravagnak. És itt mutatkozik a bécsiek becsületessége. A rádiótulajdonosok kilencvenöt százalékát előfizetője a Ravagnak. Ezt hivatalosan megállapították. Fizetnek azért, amit ingyen is megkaphatnának, hiszen a bécsi hatóságok nem kopogtatnak be minden lakásba, hogy megnézzék, vajon a diván alatt nincs-e elrejtett rádió.

A bécsieknek szinte betegesnek mondható becsületességéről a villamoson is meggyőződhetik az ember. Anélkül, hogy a kalauz a jegyet kérné, egymással versenyezve nyújtogatják feléje a jegyeket vagy a pénzt. Aki azzal az eltökélt szándékkal ült fel a villamosra, hogy elblijeljen a viteldíjat, az is jegyet vált. Nem tud az ember csalni annyira becsületes ember között. Pedig a bécsi villamoson lehet bliccelni, hiszen a kalauz nem néz mindenkire olyan árgus szemekkel, mintha valamennyi utasban jegycsalót sejtene, mint Budapesten.

Ha megkérdezel egy vendéglőst vagy egy kávést, hogy bliccelnek-e náluk a vendégek, szinte megsértődnek, hogy ilyesmit feltételeznek a vendégeiről. A múltkoriban az ötödik kerületi előjáróság adóosztályán érdeklődő megtudta, hogy adócsalásért ebben a kerületben öt hónappal ezelőtt büntettek meg utol-

járó egy kereskedőt. Azóta nem fordult elő adócsalás.

Egy ismertnevű bécsi kriminalista, amikor elmondottam neki impresszióimat a bécsiek becsületességéről, mosolyogva mondotta:

— Nekem is van néhány adatom megfigyeléséhez. Tegnap ítélték el a védcemet tizenöt esztendőre, mert egy külvárosi szállodában kirabolta és megölte a kedvesét. Hugo Bettauert is egy becsületes ember küldötte a másvilágra. Az ő lapjában különben két héttel

a merénylet előtt megjelent egy hirdetés, amely szintén bizonyíték a bécsiek erkölcsösségéről. Ebben a fényképben egy nő képét és lakáscímét közölte le. Hetenként átlag két gyilkossági ügyet tárgyalnak a bécsi büntető-törvényszéken.

— De azért ne gondolja, hogy én nem tartom Bécsset a becsületes emberek városának. De kell, hogy bűntények is történjenek, mert különben a becsületeseknek nem lenne min szörnyűködni.

TERE-FERE

Li-Hung-Shang és a kutya. Li-Hung-Shang, a több ezer éves kínai birodalom egyik leghíresebb hercege, tanulmányuton jár Európában és noszszabb tartózkodásra Londonban telepedt meg.

Itt az angol előkelőség szívesen nyitotta meg ajtáit a hercegnek. Versengtek kegyéért, elhalmozták kedvességükkel.

Barátjai közé tartozott egy főúr is, ki híres ebtenyésztő. Miután hallotta, hogy a Menyei Birodalom fiaii mennyire kedvelik a kutyákat, multkoriban a hercegnek ajándékkul küldte egyik remek irish settert, mely büszkesége volt kutyáolainak s több ebkiállításon aranyérmét kapott.

Napok multak el, de a lord nagy esodálkozására nem kapott választ, az udvarias kínai nem köszönte meg az ajándékot, ahogy illendő.

Végre egy hét múlva megérkezett a levél, de más volt benne, amit az angol arisztokrata várt.

A *Morning Post* teszi közzé ezt az írást, mely szóról-szóra így hangzik:

— Igen tisztelt uram, legfőbb köszönetemet, hálámat küldöm ezért a nagyszerű kutyáért, melyet ön szíves volt nekem ajándékozni. Köszönmő kell azonban, hogy Európában élén már régóta leszoktam a kutyahus élvezéséről. Ezért a kedves kutyust kínai inasaimnak adtam, akik azt mondták, hogy a husa igazán jóízű volt. Fogadjon még egyszer köszönetemet stb. stb

*

Londoni ruhák. Még mindig Londonban készítik a divat törvényeit s az angolokat a ruhák — a férfiaké és a nőké — sokkal jobban foglalkoztatják, mint bármely más népet.

Oxfordban különös divat járja: színes nadrágokat hordanak az arslánok, a férfiak visszaszerezték a színeket, a nőktől, kik megvetik s egyre jobban elférfiasodnak.

A divatfik gyengéd színű nadrágokat viselnek, berső-zöld, ég-kék, piskótasárga, különböző lilaárnyalatú, tejescsokoládé-színű nadrágokat.

Erről hosszú vitacikket közölnek a lapok. Angliában nem közönyös az, hogy valaki miként öltözködik.

Csak az imént zajlott le MacDonalddal pöre kit a balpárt is és a jobbpárt is meghurcolt öltözködése miatt.

MacDonalddal volt egy régi, viseltes nadrágja, melyet átadott feleségének, hogy akassza be a szerénybe, tegye el rosszabb időre. A hű hitves teljesítette a munkásvezér kérését, de előzően szépen kitisztogatta.

Multkoriban a vezér szórakozottan benyult szekrényébe, ezt a nadrágot vette föl, melynek oly éles vasalása volt, mint valami Savile Row-féle remeknek.

Szerencsétlenségére azonban MacDonalddal ép egy gyűlésre ment s a fotóriporter azonnal lekapták.

Miután másnap a proletár-hívei látták a képes lapokban a kifogástalanul vasalt nadrágot, felzudultak, méltatlankodásuknak nem egy újság is kifejezést adott ilyen módon:

— Nem bizakodunk többé MacDonalddal.

ba: nadrágjának vasalása ékesszólóan bizonyítja, hogy elhagyta — a dolgozók érdekét.

E támadás után MacDonalddalnak a bányászok szakszervezetében kellett igazolnia magát. De mit tegyen? Talán vasalatlan nadrágot viseljen?

Más alkalommal egy újságíró ezt jegyezte meg róla:

— MacDonalddal régi, rozszant kalapban jelent meg az ülésen s olyan nadrágban, melyet már régóta nem vasaltak.

Most már az a kérdés tolt föl, hogy pártjának balszárnyához alkalmazkodjék-e, vagy a jobb, polgári szárnyhoz, mely megköveteli, hogy a pártvezér is tisztességesen öltözködjék?

A *Morning Post* azt tanácsolja neki, hogy kikerülendő a herce-hurcát, hordjon honi — skót-szoknyát.

Viszont a hölgyek egyre jobban rákapnak a nadrágra. Az ótörái teákra az angol nők kínai, török nadrágokat öltenek, széles, bő-ujju tunikákat, melyek tarka, virággal ékes selyemből készülnek, ebben hevernek le a keveretre és füstölnek, mint a törökbasák.

*

Jótekonyság. Henry Rochefort, a francia író nemcsak kegyetlen, dorongoló cikkeiről híres, hanem rendkívüli jótekonyságáról is. Amilyen irgalmatlan a porondon, olyan jószívű a magánéletben.

Ezzel a tulajdonságával gyakran élnek embertársai, sőt gyakran vissza is élnek.

Minap bekopogtatott hozzá egy ismeretlen.

— Igen tisztelt uram, — mondotta — tudom, hogy ön sok pénzt keres s a szíve aranyból van. Most pedig egy szegény asszony, ki már két nap óta nem evett, ama veszedelem előtt áll, hogy kiteszik az uccára, kikergetik kis lakásából, mert nem tudja megfizetni a 75 frank házbért.

— Szerencsétlen nő, — kiáltott az író és már is pénztárcája után nyult.

— Magam is nagyon sajnálom ezt a boldogtalan asszonyt — folytatta az idegen — rettenetes nyomorúsággal küzdök... Önnek azonban ez a 75 frank meg se kottyan s megmenti vele a szegénytől, zaklatástól. Talán sokalni tesszik?

— Dehogy, dehogy — tiltakozott élénken az író — közölje a nevét, lakcímét, majd felkeresem és odaadom az összeget.

— Ó, — sóhajtott a vendég — fölösleges fáradság, a pénzt egyszerűen átnyújthatja én nekem, itt van a házbérszügytája, tessék: — én vagyok tudnillik a háziura.

És az ismeretlen szerényen meghajlott

*

Ahol a nők nem akarnak soványodni. Soványság: ez a huszadik század varázsigéje. Aki nem sovány, az szégyenkezve jár az uccán és a nők ezrei kintöz soványítókurának vetik magukat alá, csak akkor elégedettek, ha olyan vékonyak, mint a piszkafa.

Den nem mindenütt ez a divat. A keleti nő még nem hódolt meg neki, a

török nő, bár európai műveltségre tett szert, még mindig kövér óhajt lenni, mert a török férfiaknak ez a szépség-ideálja.

Kilencven százalékuk értelmi tekintetben szeretetreméltó liba és külsőleg is hasonlít ehhez a nehézkes, imbolygó szárnyashoz.

Ha náluk a leány eladósorba jut, akkor a szülők legnagyobb gondja az, hogy meghizlalják.

Negyven nappal a házasság előtt kezeln kezdi, »tönni«, majdnem olyan módon, mint minálunk — leöltetésük előtt — a ludakat.

A menyasszony többé nem jöhet ki a házból, bezárják egy hűs, elsötétített szobába, semmivel sem szabad foglalkoznia, csak ennie kell, innia és aludnia, sokat aludnia. Még éjszaka idején is fölkeltek, hogy belédiktáljanak néhány olajos-mézés téstát.

E negyven napos hizlaló-kúra után a menyasszonyt a vőlegény elé vezetik, ki néha helyeslően bólint, néha azonban úgy találja, hogy még mindig nem eléggé gömbölyű, mikor is a leányt visszavezetik zárkájába és még pár hétig hizlalják.

*

Az angol fülemile-pör. Az emberek igazságot akarnak mindenütt, pörösködnének, keresik a jussukat, nem hagyják, ha mindjárt rajta is vesztenek. Az a pör, melyet Arany János megírt A fülemile című költeményében, nagyon magyar, de nagyon emberi is.

Még hónapokkal ezelőtt törvény elé idéztek egy angol állampolgárt, mert pocskolta, nyitva hagyta a gázát és felelősségre vonták, kihágás miatt.

A bíró elítélte őt. M. C. polgártárs azonban nem nyugodott belé, hangsúlyozta ártatlan voltát és fölébbezett.

A fölébviteli fórumon helybenhagyták az előbbi ítéletet, elmarasztalták. Ere M. C. ur a közönség s a bíróság megrökönyödésére összefonta karját és mint az örült ordítani kezdett:

— Haró! Haró! Mégis csak jó herceg volt az! Igazságtalanul ítélték el!

Azt hitték, hogy megháborodott, de ő már nyugodtabban megmagyarázta a bírának, hogy van egy nagyon régi angol törvény, melyet mindmáig nem töröltek el, melynek értelmében az állampolgár kivételes esetben követelheti magának a királynak az ítéletét.

A bírák fölütötték a törvénykönyvet, sekáig keresgéltek és rájöttek, hogy M. C. urnak csakugyan igaza van: Rolon, normandiai herceg idejében valóban volt ilyen törvény, melyet »Reclam of Haro«-nak neveztek.

Mindenesetre a bírák telefonoztak egy híres jogtudósnak, aki megerősítette őket véleményükben. A fölébezést elfogadták.

Csakugyan ez a törvény hangsúlyozza azt is, hogy a fölébbezés csak abban az esetben jöges, amennyiben fontos ügyről van szó, amennyiben csip-csup csirke-pörök miatt felbbeznék, a panaszos tekintet nélkül arra, hogy igaza van-e vagy sem, 100 sterlin pénzbüntetésre és két heti börtönre ítéendő.

Most idézték meg utóljára M. C. urat. Közölték vele a végzést. Le kellett szurnia a 100 fent sterlinget és le kellett ülnie a két heti börtönbüntetést.

Egy kis gázpocskolás miatt.

*

Csehov, az ember. Csehov világnépszerűsége egyre növekszik. Ezt a bűvös emberlátót, ki sohasem apostolkodott, csak az életet tárta föl, sok orosz ma is a legnagyobb írónak tartja. Most jelennek meg angol nyelven összegyűjtött levelei.

Csehov 1800 levelet hagyott hátra. Ezeket ismerteti U. Ojetti.

Orvos volt. Husz éves korában kezdett irogatni, humoros karcolásokat, újságok, élelapok számára, minden irodalmi igény nélkül, hogy lakását, vendéglőjét fizethesse. 1888-ban a Novoje Vremja szerkesztőjének még azt írja,

hogyan törvényes felesége az orvostudomány, az irodalom csak szeretője.

— Ismerek itt Moszkvában — szól egyik levele — sokszáz embert, közöttük vagy husz író is, de nem tudom elképzelni hogy bármelyik is művészek tartana. Van itt egy ugynevezett irodalmi-kör is, minden koru és természetű, kiváló és közepes emberrel, de ha hozzájuk mennék és elolvassuk két sort azokból a dicséretekből, amellyel ön elhalmoz engem, arcomba nevetnének.

Később megkapta a Puskin-díjat. De akkor is ezt jegyezte föl:

— Amint egyedül fekszem majd a sírban, oly egyedül élek.

1899-ben így nyilatkozik az orvosi mesterségéről:

— Bizonyos vagyok, hogy az orvostudomány nagyon fontos befolyást gyakorolt írói működésekre, mert szélesítette látókörömet, olyan fogalmakat adott, amelyeket csak egy orvos érthet meg és segített abban, hogy a hibákat kikerüljem.

Hogyan aludjunk?

Irtá: dr. Vécei Jenő

Az alvás szervezetünknek az az állapota, amelyben öntudatunk épen nem, vagy csak igen kis fokban működik, idegrendszerünk ingerlékenysége tetemesen megkisebbedik, míg mély álomban a szellemi működés teljesen szünetel. Alvásközben a szívverés ritkább, a lélekzés lassabb és mélyebb, a pupilla — a szembogár — megsűrűk, a szemek fel- vagy lefelé vannak fordítva. Fokozódott szellemi, vagy testi munkában elfáradt emberek könnyen alszanak el, főleg, ha nyugalomba jönnek, vagy ha egyenletesen tartó ingerkek behatása alatt állanak. Hogy ez utóbbi ép olyan altatólag hat, mint a teljes nyugalom, — a csend, — ennek tanubizonyosága az a molnár, ki pl. nyugodtan alszik a májom egyenletesen tartó kepelése mellett, és felébred, mielőtt a malom kereké megáll, s a megszokott zaj megszűnik.

Kevésbé elalvás előtt — féllalomban — bizonyos tárgyról helyesen gondolkodhatunk még, de amint másra akarunk gondolni, újból egészen felébredünk. Épp úgy lehet az egész alvás közben is az álom részletes, úgy, hogy az alvót bizonyos hang igen könnyen kelti fel álmából. Így pl. az anya felébredt ha gyermeke neszt hallja, holott különben elég jól, és mélyen alszik. Ilyen részletes alvás az alvajárás, a holdkórosság. A házfedelen járó ember ébren van a járást illetőleg, ellenben alszik arra a veszélyre vonatkozólag, melyben ferog. Az alvó lovas is ébren van annyiban, hogy magát lovahátán fenn képes tartani, idegrendszere minden más tekintetben alszik. Mindezek célszerű módon használják bizonyos izmaikat, de öntudatos akarat és észrevezés befolyása nélkül. Alvás közben izmaink lehető nyugalma, valamint összes szerveink működésének csökkentése volna maga után, hogy testünk hőmérséke is csaknem egy fokkal leszáll.

A legmélyebb és legüditőbb az első álom, amit a kísérlet is igazol. Két berlini orvos tett kísérletet az álom mélységének kikutatására és meghatározására. Kísérletező helyül egy kis közös hálószobát választottak, melyet a külső zaj és világosság kizárása céljából teljesen el lehetett különíteni. Amelyik-ök éjszaka történetesen felébredett, az kísérleteket tett az alvótársán. Az álom mélységének mértékül azon zörejt vették, mely elég erős volt arra, hogy az alvó felébredjen, és éber voltának biztós jelét adja. Zörejt-támasztó készülékül a Norr-féle esőgépet használták, amely lényegében egy centiméterekre felosztott függőleges oszlop, zajtalanul fel-le tolható hüvelyvel, amelyben egy 16 gr. súlyú ólomgolyó van, mely egy bizonyos nyomásra egy ajtóra levő vaslemezre esik. S kísérlet abból állott, hogy amelyik felébredett, az a készülék segítségével, mely az az

Egy barátjának, Sugorinnak, ki az orvosok közönyösségéről panaszkodott, ezeket válaszolta:

— Mit tehet egy orvos, akkor is, ha éltét adná oda, hogy megmentse a beteget? Míg a család, barátok, rokonok, tördelik kezüket a haldokló körül, az orvos gyakran nem tehet egyebet, mint-hogy karba fonja kezét, bután ül, szemlélve őket, szomorúan szégyenkezik, maga, meg a tudománya miatt és igyekszik, nyugodtan viselkedni. Az orvosoknak annyi szomorú napjuk és órájuk van, hogy senkinek sem kívánok hasonlókat.

Végül öccsének, Sándornak, ki szintén regényeket írt, így foglalta össze az író hat-parancsolatát:

Egy: teljes tárgyilagosság. Kettő: semmiféle szavalás világboldogító szociálpolitikai és gazdasági frázisokról. Három: a jellemek és tárgyak hibátlan leírása. Négy: tömörség. Öt: bátorság és eredetiség. Hat: őszinteség. Ez az írói hatparancsolat.

alvótól 1½ méternyire volt felállítva, bizonyos crejü zörejt támasztott, mondjuk pl. hogy 20 mm. magasságból ejtette le az ólomgolyót a vaslemezre; — ha fél perc alatt nem ébredt fel, 20 mm-el feljebb emelte a súlyt, és addig ejtette le a golyót mindig magasabbról, amíg az alvó fel nem ébredett. A magasság- és a golyó súlyából ki lehetett számítani a zörejt erejét, ami egyszersmint az álom mélységének is volt a mértéke, mert minél nagyobb a zörejt, amely szükséges az alvó felébresztésére, annál mélyebb az álom. A kísérletek azt mutatták, hogy egészséges embernél legmélyebb az álom az elalvás második órájának 3-ik negyedében; ez a mély álom tart a 3-ik óra 2-ik negyedéig, amelyől fogva lassanként éberedik az álom hajnalig, az ötödik óra 2-ik negyedéig, amikor újból mélyül, de csak csekély mértékben, amely egy óra múlva éri el legmélyebb fokát, amikor lassanként éberedik, és az alvás átmege a szenderegésbe.

Amilyen sokat írtak a tudósok az álom lényegéről és okairól, ép oly keveset foglalkoztak az alvás módjával és annak kutatásával, hogy mily helyzetben való alvás célszerűbb a szervezetünkre. Bizonyára igen kevés embernek jutott eszébe megbirálni, hogy a megszokás hatalmánál fogva már rég meggyökerezett alvásmódunk, midőn fejünk magasabb helyzetben van fekvés közben, — élettanilag helyesnek tekinthető-e? Ez az alvásmód annyira vérünkkel vált, hogy nem is tekintjük jó ágyának azt, melyben legalább 2—3 magasságban van a fejünk alatt, pedig mint Dr. Menli-Hitly svájci orvos kísérletei és tapasztalatai bizonyítják, épen az ellenkező fekvésben való alvás az okosabb és jobb. Amidőn dr. Menli saját magán a pajzsmirigy szerepére vonatkozó vizsgálatokkal foglalkozott egyszer a lábánál magasabban álló ágyban egész éjjel át úgy aludt, hogy feje jóval mélyebb helyzetben volt. A következő reggel felült neki, hogy sokkal korábban ébredett mint rendszeren de e mellett egészen jól és vidáman érezte magát, aznap sokkal munkabíróbb volt, és ez időtől fogva főfájása, amely azelőtt gyakran kínozza, teljesen elmaradt. Évek óta ilyen helyzetben alszik, amelynek nemcsak semmi káros hatását nem látta, hanem ellenkezőleg sokkal frisebbnek, munkabíróbbnak találta magát. Legfontosabb azonban a fejével mélyebben való fekvés ama hatása, melyet az agyvelő vérkeringésére és vércsökkentésére gyakorol, mert ilyen helyzetben a fej ütőereibe több vér jut, a vérnyomás növekedik, ami által a fáradtságot okozó bomlási anyagok kialszóbólását elősegítjük. Első hallásra

mindenki idegenszerűnek fogja találni ez alvási módot, attól tartva, hogy agy-értéktudulás tünetei fognak mutatkozni, amelyek károsak. De hogy ez a félelem egészséges embernél alaptalan és hogy veszély nem fenyegeti, azt már igen sok tekintélyes orvos elismerte; miután alvás alatt a szív gyengébben működik, a véráram lassabb és így vértolulástól az agy felé nincs mit tartanunk. Arra az ellenvetésre vonatkozólag, hogy az emberiség már évezredek óta a megszokott módon alszik és káros hatását még sem észlelte, az a feleletünk, hogy nem is igen kutatták ennek a fekvési

módnak se jó se rossz oldalát. Tekintetbe kell vennünk, hogy az eddig megszokott alvási módnak rossz oldalai nem oly nagy fokúak, hogy azonnal feltűnjenek, hanem káros következményei csak hosszabb idő múlva mutatkoznak. Idő múlva a csepp is kivágja a követ. Viszont legnemesebb szervünknek az agyvelőnek jobb táplálása a fejével mélyebben való alvás következtében szintén nem oly nagy mértékű, hogy az egyszerre, mindjárt az első próba után jelentkeznek, hanem idők folytán lényeges változásokat fog teremteni jóletünk és egészségünk javára.

JÁNOS ÉS PÉTER

Irtá: Babits Mihály

Az érseki palota a várhegy ormán emelkedett. Francia módra lépcsőzetes teraszok vittek a Dunáig. A lombok közt rigó rikoltozott, mint egy tábor jókedvű zsoldosár, s kakuszó zengett, valószínűtlenül, mintha önmagának paródiája volna. A bozótos sziklán kertüház állt, árt ablaknál fürtös apródok. Súlyos, gazdag asztal aranyoroszlánkörmökkel kaparta a márványt. A szép királyné, kövérkés olasz asszony, a májusi meleg dacára prémszegélyű aranybrokátban ült. A király és az érsek ellenségesen, mint két megfeszült vad: a Király, sasként lesben, horgasorru, szelímes arcával s az Érsek magabizó, okos kövérségben, mint makacs tölgy, erős gyökereken. Udvari tudósok. Galeotti s Gatti, egymásra uszítva, mint játszó majmok a szőnyegen, csillogtatták cicerói retorikáikat: de kárba ment. A Király és az Érsek csak egymást figyelték; Beatrice pedig unatkozva simogatta az arca szép fejét.

Gatti ép a teológia egy híres fogós kérdését fejtette: tud-e az isten ugatni?

— Bizonytal: különben a kutya többet tudna a Mindenség Uránál.

— Gatti ugy beszél, mint aki előtt semmi sincsen rejtve. — A király, melleslegesen, közbeesüföldött.

— Amit ember kérdezhet, arra megfelelek.

— Nincs hát titka az isteni tudománynak?

— Van: de hol isten nem akarja föl-tárni a választ, titokban tudja tartani a kérdést is.

— Ime hát egy kérdés, mely nem titok. — A király az érsekre nézett mint egy jelezve, hogy akárkihez beszél, csak neki szól. — Régóta fölült nekem, hogy Krisztus, aki mindenekben oly bölcs és igazságos volt, Péter és János érdemét nem jutalmazta igazságosan. — A király hangja ingerkedő volt, s lát-szott rajta, hogy maga is élvezi találé-konyosságát. — Péter ugyanis elhagyta, sőt megtagadta mesterét, s díja mégis a legnagyobb méltóság lett: holott János, ki mindvégig rendületlen hűségével követte az Urat, nem kapott semmi kitüntetését. Ha nekem két barátom volna s az egyik a viadal kezdetével cserbe-hagyna, a másik pedig szilárdan oldalam mellett küzdene: nemde a hű baj-nokot illeték dicsőséggel elhalmoznom? — A király fölhevült hangja keményen s körlehetetlen eszengett, mint aki azon-ant kész aláírni a halálos parancsot. — S bolond, ki másképp tesz. Ciceró mondja, hogy a megérdemelt kiüntetés buzdít, a meg nem érdemelt elkeserít. Nem így van, érsek uram? S mégis Péter lett a pápa. Ez az én kételyem.

Gatti követte a király tekintetét, s az érsekhez fordult.

— Humanissime et clarissime, ki fejedelmeket tetél iriggyé bibliotékáddal, méltóztatnál talán kegyesen megenged-ni, hogy Jeromos egy írását kikeressem, egyenge szavaim támaszául.

— Valóban irigylem könyveid, érsek uram, — szól a király s maga is a függ-ő folvosó felé indult, mely a kerti ház-ból egyenest a könyvtárszobába vezetett. — Megfogadtam, hogy fölülmúloom e gyűjteményt: mert nem méltó alati-valónak tultenni királyán.

— Az eb is tultesz a királyokon. — mosolygott az érsek, célozva az előbbi témára, — ha egyébben nem, az ugatásban. S talán e holt könyvek — melyek nagy tetteiteknek csak hideg em-

lékét őrzik — oly messze vannak maguktól a királyi tettektől, mint Ciceró szavaitól az ugatás, melyben a szóznak csupán hangossága van meg: ám a tettben nem a hangosság a fontos.

— Nem bizony! óh nem! — kunco-gott a kövérkés királyné — s ha vá-laszthatnék főtisztelendő gazdánk szo-báiból, én nem a könyvtárszobát vá-lasztanám, óh nem! Én a tükröszobát választanám, ahonnan messze látnám a vidéket ama tudósan állított tükrökben, nézném az utakat, emberek írását, csapatok mozgását titkon kémlelném a világ dolgait, magas toronyból, az volna királyi időöltés!

— Nem azért állítottuk a forgatható és nagyító tükröket, — felelte az Érsek, — csupán a táj részleteinek szemlélé-sére. Nem feladatunk az emberek dolgait vizsgálni: csak az isten dolgait kontempláljuk, a teremés szépségéből merítve gyönyört és tanulságot. Az embe-rek dolgait a királyokra bizzuk...

— És nem a királynékra, — nevetett a király, aki nem volt mindig nagyon udvarias. — Nem asszonyokra, mert azoknak egészen különös szempontjaik lennének János és Péter megítélésében. Nos, messer Gatti, megtalálta a könyvet?

Beatrice elhallgatott, de azért nem haragudott, óh nem! A férfiak csak beszélnek, s tenni mégis csak azt teszik, amit az asszonyaik akarnak. S a tettben nem fontos a hangosság, óh nem! Ez a király mégis csak az ő harcát harcolja, az olasz asszony harcát, a büszke és makacs magyar urak és papok ellen. Beatrice már nem unatkozott, óh nem! Mióta észrevette, hogy itt is ez a harc foly, figyelt, mint a macska, amely nem is sejt, hogy dorombolása csak cicál-ték.

— Ecce, — mondta messer Gatti — szent Jeromos könyve Jovianus ellen. Ebben meg van írva, hogy Krisztus korára való tekintettel részesítette Pétert előnyben János fölött: lévén János még nagyon fiatal a nagy feladatra.

— Óh, — kiáltott a király, — mit mondtam? Ime a megfoghatatlan rejtelmű isteni ítélet! Ez az érvelés gyarló földi szemekben nem kevésbé látszik önkényesnek mint az asszonyok szem-pontja. akik bizonyára ép ellenkezően döntenének. Én mint király percre semt haboznék hűtlennek bizonyult vén tanácsadómát Visegrád várában vendé-gelni, ahol már egy király is volt fo-goly: s rajongó és erős fiatal állítani helyébe! — Szemei csillogtak, arca égött; Beatrice lélekzetvesztve elő-rehajolt. — A papok bizonyára máskép gondolkodnak s azt hiszik, könnyen kö-vothetjük Krisztust az ilyen szent igaz-ságtalanságban.

— Krisztus bizonyára azért cseleke-dett így, — mondta az érsek, — hogy példát adjon földi uralkodóknak a meg-boesátásra és a korosabbak megbecsü-lésére. S azért is választotta Pétert bi-rodalma kormányzójává, mert Péter, hi-báztván, megtanult önmagában kételked-ni s nem kellett félni, hogy hasonlatos lesz azokhoz az uralkodókhöz, kik csak a maguk dicsőségszomjas fejét követik, nem fontolják meg a bölcsesség és mér-séklet szavait s sohasem fordulnak visz-sza helytelen utjukról.

A király egy szifinkszet ábrázoló fara-gott széken ült, közé megvonaglott a szifinkszarkarmokon.

— Az ész és mérséklet utját szegnék Leonidasnak és Miltiadésnek is.

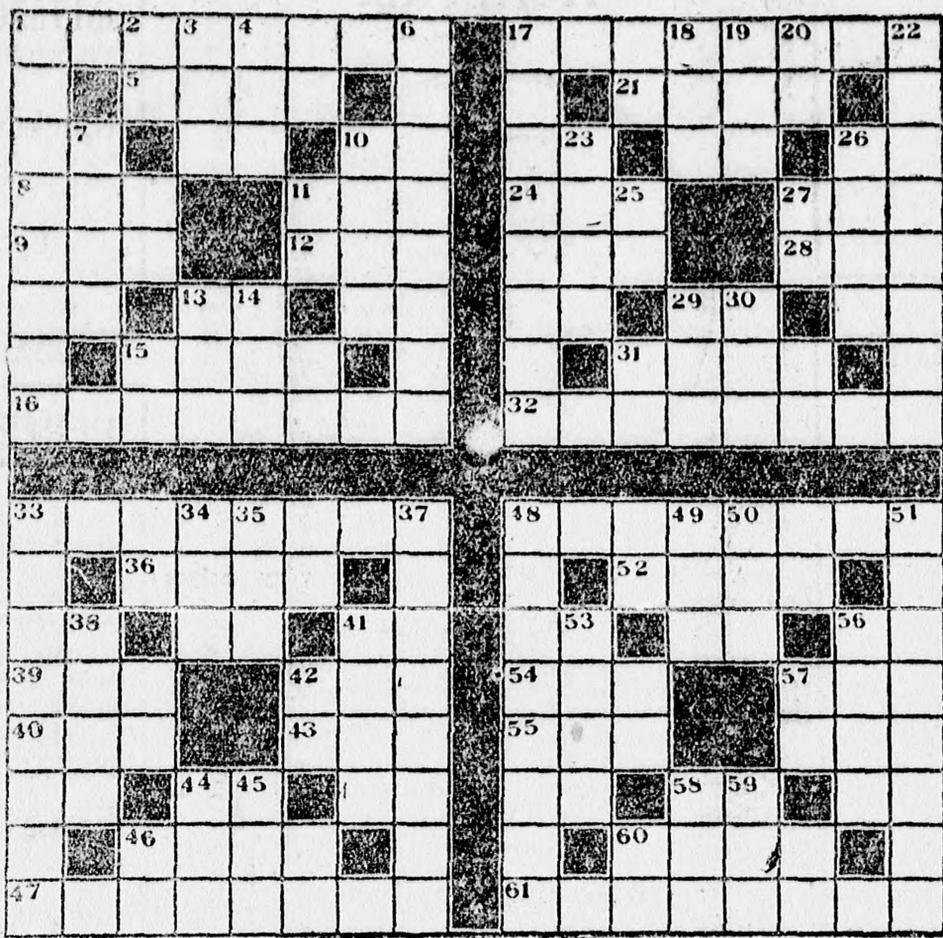
— Miltiadés és Leonidas a barbárság ellen küzdöttek óh király, ahol a vak-

merőség kényszer volt, a kockázatos kötelesség. Mai királyokat látunk azonban, kik egymás elleni vetélkedésben s a hiábavaló dicsőség kergetésében kopottaiak népüket, míg a barbár török buzogánnyal dörömböl a kereszténység szuvas kapuján s a papság hiába tartja föl keresztjét, mert a király karddal akarja azt kiütni kezéből. Mit érnek ez ujmodi fejedelmek idegen zsoldosaikkal?

— Fortuna asszonyt ne káromold, óh, pap, mert nagy istennő az! Amiket pedig a zsoldosokról mondtál, azokból kitetszik, hogy nem ismered az új hadimesterséget, s noha sok könyvet halmoztál össze magadnak, fogalmad az élet dolgairól nem különb, mint a görög és tudatlan nemeseké. Másképp megtanulnád, hogy a dicsőség az élet királya, s a nemesek Caesar szolgái. De igazságtalan lenne föléd világi bölcseséget kívánni; papi voltod más bölcseségre utal. Jól mondtad: az isten dolgait kontempláld; tükörszoba és könyvtárvaló neked. Gondunk lesz rá, hogy ezen túl semmi se zavarhasson könyveid között, melyeket méltó elismeréssel csodálunk. Mint mondtam, kedvet kaptunk a könyvgyűjtésre magunk is, s reméljük, bibliotékának még nagy dicsősége lesz, hogy az enyévre ösztönzésül szolgált. Köszönjük a vendéglátást, érsek uram; mi is viszonzni fogjuk Visegrádon. Köszönjük a szellemes vitát is, tudós barátaim: ügyesen oldoztatja nyelvetek a nehéz csomókat noha minden nyelvénél élesebb a kard, mely Gordiusét haldan elvágta. Bocsásd meg, királyném, ha unatkoztál Esztergom tudós beszédeim; egy óra múlva Visegrádon leszünk, hol súlyomaid kárpótolni fogunk. Viszontlátásra Visegrádon!

—Gunyos váll szökött ki a királyné prémieből: ő nem unatkozott, óh nem! E váll intett már a sólyomnak, melyek csipni és körömlni fognak. Galeotti egy fejezetről gondolkodott, melyet Mátyás király teljes mondásairól és tetteiről szóló könyvébe beiktatand; hogyan tréfálta és alázta volt meg a böles király a kérkedő Gattit? Az idők kedveztek a tudósok versenyének. Mátyás a legjobb olasz könyvmásolókat hozatta udvarába, s könyvtára nemsokára telt az érsekén. Az érseket Visegrádon látjuk viszont: a tornyában, hol valaha egy király is fogoly volt. A szép királyné sólymai röpködtek: tépő csőrök és szagató körmök a fehér váll fölött. Az érseki székben egy olasz ifju ült: nem is ifju, hanem gyermek még: a királyné rokona. Zsoldosok rikoltoztak az erdőben és lödözték a vidám rigókat. Ij helyett puskát fogtak, s úgy hívták őket: fekete hadsereg. A jobbagység nyögött, ólom adók alatt, Mátyás már Bécsben állt s az udvari konyhákban halvány mérgek forrtak. A dicsőség sasa föl szállott, a glóbus forgott Fortuna lába alatt, a sólymok izgatottan röpködtek ide-oda. A barbárság tengere áradt künn, magyar partok felé, Mátyás meghalt, oda az igazság! Péter és János között ki választ még? Egy kores fiu ágytelenkedett és ingadozott, a sólymok ijedten visítottak, a könyvek lehulltak polcaikról, egy nemes asszony temetett a mohácsi téren.

KERESZTSOROSREJTVÉNY

Vízszintes:

1. tudományos intézet
5. angol főúri rang
8. állat buvik bele
9. a ruha más néven
11. sokszor keserves
12. mindannyian érezzük súlyát
15. — fizess!
16. amióta repülőgép van, használatos szó
17. imádság
21. ebben is állat lakik
24. egy építészeti stílus
26. testrészt vagy ige, vagy a folyóvíz egy faja
27. örökös fogalom
28. pénzszerény idegen neve fonetikusán.
31. termény
32. az alvás egy neme orvosi beavatkozással
33. a levegő alkotó része
36. római császár
39. gondolkodásunk székhelye
40. zenikem vállalja szívesen
42. falusi házakban van
43. a fát pusztítja
44. kevés ilyen ember van
46. növény, a lovak szeretik
47. a bankiegypolitika egyik iránya
48. ide temetik a híres embereket
52. Shakespeare tragédia alakja
54. félelmetes elem
55. erdélyi felvő
56. mint 26
57. okos ember mindenre talál
60. zenében a gyakorlati darab neve
61. értékes cseréparu.

Függőleges:

1. Modern eszköz
2. rangfokozat
3. katonai hangszer,
4. bányászák
6. az orvosi tudomány egy ága
7. testünk fontos része
10. mitológiai alak
13. költői műfaj
14. cseh népfaj
17. mesterséges tápszer
18. szám, sláv nyelven
19. igen— idegen nyelven
20. minden fának van
22. a politikai életben sok van
23. prémie értékes
25. a növény egyik része
26. európai tenger
27. sirásó teszt
29. mértani kifejezés
30. ebből áll a beszéd
33. az öngyilkosság egy neme
34. fém
35. testrészt
37. éjjeli zene
38. nemes kő
41. a ruletben használt kifejezés, fonetikusán
44. ezzel is lehet beszélni
45. az idő egy része
48. néma játék
49. ital
50. cukrászok használják
51. északit ország
53. ruhaanyag
56. az érdem jutalma
57. késnek, kardnak is van
58. elhunyt japán politikus
59. emberi testrészt.

Szerkesztői üzenetek

F. I. Debeliáca. A magyar hangrendi törvény szerint magashangú szóhoz magashangú rag vagy képző, mélyhangú szóhoz mélyhangú rag vagy képző járul. A magas hangok közül kivétel alá esik az *e* és az *i*, amely hangok mély hanggal is megírnék. (Keréj, iértük.) A kérdézet idegen szó két szóból van összetéve és miután a második, tehát fontosabbik része mélyhangú, tehát a mélyhangú: *nak* rag járul hozzá.

Szubotica előfizető. Az a körülmény, hogy az SHS hadseregbe be van sorozva vagy katonai szolgálatát már le is rótta, nem jelenti azt, hogy az illetékes hatóságok elismerik jugoszláv állampolgárságát. 2. Csak akkor célszerű lépéseket tenni az ügyben, ha a Magyarországra optáltak ittartózkodásának határideje lejár.

K. D. A. szamárköhögés (pertussis) járványos gyermekbetegség. Heves köhögéssel négy-hat hétig tart. Okozója egy 1906-ban felfedezett bacillus. Nevét onnan kapta, hogy a beteg göresős köhögés közben *i-a* hangot hallat. A gyógykezelés és az elővigyázatossági rendszabályok tekintetében csak orvos illetékes.

Sch. M. Az élesztő sokféle fajban ismert, egysejtű, sariadozással szaporodó mikroszkópi gomba. Csirák mindenütt jelen vannak s ha valamilyen cukortartalmu szerves anyagba kerülnek, ott azonnal elszaporodnak s anyagcserejükkel a cukrot alkohorra és szénsavra bontják. Kenyérkészítéshez a sörélesztőt használják.

F. I. Osijek. A régi motívumokat elég ügyesen szótaltatja meg, de minden eredetiség nélkül.

K. I. Novakanizza. A tartózkodási engedély időtartamát a vizum határozza meg. A vizum lejártá után a helyi hatóság a tartózkodási engedélyt meghosszabbíthatja.

Topical előfizető. A pancsevői törvénytörvényeknek van hites román tolmácsa, aki a román okiratokat lefordítja.

Aggódo beteg. A gyógykezeléssel összefüggő kérdésekben csak orvos illetékes tanácsadásra.

P. M. Szombor. Az új lakástörvény módját ad önnek arra hogy lakójának felmondjon. A törvény II. szakaszának 9. §-a és X. szakaszának a) és c) pontja értelmében igényelje a lakást, mely esetben a lakó egy hónapon belül köteles a lakást elhagyni.

M. I. Senta. A kérdézet penziók Cirkvenicán, Kraljevicén, Seicén, Noviban vannak. Bármelyik adriai fürdőhely igazgatóságára készséggel nyújt felvilágosítást.

S. N. 1. A vizumkényszer megszüntetéséről egyelőre nincs szó. 2. Nem kell hozzá iparigazolvány. Az adót a bevalótt lövedelem alapján vetik ki.

Z. D. Melece. Ha ön nem munkás, akit munkaadója baleset ellen biztosítani köteles, vagy pedig saját baleset-biztosítása nincs, a szenvedett balesetért semmiféle kártérítést nem igényelhet.

PÉCS-SZABOLCSI
SZÉN és BRIKETT
és pedig kétszer mosott kovácsszén. kockaszén ipari célra, ugymint
SALGÓTARJÁNI DARABOS SZÉN
cséplési célra legolcsóbb napi árak mellett elvámolva franko bármely állomásra, továbbá
I-a SZÁRAZ VILLÁZOTT FASZÉN
pormentes, szivógázmotoros üzemre nagyon alkalmas, ajánlunk mindenkor pontos szállításra — legolcsóbb árak mellett
DANICA FAIPAR OSIJEK
Telefon 4—04. Desatičina ul. 27.

BUTOR
Hálószoba, ebédlő és irodabrendezést elad, amíg a készlet tart, mélyen leszállított árak mellett, a nyár átmeneténél, nagyban és kicsinyben, a leggyorsabb, a legfinomabb, elsőrendű kiviteiben
ATLAS D. D. butor- és faárugyár, NOVISAD
Fizetési megkönnyítés 274

Tölgyfa-hulladékok
cséplőgépek, pékek és háztartások részére a legalkalmasabb fűtőanyag.
Kapható vagontelekben azonnali szállításra a
Mitrovačka Paropila D. D.-nál
Sremska Mitrovicán.

Jól bevezetett
VILÁGCÉG
a Vojvodina részére bevezetett, reprezentálni tudó, teljesen megbízható
KÉPVISELŐT KERES
magas jutalékkal. Ajánlatokat „4612” alatt a kiadó továbbít.
4612

„RALO”
petroleumlámpa
140—1000 gyertyafénnyel
Üzletek, éttermek, iskolák, fürdők, vasútállomások, utcák, utak stb. külső és belső világítására. Különleges halászlámpák. Csekély világítóanyag felhasználás. 1 liter petroleum kb. 15 óráig ég. Szavatolt kitűnő működés. Teljesen szagtalan.
„RALO”
Zagreb, Trg I. br. 3. Telefon 25-19
4657

Antonovičeva ulicai (Kállay Albert utca) Klein Izidor-féle fatelepen (Bokor telep) Magyarországból importált bonyhádi tenyészbikák, üszők és hasas tehének megtekinthetők.
4762

Társ kerestetik, egy teljesen üzemben levő, nagyon jól jövedelmező iparvállalat-hoz legalább egynegyed, legfeljebb a felerészre. Reflektánsnak tetszés szerint az iparvállalatnál megfelelő fizetés mellett állás rendelkezésre. Az iparvállalat maga sokszoros fedezetet nyújt a befektetett tőkéért. Közelebbi cím megtudható „TÁRS” jelige alatt Schmolka hirdetőirodában, Novisad, Futoski put 2. 4891

Újnagyszőrmedivatáruháza

Központ: Wien - Képviseletek: Leipzig

Állandóan nagy raktár a legválogatottabb szőrmeárukból u. m.

Perslaner, Nutra, aus trällai és amerikai opozum, Seel Elektrik, nyul, Brabanter, farkas, kecske valamint bárányszőrme és Herzogamerikaik

Eladás nagyban és kicsinyben!

Uj női és férfi kabátok, sálak, boák készítőse a legdivatosabb wieni és párisi modellek szerint, wieni árakkal versenyképes áron, Nettel Salo wieni szűcsmester vezetése mellett.

Szőrmék javítása, kabátok átalakítása saját műhelyben szakképzett munkások által. Kérjük a n. é. közönséget, hogy a javításokat, átalakításokat még a nyár folyamán készíttesse el, mert ekkor jutányosabban készíthetjük el. Kiváló tisztelettel

Nettel és Farkas, Novisad

Kralja Petra ulica 27.

Bácskának egyik legnagyobb malma főmolnárt keres

nagy gyakorlattal, nagyobb kereskedelmi malmokban már alkalmazásban volt elsőrangú erők vétetnek figyelembe. Olyan egyének pályázatát várjuk, kik jugoszláv állampolgárok, vagy már több évig Jugoszláviában működő cseh vagy osztrák állampolgárok. Pályázatok kimerítő életleírással és lehetőleg bizonyítványmásolatokkal, fizetési igények megjelölésével „**Állandó állás**” jelige alatt a kiadóba intézendők.

I-a rendű román tűzifa I-a bükkhasítvány

rendkívül olcsó árban kapható. Azonnal szállítható.

Reich Vilmos, fakereskedő Vel. Kikinda. Telefon 79.

4915

„Vaddisznó” védjegyű úimi 1, 2, 3, 4, 5 vasú fogatos és traktor

EKÉK

„Pracner” vetőgépek, műtrágyaszórók, műtrágyaszóróval kombinált

VETŐGÉPEK

„Vermorel” eredeti francia „Torpille I”

KÉNPORZÓK

képviselet és eladási telepe

Szenes Kálmán Zentai Soma
Subotica — Telefon 73.

Kiseb kocsira való átcserelés végett olcsón eladó

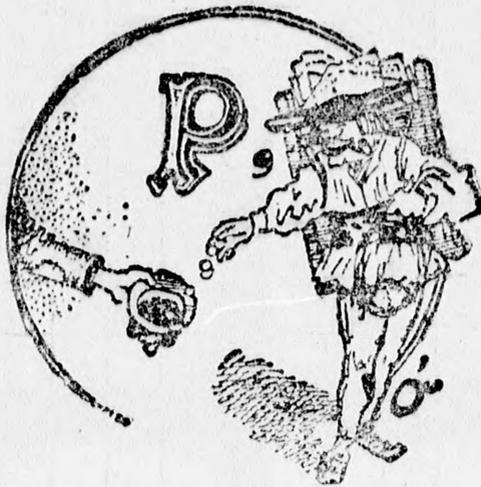
„Cadillac” automobil Type 55

7 személyes turakocsi, kitűnő állapotban.

Felvilágosításokkal szolgál!

A. A. Baker & Co. Ljubljana 7.

Rejtvény.

A múlt vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése:

„Tengeri rém”

Helyesen megfejtették 113-an. Könyvjutalmat nyertek: 1. Geiger Elsa Zagreb, Maksimirska 54/a. 2. Scheinberger Annuska Bač-Topola, 3. Hubai Rezső Novisad, 4. Schadt József Subotica, 5. Freuer Jolán Kula, 6. Burkus Ili Horgoš. Felkérjük a könyvjutalmat nyerteket, hogy 4 dinár portóköltséget a kiadóba beküldeni szíveskedjenek.

Keresztsoros-rejtvény

Helyesen megfejtették: 1. Engelmann Pál Subotica Paja Dobanovačkog ulica 2., Grabinsky Ernő Mali-Idjoš, 3. Mendl Honka Vel-Bečkerek Knez Pavlova ul. 10. Felkérjük a könyvjutalmat nyerteket, hogy 4 dinár portóköltséget a kiadóba beküldeni szíveskedjenek.

Vízszintes: 1. Állat, 3. Lapos, 6. Bő, 8. Pampa, 9. Ma, 11. Éra, 13. Máz, 14. Elba, 17. Ilók, 18. Lucifer, 19. Bara, 20. Java, 22. Sab, 24. Akt, 26. Ir, 27. Blues, 30. Jávör, 31. Lazac.

Függő egyes: 2. Lő, 4. Pá, 5. Ima, 7. Őre, 9. Mak, 10. Az, 12. Allah, 13. Morva, 15. Búr, 16. Aca, 17. Ifj, 19. Bar, 21. Akó, 22. Si, 23. Pud, 25. Tó, 28. Iv, 29. Óz.

Gép- és autójavító műhely!

JAVIT: mindennemű gazdasági gépet, gőzgépet, benzint, gáz-, nyersolajmotort, autót.

ELVÁLLAL: különféle nagyságu malom szakszerű szerelését.

KÉSZIT: saját bevált szerkezetű sikszitát és hozzá meghajtó szerkezetet saját konstrukciója szerint, motoros csónakot bármily nagyságban teher és luxus célra, szerkeszt propellereket.

Konstrukciós iroda. „Zervó” benzinsporoló képviselet.

Glavasi és Szegi Stari-Bečej
Kralja Aleksandra ul. 16

HALASI UTON

három szoba, két konyha, istálló és mellék-helyiségekből álló

LAKÓHÁZ

melyből két szoba, konyha, azonnal elfogatható

40.000 dinárért

elköltözés miatt sürgősen eladó. Bővebb felvilágosítás Birkási Drug hátelepén. Ha a s. i. put 57.

ELADÓ HÁZHELYEK

A palicsi utra és a a menhely mögött 39 200—200 m² öles házhely Bővebbet

Ruttkay Lászlónál az SzMTC. pálya mellett

470

FALAPÁT FAVILLA KASZA

és mindenféle szerszámnyeleket prima bükkfából és nyirfaseprőket

nagyban, jutányosan, azonnal, Suboticáról szállít

MIRKO BECK

Kula Lika Bioskop

PÉKÜZLET

teljes felszereléssel Sombor város legforgalmasabb helyén azonnal bérbe kiadó.

Közelebbi értesítést ad:

Dr. Tapavica Szima ügyvéd Sombor

4905

AMERIKAI UTLEVELEK

Ha amerikai utlevelekhez o mányokira van szüksége és még ez évben akar ki-vándorolni, kérem fel-bennün et és utlevél fel-velőség mellett a legkorábbi idő alatt elintézzük.

Biro Reklam Beograd
Knez Mihajlova ulica 11.
Telefon 26—39.

Gyenge férfiak-

nak 10 dinár beküldése esetén bementve küldöm szabadalmazott szennzős találmányomat ismertető könyvet. — Cím: „Patent 608” Cluj (Kolozsvár) Első számú postafiókban.

ISTVÁNUTI SANATORIUM, BUDAPEST

VII. kerület, István-ut és Hungária-körut sarak
Telefon: J. 95-08, J. 42-13.

Klinikailag vezetett idegosztály

Vezetője: SCHUSTER GYULA dr., igazgatóorvos, a budapesti m. kir. tud. egyetem elme és idegkórtani klinika volt első tanársegéde

Idegrendszeri betegségek máliária kezelése

Sebészet, belgyógyászat, nőgyógyászat

PERFEKT IRODAI MUNKAERŐ

ki dispozióképes, fiatal és lehetőleg nőtlen, magyar, német és szerb nyelvekben perfekt, könyvelő és önálló levelező, műszaki vállalat részére vezetőállásba a Bánát egyik nagyobb városában, Beograd közelében,

továbbá egy szerb gépirónó

lehetőleg olyan, ki gyorsan is tud, felvétetik. Ajánlatok az eddigi működés, referenciák és fizetési igények megjelölésével „MŰSZAKI” jelige alatt Schmolka hirdetőjébe Novisad, Futoski put 2 után továbbíthatnak

Félstabil gőzlokomobil

kerestetik

30—30 lóerős, üzemképes állapotban

Használati engedély másolata beküldendő!

Lőnyl József, Novivrbas

4917

A nagyérdemű közönség figyelmébe!

Naponta friss újdonságokat, zöldség árut és gyümölcsöt legolcsóbban csak

SÁGI ÉS MARIJANOVICSNÁL

Husplac szerkezhet be Városi zenede épület

Cipőüzlet megnyitási

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy

cipőüzletemet

a „Bela Lala”-hoz, az Apolló épületében Novisadon

(a városházával szemben) megnyitottam. — Állandóan raktáron tartok legkiválóbb minőségű cipőket a legolcsóbb árrban. Kérem tekintsek meg a raktáramat vétketeleztség nélkül!

Kiváló tisztelettel!

MAVRO POLLAK

NOVISAD

PALACE-HOTEL

PENSION CRNKOVIĆ

CRIKVENICA

Többszörösen kitüntetett, régi jónevű, elsőrendű ház

Teljes panzió 80 dinártól kezdve

JOSIP CRNKOVIĆ

tulajdonos

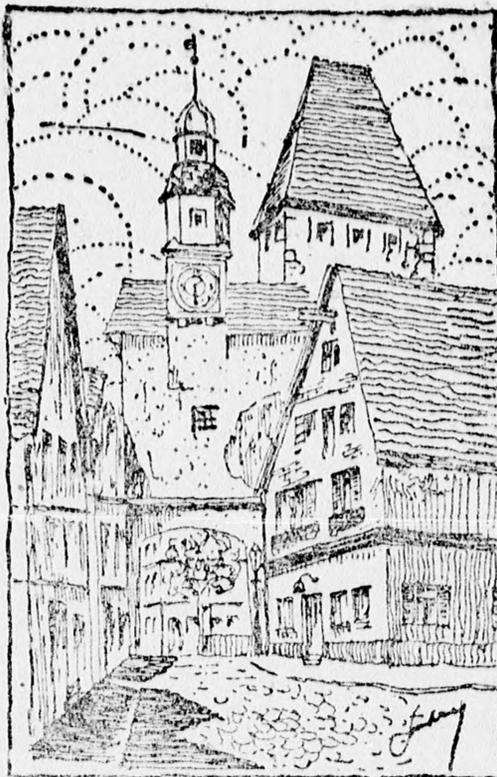
ROGAŠKA SLATINA

A Rogaska Slatinai rohesi viz már régóta világhírné-
nek örvend, és pedig a **TEMPEL** forrás mint üdítő
ásványvíz, a **STYRIA** és **DONATI** források mint
gyógyvíz. Ezen vizekben oly ásványrészek vannak le-
kötve, amelyek elsősorban emésztési zavaroknál, gyom-
or és bélbajoknál legnagyobb sikerrel bírnak. Ezen
ásványvíz egyáltalán a legjobb szer cukorbetegség,
epekö, vese és hólyagbetegségek ellen. — Rogaska
Slatina királyságunkban a legnagyobb és legmoder-
nebb gyógyhely. Van 1500 legmodernebben beren-
dezett szobája, katonazenekara, művészi koncertek,
bioskop, tánc- és olvasóterem, tennis stb. — Idény
előtt és után nagyobb kedvezmények. — Prospektu-
sokkal és felvilágosításokkal ingyen szolgál:

Ravnateljstvo Drž. Lječilnice, Rogaska-Slatina
Az ásványvíz képviselői: **ERAČA ČELIKOV Č.**, **NOVIŠAD**

Rejtettkép.

Hol a harangozó?

A múlt vasárnapi rejtettképen a kakast megtalál-
ták 188-an.

Az első díjat, a nagyított fényképet Tóth Karol
Novisad, Petefijeva ul. 9. nyerte meg, aki küldjön be
egy fényképet a kiadóba.

A második díjat, egy monogrammot, 10 különböző
faconban, hozzávaló dörzsölővel Leopold Samuel sentai
üzletéből Breuerné Novivrbas nyerte meg, aki szíves-
kedjék közölni a kiadóhivatallal, hogy milyen névre
őhajtja a monogrammot.

A harmadik díjat, az egy doboz valódi Astra kö-
römlakkot Nagy Bertalan suboticei gyógyszerárúhá-
ból Freund Erzsike Orno-Brdo 2. nyerte meg, aki küldjön
be 10 dinár portóköltiséget a kiadóba.

Vojvodina leendőkeletesebb soffőriskolája

Minden napi előadások és praktikus auto-
valamint traktó-kezelési gyakorlatok
Szóbeli és írásbeli felvilágosításokkal szolgál: **Posenjanaki**,
Novisad, Madjarska ul. 53.

Autógarázs 408 Soffőriskola

Autóbusz-járat

Van szerencsém a n. é. közönség b.
tudomására adni, hogy autóbusz-járatot
létesítettem, amely közlekedik St. Ka-
nizsa—Senta és St. Kanizsa—Subotica
között. — Suboticára érkezik hétfőn,
szerdán és pénteken reggel 1/2 9 órakor.
Indulás 1/2 12 órakor a Vass Ádám-féle
vendéglőtől. Mély tisztelettel

Prisztay Dezső autóbusz tulajdonos.

„MINERALIJA“ Novisad, Čreškoškolska ul. 7.

A la doán reklámon tartja a rohesi hírnéves „Tempe“, „Do a“
és „Styria“ ásvány- és gyógyvizek mellett a következő
híres vizeket: Bukovicka, Slatina Radenci (Radentier), Pala-
nački kiseljak, Karadiorđe, Šipaká bel ers, továbbá az ősz-
szese nevesebb külföldi ásvány- és gyógy- és keserűvizeket.
A novisadi városi jótes gyógyforrás kedvelt gyógyvizét, az
„ORIENT“-et
is kizárólagos árusításra átvettük és minden vizeket Novi-
sadon díjtalanul házhoz szállítjuk.
Telefon 489 4902 Kéjjen árfogyaszt!

Az Uprava Drž. Monopola határozata alap-
ján a gyufaskatulyákra való reklámok
felvételének egész Jugoszlávia területén
való jogával a

Središnji

**Odbor Udruženja Ratnih Invalida
(Rokkantszövetkezet)**

nyert megbízást. Ezen jog kikasznlása végett a

„REKLAMA INVALID“

reklámozástly ezt az érdekeltségek ez uton hozza
tudomására és egyben garantálja ezen reklámok
eredményességét. Közelebbi felvilágosítással szolgál

a Reklama Invalid osztály
az Izvršnog Odbora Invalidskog Udruženja
Novisad, Žitni trg 8.

MALOMTISZTVISELŐ

jelenleg egy kétvagonos malom önálló
vezetője, perfekt könyvelő

ÁLLÁSÁT VÁLTOZTATNÁ

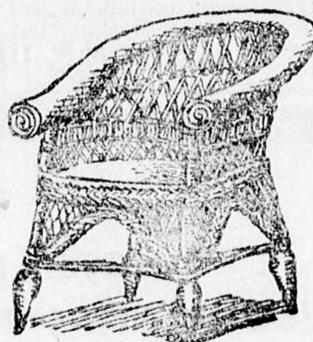
Szíves megkereséseket „**SAKEMBER**“
jeligére e lap kiadóba kérünk. 4834

Raktárunkból azonnal szállítjuk a
a legmodernebb típusú, duplago-
lyos csapágyazású

**német gyártmányú fameg-
munkáló gépeket és szer-
számokat.**

Jellinek és Társa Subotica,
Paja Kujundžićeva ulica 4.

Saját készítésű kerti butorok,

virág- és női munkaállványok,
irodai butorok, kézi fonott ko-
sarok, székek, asztalok gyékény,
szalma vagy vesszőből, a legma-
gasabb igényeknek megfelelően
versenyképes áron

Major és Társa

Subotica, Gara Dušana ul. 6
Vass Ádám vendéglő-
jével szemben.

Javításokat olcsón, gyorsan
és pontosan eszközöl

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez
és galvanizál:

KRAUSZ
VELIKI-BECKEREK,
a törvénysszéki palota mellett.
TELEFON 329 760

STENICIN

a legjobban bevált féro-
g és **POLOSKAIRTO**
Kezelése egyszerű, nem
piszkít. — Kapható
Drogerija Landauer
Subotica. 509

Legolcsóbban vásárolhat

új és használt benzín, szivó-
gáz és nyersolaj-motorokat
minden nagyságban. Külön-
féle ma gépeket, henger-
székek, hőmozogépek, tartók
stb.

Petrás László

gépjavító műhelyében
Veliki Beckerek
Geteova (Német) ul. 48.
Vállalok mindenféle
motor, gép és kazán-
javításokat.
Autogén hegesztést.
Csereüzletek.
Kedvező fizetési feltételek.
3156

DENTIST FARKAS ANTAL

fogműtermét Verseczről
Beogradba, Vasina ul. 21
helyezte át.
Rendel 8—12 és 2—6-ig
VÉGEZ

fog- és gyökérbuzásokat tel-
jesen fájdalommentesen,
plombákat a legtarosabban,
arany és platina koronák és
fosak, ugyszintén teljes fog-
sorok a legújabb amerikai
módszer szerint. — Szájvizi-
gálat díjtalan. — Vidékiek
soron kívül fogadtatnak.
4777

Órák, ékszer

teljőnően olcsón kaphatók
Nyilas és Csajkásnál
Subotica, 5804
Strossmajerova ul. 7. Husplac

KÉKKŐ és RAFFIA

a legolcsóbb napi áron
Kereskedőknek előnyárak
Sugár Manónál
Subotica 3652

ELADÓ

jó karban lévő, 10 lóerős

magánjáró cséplőgép

1910. évbéli, Első Magyar Gazdasági Gépgyár
gyártm nyu teljes garnitúrával. Felvilágosítást ad
Tatarin Tichomil Idvor (Bánát)

Firvelem! Gabona és malomszakma!

Gabonaszakember, 27 éves szakismerettel, nyelvismeretekkel,
vezetőember, elsőrangú organisator és administrator, elsőrangú
levelező, a legjobb összekötő ésekkel rendelkezik bel- és
külföldön, keres megtehető foglakoz st. — Szíves ajánlatok
„Komoly munkatér” jelige alatt kéholm a hirdetőirodába
Novisad, Futoški put 2. Intézendők. 4890

CANADIAN PACIFIC

Kanadába és az Egyesült Államokba

legújabb **EXPRESS** gőzhajókkal

3-SZOR HETENKÉNT

Cherbourgól - Antwerpenből - Hamburgból
Liverpoolba

Mindenmü felvilágosítást az utazásról,
menetidjairól, továbbá a
legpontosabb adatokat
földmivesek elhelyezkedésére
a kanadai farmokon
ingyenesen ad

CANADIAN PACIFIC

Beograd, Wilsonov trg 107
Zagreb, Petrinjska ul. 40

3300

Higienikus fodrász-terem

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a
Paja Kujundžićeva ulica 22. szám alatt a higiena
minden követelményének megfelelő — teljesen
újjonnan berendezett

higienikus fodrász-termet nyitottam,

hol a legjobb kiszolgálás biztosítása mellett kérem
a n. é. közönség szíves támogatását.

BRAUN GYÖRGY, FODRÁSZ

ELADÓK

elsőrendü egyéves sajt

tenyészkánok

és pedig bergsheyre és mangolica fajok.
Podravsko Poljoprivredno A. D.
Dárda

Pontosabb információkat a fenti cég nyújt. — Telefon 18.
Távírat: Poljoprivredna Dárda, Baranja

Négy ügyes és megbízható soffőr

mindennemü autó kezelésben teljesen jártas, kisebb javítások
eszközlésére képes

állandó alkalmazást keres

Írásbeli és szóbeli ajánlatok Posenjansky soffőriskola a és autó-
garázs Novisad, Magjarska ul. 53. címre küldendők. 4909

ELADÓ

Novisadon haláleset miatt tüzemképes jól
felszerelt

KADÁRMŰHELY

teljes berendezéssel, 3 HP benzlnmotorral,
szallagfűrészzel. Cím a Bácsmegeyi Napló
novisadi fiókkiadóhivatalában.

Olcsó és jó PAPANOK csak Német Margit üzletében

kapható.
Német-traffic
3335 Edény-piac

Nagy Várjas A. Rókus
asztalosmester
VI., Vukovičeva ulica 38
(Csirkepiacnál)

Készít: épület-, portál-, bolti-, irodai berendezést modern, izléses, gazdaságos kivitelben.

Ajánlja saját készítésű kész butorait.

Kisebb építkezéshez szükséges ajtók és ablakok mindenkor raktárról kaphatók.

Mérsékelt árainról tessék meggyőződni!

2596

Előnyomdaberendezést modernül és szakszertien összeállítva legolcsóbban szállít
LEOPOLD SÁMUEL
előnyomdaberendezési vállalat
SENTA (Bačka)
4419

Jó minőségű
zsebórák
80— din.-től feljebb kaphatók

Markovics Ferenc
ékszerésznél Sombor,
Kralj Petra ul. 6.

Börgarnitúrák
állandó raktára

HIRSCH LÁSZLÓ kárpitosnál
Subotica, Paja Dobanovačka 5
ahol mindennemű új és régi munkák legolcsóbban eszti b-zölhetők. 1084

600—800000 dinár
kölesönt keres

Kitünően menő vidéki vaskereskedés 300000 dinár értékű, I. helyen bekebelezhető ingutlan fedezettel. A kölesön néhány évre kell. Ajánlatokat „Angelo” jelige alatt továbbít a kiadó-hivatal. 4624

Zongora hangolást

és javítást mérsékelt áron v. I. lal vidéken is. Új és használt zongora és hamónium állandóan raktáron 3130

Krombholz Albert
Subotica, Vilsona a ulica 28.

BÖRGARNITURÁKAT

kárpitosmunkákat egy vidéken mint helyben pontosan és olcsón szállít
NAGY GYULA
Subotica, Sokolska (Gombkötő) u. 7. 3435

„ORPHEUS”
zenemű- és hangszerkereskedés
Jelašičeva ul. 6.

Mindennemű zeneművek. Opera és operettek zongorakivonatai. Iskolák. Zenekari művek nagy választékban. Elsőrangú és kiváló hangszerek. Valódi Pirazzi hurok

LJUBISA PICHERT
A ZEMUNI ASZFALTGYÁR KÉPVISELŐJE
VELIKI-BEČKEREK

Vállal mindennemű aszfaltozó munkát községektől és magánosoktól
SZOLID ÁRAKI

Eladó

Vojnits Antalné egyemeletes háza. Bővebbet: Dr. Fischer Jákó és Dr. Kalmár Elemér ügyvédeknel, Subotica. 3587

Keresünk

droguista segédet
jó fizetéssel. Ajánlatok
„Soa” drogerija Novisad
küldendők.

KELICO

Természetes gyümölcs szörpök:
Citrom, narancs, málna, eper, ananas stb. felülmulthatatlan minőségben

a legkellemesebb és legolcsóbb
HŰSÍTŐ és ŰDÍTŐ ITALOK
KELICO Lepérolóművek és Gyümölcs Szörpgyár
Móds (Jaša Tomić) Banat

BUTOR

tömör keményfa, elsőrangú gyártmány. Versenyen kivüli árak! Nagyban és kicsinyben. Teljes hálószoba berendezés I-a keményfából 4400 din.-től feljebb
Teljes ebédlő berendezés divatos 12.500 din.-től feljebb
Teljes konyhaberendezés fehérre lakkozott 1950 din.-től feljebb
„DOMUS” bútorgyári-terakat Bernat Pessing Novisad, Zeljeznička utca 105-107. Mitrovica, Planička-ul. 9-11.

MOTORHAJÓ ÖSSZEKÖTTETÉS
BÁCSKA és BÁNÁT ÖSSZES NAPPALI és ÉJJEI VONATA KÖZÖTT

STARIBEČEJ és NOVIBEČEJEN ÁT:

Staribečejről indul: 4, 6³⁰, 8³⁰, 10, 12³⁰, 15, 18, 21 órákor
Novibečejről indul: 4⁴⁵, 7, 9, 11³⁰, 13³⁰, 19³⁰, 1³⁰ órákor

Legrövidebb ut Pančovo, Belačrka, Vel.-Kikinda, Novisad és Sombor között

Mindenki próbálja meg! **KARLO VEČEJ I DRUG**

PRIMARIUS

Gyár, Iroda és műszaki osztály:
Majšanski vinogradi 137. Telefonszám: 885.

Első Suboticali Vegyészeti Iparművek

„PRIMARIUS” gyártmányaink felülmulthatatlan minőségben gyártanak, ugymint:

„PRIMARIUS” padlólemez, higienikus, könnyen és tisztán kezelhető, legnagyobb strapát álló, nyáron hűvösét, télen pedig meleget tart, a legolcsóbb és a járás rajta kellemes.

„PRIMARIUS” tűzmentes börtetőlemez a legviharállóbb, legerősebb, legolcsóbb és mindenütt kapható. — Csak

„PRIMARIUS” márkát fogadjon el!

„PRIMARIUS” kátránylemezek minden vastagságban.

„PRIMARIUS” szagtalan, kavicsos vagy sima szigetelőlemez és kátrány szigetelőlemez.

„PRIMARIUS” kátránytermékeink: karbolineum, kreolin, karbololaj, karbolsav, szurkok. — Továbbá viztől desztillált I-a sziléziai kőszénkátrány állandóan raktáron.

„PRIMARIUS” törvényesen bejegyzett tengelyvédjegyű specialis uszó és

„PRIMARIUS” kocsikenőcs és

„PRIMARIUS” gépszir. — Minden hordón, dobozon és ládán rajta van a

„PRIMARIUS” tengely védjegy. — Mindenütt csak ezt vegye, más gyártmányt ne fogadjon el!
Műszaki osztályunk vállal

„PRIMARIUS” lemezzel való fedést, új és régi tetők bevonását és régi zindelytetők bevonására is a legkitünőbb és ami a fő, a legolcsóbb, sok évekre szóló garanciával. Különleges amerikai rendszerű szigetelőseket is vállalunk.

Saját érdekében cselekszik, ha szükségletét csakis

„PRIMARIUS” gyártmányokból szerzi be.

Parkettázatok
figyelmébe!
Bármily mennyiségű
l-a tölgyparkettát
azonnal szállítok 4162
sombori raktárból
Spitzer Hermann
Sombor
Telefon: 228 és 229

BABAKLINIKA
babafejek és alkatrészek 50 sz.
zala-kal olcsóbbak. Jáv. Asok
vidékre gyorsan és pontosan.
L. g. r. tudású. Subotica,
Pacičeva ul. 8. Beküldött haj-
ból copfok 3 égnél 30 din. ért.
készülnek. 4.74

„ATOM”
SUBOTICA
ALEKSANDRA UL.
Samottanyag,
öntőhomok és
budaiföld
kapható

Az idő pénz
Vegyen a kerékpárjáró egy
1 1/2 G. ROTH MOTORT
időt és pénzt takarít meg,
bármilyen olcsó üzemeltetés
Állan óan raktáron van
Ara 3200 dinár
Puch és Siria kerékp. rok
állandóan kaphatók részletre
is.
M. A. V. ASTRA
szívógázmotor és cseplőgék
képviselete
Trombitás Antal
B.-Topola 3470

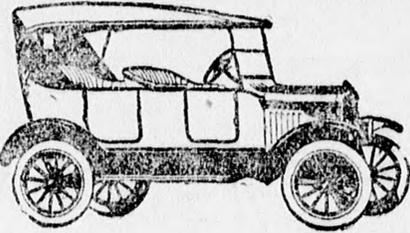
FŐKÖNYVELŐ
TELJESEN ÖNÁLLÓ, MÉRLEGGÉPES
MUNKAERŐ, PERFEKT SZERB, NÉ-
MET ES MAGYAR LEVELEZŐ
MIELŐBBI BELÉPÉSRE FELVÉTELEK
RÉSZLETES AJÁNLATOK FIZETÉSI IGÉNYEK
MEGJELÖLÉSÉVEL
KLEIN GÉZA ÉS FIAI
CÉGHEZ SUBOTICA INTÉZENDŐK.

Gabonaszakmabeli
diszpozícióképes tisztviselőt
több évi gyakorlattal keres jul. 15-i belépésre
elsőrendű beogradi gabonacég. Ajánlatokat
fizetési igények megjelölésével, bizonyítvány-
másolatokkal és curriculum vitae-vel „Beo-
grad” jelige alatt továbbít a kiadóhivatal.
4684

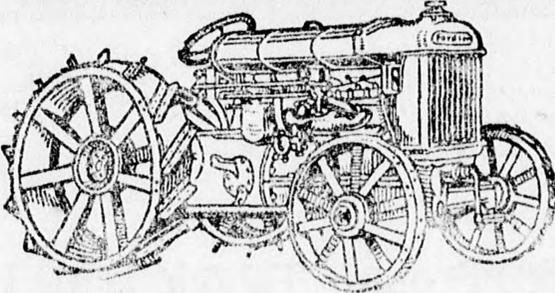
LOROMOBILOR
WOLF-LANZ
600 HP-ig teljesen újak
vagy generáljavitva gyári
garanciával
bérbe is
KERETFÜRESZÉK, FÜ-
RÉSZGÉPEK Pini & Kay
Wien vezérképiselete,
SZÍVÓGÁZMOTOROK
kompresszornélküli
DIESELMOTOROK,
NYERSOLAJMOTOROK
Motorenfabrik Darmstadt
vezérképiselete,
MALOMGÉPEK, ÓRLÓ-
JÁRATOK 32-43 coll.
Kedvező fizetési feltételek.
Szállítás kompl. felszerelve
Braca Fischer D. D.
Zagreb, Pantovčak 16

AMERICAN AUTO
WEIGAND & Co.
SUBOTICA
Lincoln Ford Fordson
autorizált képviselője
Paja Kujundžićeva ul. 4. Telefon 4-47. (Uri kaszinóval szemben)

Ford és teher-
luxus-, személy- autók

Fordson

Traktorok, Oliver és Sach-féle
ekék, Michelin pneuk, eredeti
Ford és Vacuum autó- és
motorolajok, valamint az összes
alkatrészek és autófelsze-
relések nagy raktára és leg-
előnyösebb beszerzési forrása.
AUTOGARAGE
Állandó szofőrstanfolyam, gyakorlati és műszaki kiképzés okl. gépészmérnökök
vezetésével.

Jólmenő
vaskereskedés
nagy forgalommal, szla-
vóniai város központjá-
ban, berendezéssel és áru-
raktárral együtt olcsón és
kedvező fizetési feltételekkel
eladó
Komoly érdeklődők leve-
lei „Dieselmotor” jelige
alatt továbbíthatnak
4627

Utlevél-
láttaozásokat
Bármely országba 1 nap
alatt elvégzünk és az utle-
velet még aznap visszaküld-
jük a vizum-leték és 100
dinár munkadíj felszámítása
ellenében.
BIRO-REKLAM
BEOGRAD
KNEZ MIHAJLOVA 11. 4374

SZENTI és VIRÁG SUBOTICA
ÉPÜLET és MÜBUTOR ASZTALOSÁRU GYÁR
KÉSZITENEK: Műbutorokat, épület, portál, parkett, üz-
letberendezéseket, stb. — Árajánlatot díjmentesen
küldünk az ország bármely részébe.
TELEFONSZÁM: 383. 185

Mérleggyár
J. SEBESTYÉN
Subotica, Palički put 154
gyártmányai
legelőkeltebbek,
versenyképesek!
Vállal vasszerkezeti és
épületlakatos munkát.

NYÁRI SAISON ABBÁZIÁBAN
Dr. SZEGŐ KÁLMÁN
SZANATÓRIUMA
Családok legkellemesebb üdülőhelye
Öröm a gyermekeknek, megnyugvás a másfelé
utazó szülőknek
Gyermekek 7 éven felül kíséret nélkül is felvétetnek.

V.-BECSKEREKI MALOMÉPÍTŐ R. T.
(A. D. ZA PODIZANJE MLINOVA)
Alapítva 1921-ben Telefon 214 Táviratcim: Mühlenbau
Első és egyedüli jugoszláv gépgyár malomgépek, azok alkatrészeinek és
malomberendezési tárgyak előállítására. — Elvállalunk új malomépítéseket
és rekonstrukciókat a legjobbban bevált rendszerünk alapján. — Szabadon-
lenő forgatvány nélküli szisziták, melyek alkatrészei kisebb
malomok részére is. — Állandóan raktáron mindenemű malomgépek,
Ganz-hengerszékék, „Meteor” malomkövek, konkolyozó hengerek (trierök)
Mindenféle seiyem-szifaszövetek és sodronyszövetek.
Jugoszláviában eddig 40-nél több malmot rendezett be, többek között:
Minska Industrija, Svetozar Ilčić, Skoplje 200 q kapacitás
Joraj Strubal, Bačko-Petrovac 200 q
Margit Paromlin d. d. Sub lica 300 q
Heller-malom, V.-Beckerek 400 q 2882
Zivan Givrlovic, Brestovac 150 q
Mita Caran i Drug, Ban.-Novoselo 120 q
Haza! Malomipar r. t. V.-Beckerek 1200 q

Vezérképviselőt Novisadon: GRUBER FERENC mérnök-igazgató
Kralja Aleksandra 18. Telefon 260. Táviratcim: Gruber, Menrat-palata, Novisad

Bächer: egy és többvasu acéleke, borona, „Kultivator”
kapálók és minden modern talajmivelő eszköz
Melichar: eredeti
Unicum Drill
vetőgépek, műtrágyaszórók, fűkaszálók, aratógépek,
automatikus acélszénagyűjtők
és mindennemű mezőgazdasági gépek
EREDETI PRIMA MANILLAZSINEG
Bächer Rudolf — Melichar Ferenc
Telefon 522 Novisad, Liman Telefon 522
3577

Varrógépek „VIKTORIA” nagykereskedés Subotica, Zrinjski trg 2.
COLUMBIA gramofonlemezek vezérképiselete. Parlophon, gramofonlemezek, a legjobb kerékpár-
gumik, mindennemű alkatrészek nagy raktárán. Kereskedők, hangszerészek, mechanikusok kérjék saját érdekükben nagy árú yzékünket
Kerékpárok

Megérkezett a színes vászoncipő a **Pálma cipőáruházba** Pašičeva ul. 8 (Weinhut-ház)

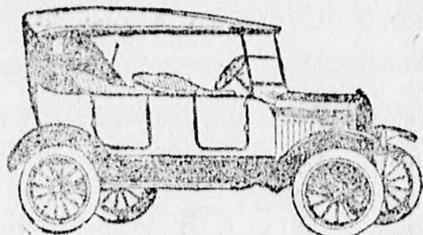
1800

Kérjenek ajánlatot és vegyének Mc. Cormick, Fordson és Körting

traktorokat

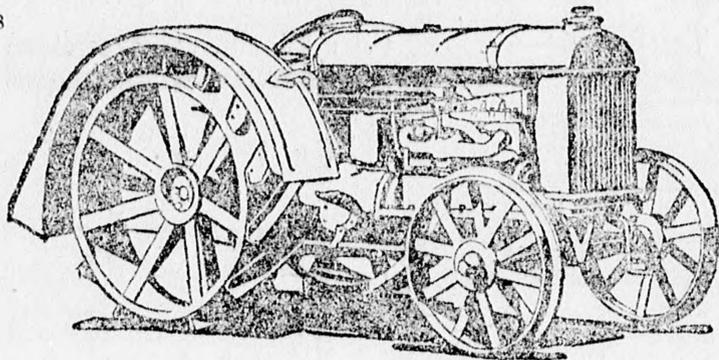
1, 2, 3, 4, 5 vasu ekével MÁV gépgyári golyós, csapágyas cséplőgépeket Mc. Cormick 1 1/2, 3 és 6 lóerős petróleummotort Szabadalmazott Dorn türekrosztákal aratógépeket, manillát, pótrészeket Eberhardt-féle ulmi ekéket Debreceni gépgyári gazdasági gépet, vetőgépet Magánjáró átlatki-láshoz öntvényeket Schumacher Rezső Stari Bečej 2058

KLEIN GÉZA ÉS FIAI SUBOTICA

Ford teherautók, 10—25 méterig
Omnibusok, 12—16 személyre
Ford személyautók, nyitott és csukott karosszériával
Ford de Luxe, európai karosszériával
Ford taxiautók, 6 személyre

FORDSON TRAKTOROK

Ferguson ekék
Oliver ekék
Sack ekék
Tárcsás boronák
A Vojvodina legnagyobb alkatrész lerakata

Villanyerőre berendezett javítóműhely amerikai művezetővel

UJI UJI

Első román—csehszlovák variete társulat Minden este 9 órai kezdettel a „TRI BRATA“-ban volt „Tri Šešira“-ban nagy variete előadás Kolosszális amerikai műsor Kellemes italok és ételek Kerthelyiség! 4151

Most nyílt meg! Berkes József

üveg- és porcellán kereskedése SUBOTICA Zrinjski trg 9., István utca sarok nagy gyűmölcs piac Üveg és porcellán áruk nagy választékban. Versenyképes árak. Épület üvegezés és 4025 képeretkezés.

Praktikus kupétöröndök, kiegészítők bőrből és vászonzó, nesseserek, női bőrredikülők, férfi bar- és cigarettatárcák a legolcsóbb árban kaphatók. Megrendeléseket és javításokat elfogadok SCHLAGER HENRIK bőrtöröndés és bőraru szaküzlete Aleksandrova ul. Farkas-ház. 3383

TÜKRÖR-

BORITÓ MŰHELY

Toilet, székrény, kézi, egyszerű és

CSISZOLT

tükröket készít, rongált és vakult tükrök

JAVÍTÁSÁT és

ÜVEGCISISZOLÓ

munkát vállalmársék-It áron

DROBAC SZIMA

VEL-BECSKEREK (a szerb templom mellett) 4209

LÓSZERSZÁMOKAT

BŐRÖNDÖKET

NYARI

BŐRSZANDÁLOKAT

megrendelésre legolcsóbban készít

Falkenstein Sándor

Subotica

Crnojevičeva ulica 21.

Gálffy gyógytár

Javításokat vidékiek megvárhatják 4080

Nemcsak érdekes megbízható

UJSÁGOT KAP

hanem

egy **VADONATUJ AUTÓT** vagy **TRAKTORT**

IS NYERHET

ha május 1-től kezdve félévre előfizet a BACSMEGYEI NAPLÓ-ra

Előfizetési ár félévre 270 dinár

Azok, akik nem előfizetők, hanem naponta olvassák a lapot, szintén részt vesznek a sorsolásban, ha április 1-től minden megjelent szám címlapját beküldik a kiadóhivatalba.

GŐZKAZÁN

82,4 m fűtőfelülettel, 10 atm. üzemi nyomással Durr-Göthe rendsz. eről, teljesen javított üzemi állapotban, RENTABEL 3 sz.

eredeti Besser teljesen kifosztatlan állapotban üzemi bannikor látható.

TARAR

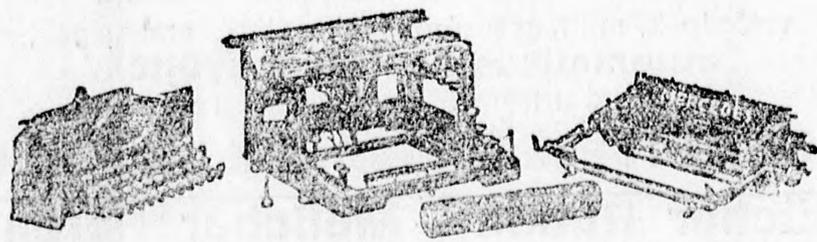
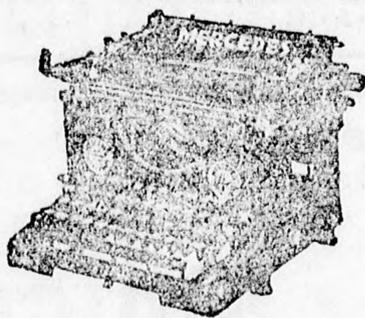
teljesen új, üzemi méret nem volt, óránkénti 1-12 q teljesítőképességű, aulépitett rugrostával

ELADÓ

Hőing-féle Hengergőzmozgató HAVAS és FOLGÁCS. Bača-Topola 4088

CSAK MERCEDES

kicszerélhető betűzetű írógépen írjon, mely így szétszedhető:

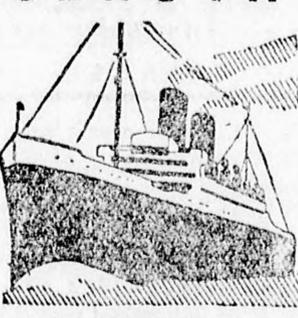
SHS. vezérképviselőt WILHEIM S. és FIA, SUBOTICA

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

GENOVA

Express vonalak:
Északamerikába
Középamerikába
Délamerikába:

Braziliába
Uruguayba
Argentínába
Peruba, Chilébe stb.
Ausztráliába

Utazási idő
Zagreb-Genova
20 óra

A legrövidebb és legkényelmesebb vonal jugoszláviai kivándorlók részére

Jugoszláviai vezérképviselőt „TRANSOCEANIK” Jugoszláviai Utazási és Szállítványozási R. T. ZAGREB, Petrinjski ul. 6. Kitűnő könyvb. VOJVODINAI KÉPVISELET: „METEOR” ügynökség és információs iroda Vel.-Bečkerek Wilson ter 3. Sürgősnél: Transoceanik V. Bečkerek

Beethoven szimfoniák, Wagner, Mozart, Schubert zeneművei: Marica grófnő, Nótás kapitány, Chili Bom Bom, Sahara, Umberufen toj, toj, toj, kaphatók nagy választékban

„VIRTORIA” varrógép-, gramofon-, korékpárüzletében SUBOTICA, ZRINJSKI TRG 2. (Sugár Manó fűszerkereskedése mellett)

Motorkerékpárok

A legjobb minőségű KERÉKPÁROK, prima hegyi gumik, kerékpár **VARRÓGÉPEK** ezekhez alkatrészek, szek, legolcsóbb beszerzési helye

Stern Adolf

varrógépkereskedés Subotica, Jelačićeva ul. 5. Részletfizetésre is.

Mélyen leszállított áruk

Uj sirkőraktár! Novisad

Zeljeznička 53

Figyelem!

A dinár emelkedése folytán mélyen leszállított árak!

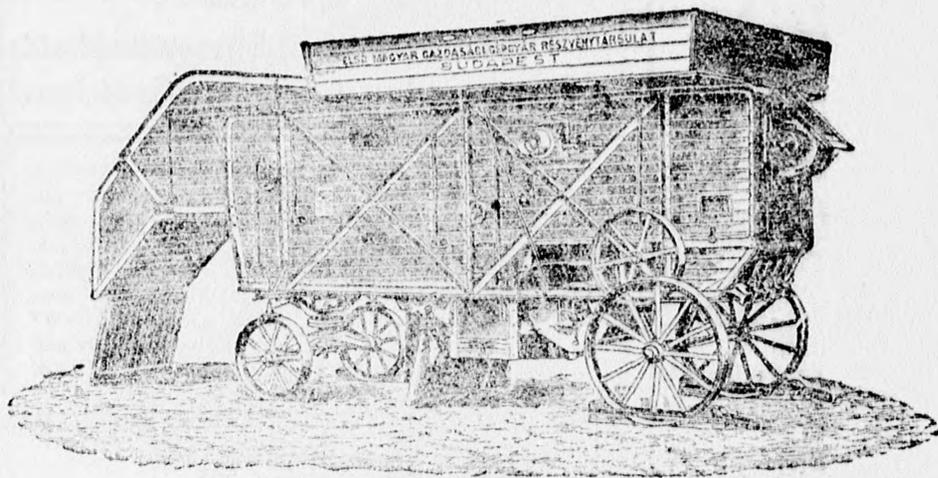
Ha sirkőre szüksége van, el ne mulassza raktárunkat felkeresni, hol sirkők és keresztek, márvány-, gránit-, sijenit- és műköből minden nagyságban, a legszebb kivitelben, mélyen leszállított áron kaphatók. Elvállaljuk emlékoszlopok és sírboltok, továbbá az összes építészakmába vágó kellékek, mint: díszítések lépcsőhajók, burkolások stb. tervszerinti készítését ugy természetből, valamint műköből

Industrija Mramora, Granita, Sianita i Uoštackoj Ramena D. D. Uol-Bečkerok
Fijala: NOVISAD, Zeljeznička ul. 53

Továbbá és kőművesek építési munkái

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R. T.

Jugoszláviai Vezérképvisellete

Állandó raktáron tart: Cséplőgarnitúrákat, utimozdonyokat, gőz- és szivógőznemű lokomobilokat, legújabb szerkezetű acélrámás, gyűrűs csapágyas cséplőket és egyéb gazdaság gépeket, eszközöket és motorokat.

DANICA MEZŐGAZDASÁGI GÉPEK GYÁRI LERAKATA OSIJEK

Telefon 404. Raktár: DESATIČINA 27. Sürögönc. Danica Industrija

VALÓDI AMERIKAI Manilla kéveköttőfonal

zsákok, ponyvák

legolcsóbban beszerezhetők

Schossberger és Hered cégnél

Novisad, Futoški put 13.

Telefon 531.

Távirat: Hessian

4675

Soványító szer

A párisi

„Sapun Amiral“

megszünteti a kövérséget.

Lemosások ezzel a szappannal elűntelik a zsirt és hájat az illető test-résztől. A használat egyszerű, teljesen ártalmatlan az egészségre és az eredmény a legrövidebb idő alatt biztos.

Eladási ára: Egy eredeti doboz, amely egy kurára alkalmas, használati utasítással együtt 160 dinár.

Kérje minden gyógyszertárban és drogeriában.

S. H. S. Vezérképviselate:

„SAVON AMIRAL“

Novisad, Kr. Petra ulica 7.

Fő- és kizárólagos lerakat egész

SZERBIÁRA:

BEOGRAD

Ko'arčeva 7/II. step.

A ROGAŠKA-SLATINAI GYÓGYINTÉZET

Az S. H. S. királyságnak legjobb és legmodernebbül berendezett gyógyintézete

VILÁGHIRŰ GYÓGYFORRÁSOK!

„TEMPEL“ - „STYRIA“ - „DONAT“

Gyógyít minden gyomor-, bél-, szív-, vese- és májbetegséget

IDÉNY: MÁJUSTÓL—SZEPTEMBERIG!

Mérsékelt árak. — Külön engedmény az elő- és utószezonban. — Katonazene koncertek. — Rádió. — A legnagyobb

kényelem. — Kedvező közlekedési viszonyok.

Kérjen prospektust!

A ROGAŠKA-SLATINAI GYÓGYINTÉZET IGAZGATÓSÁGA

4038

„GROSSLEY“ világhírű motorgyár

Manchester (Anglia)

Modern, kompressornélküli

DIESEL-MOTOROK, SZIVÓGÁZ-MOTOROK

faszén-, lignit-, szén-, barnaszén- és fahulladék tüzeléssel. Teljes biztonság az üzemben. Felülműhatatlan gazdaságosság. — Mérsékelt árak! — Legelőkeltebb kidolgozás.

Kedvező fizetési feltételek

Képviselő: BOŽIDAR D. GJORGJEVIĆ BEOGRAD, Knez Mihajla venac 36. Levelezés szerb- s nemet nyelven. 1924. Telefon: 3592.

EREDETI MWM-BENZ KOMPRESSORNÉLKÜLI DIESELMOTOROK

5—500 lóerő teljesítményekre NEHÉZ, KÖZÉPNEHÉZ és KÖNNYŰ KIVITELBEN a LÉGTÖKÉLETESEBB ÜZEMGÉPEK villamosművek, malmok, hajók és műhelyek részére

Vezérképviselate: BARDOŠ i BRACHFELD, NOVISAD Zeljeznička ul. 105-107

Lisztes és egyéb **ZSAKOK** új és használt, ma gyári áron alul. **UJ PONYVÁK** ugyancsak gyári áron alul, rendelésre bármely méretben 24 órán belül elkészülnek. **ZSINEGÁRU** Minden minőségben nagyban, gyári árban. **KOMLÓZSINEGEK** és valódi amerikai **SISAL MANILLA**.

Kéveköltöző SMS területen legolcsóbban beszerezhető.

AVRAM SCHIFF

zsák-, ponyva-, zsinagnagykereskedő, ponyva- és zsákkölcsönző
 Futoški put 4 **NOVISAD** Telefon 403
 Sürgőnycim: JUTEŠIF. — Fiókák: BEOGRAD, Karadjordjeva ulica 21
 Zagreb, Triest, Budapest, Bécs
Kérjen árajánlatot!

SZEMÜVEGEK
 MINDEN KIVITELBEN
Schvab Albert
 órás,
 ékszerész és optikusnál
VEL-BEČKEREK
 Aleksandrova ulica
 Fali és zsebórák, modern,
 izléses ékszerek.
JAVÍTÁSOK pontosan.

MÁLNÁSI SICULIA

friss töltésben érkezett, kapható minden fűszerkereskedésben.

Aktív vagy **társ** cca 100.000 dinár készpénzpasszív tőkével, egy elsőrangú gabonaügynökség kibővítéséhez, Novisad vagy Beogradi székhellyel **keresetlik**. A tőke biztosítva. A tulajdonos elsőrangú összeköttetésekkel rendelkezik a kül- és belföldön. Évi jövedelemként cca. 600.000 dinár elérhető. Ajánlatok „Biztos jövő” jelige alatt **SCHIFF OLKA** hirdetőirodába Novisad Futoški put 2. intézendők. 4889

Eladó elköltözés miatt

Novisad legszebb utcájában magánház 3 szobás lakással, előszoba, műhely stb., azonnali beköltözéssel. Közvetítők kizárva. Közelebbit „Schmuka” hirdetőirodában Novisad, Futoški put 2. szám. 4800

KI SZÁLLIT ÁLLANDÓAN VALÓDI SLIVOVICÁT

vagy ki ad slivovicát bizományi képviseletre. Saját házában megfelelő pincével rendelkezem. — Ajánlatokat „Slivovica” jelige alatt **Kopitar Oglasni Zavod Ljubijana** továbbít

Saját készítmény!
 Állandó nagy raktár!
 Legújabb divatu modern
cipőkben
Márkó Pressburger
 vezet
 Külön mértékosztály! Szakszerű orthopéd munkák!
 Aleksandrova ulica 5
 Bárany-szálloda mellett

UJ! UJ!
 Bőrkereskedők
 figyelmébe!
Bőrlerakat!
 Tvornica
 prerađivanja koža
Draguljeb Milojković
 i drugovi
 Subotica, Zmaj Jovina ul.
 1. szám.

Telefon 508. Telefon 508.

Hirdetmény

A Subotica Villamosvasut és Világítási részvénytársaság

értesíti a n. é. fogyasztóközönséget, hogy a világítási ügyosztály kötelekébe tartozó inspekciós szolgálat szintén a városi üzletünkbe (Kostina ulica 1., dr. Manojlović háza) helyeztük át és felkéri minden fogyasztót, hogy oda folyamodjon minden a világítási vagy erőátviteli kérdésben. Telefon 508.

JÉG

kapható minden mennyiségben a
Sombori Hengermalom
 r. t.-nál
 (Somborski mlin na valjke d. d.)
 Szállítható vasuton is.

KÉT GERBEAUD SPECIALISTA
 több évi gyakorlattal, jugszlávok, vezető állást keresnek nagy cukorgyárnál. Átvesszenek cukrázdat is bírbe. — Ajánlatok a feltételek megjelölésével „Prima Fachleute 1-159” jelige alatt az Interreklam r.-t. Zagreb 1-178. címre küldendő

Ha jó, gyors és biztos munkát akar, szerezz be „PATENT PRIMA”
szőlőszarmerőző gépet
 kézzel könnyen szétszedhető gummi szelepe nincs, javításra nem szorul. 5 évi jótállás
M. KOLTER
 réz és fémru kereskedő
 Subotica, VI. Ciril Metod trg 9. (Nagy templom és csirkepiac között)

Prima dió szilvalekvár
 valamint etuvált aszaltszilva
 legolcsóbban beszerezhető
Djordje Racić
 nagykereskedő cégnél
 Sombor

A Zagrebi Hrvatska Industrija Katrana

gyártmányai:

„Ruberoid” és kátrány fedéllemez
 parafás szigetelőlemez, köszénkátrány, karbolineum, kátrány és kovácsszurok, facement, karbolsav-nyers, továbbá-gépszir, köszénkátrány desztillált és közönséges stb., stb.

Képviselet és lerakat:
Piuković & Comp. Subotica
 Sürgőnycim: „Moravia” — Telefon: 3-32.

BOSCH
 mágnessujtó készülékek javítása. — **Delejezés** saját egyenáramu mag-feszült-ségű villamosáramú. Tekecselés. — Tartalékreszek raktáron
Schmerek Engelbert
 Veliki-Bečkerek
 Ervešova (Magyar) ucca 24.

Cipőkülönlegességek párisi divatlap szerint
RÓKA
 divat cipészetében
 Subotica, Pašićeva u. 9.

ROGAŠKA-SLATINAI (ROHITSCH SAUERBRUNN) GYÓGYINTÉZET

AZ S. H. S. KIRÁLYSÁG LEGJOBB ÉS LEGMODERNEBBEN BERENDEZETT GYÓGYINTÉZETE

VILÁGHIRŰ GYÓGYFORRÁSOK: GYOMOR-, BEL-, SZIV-, VESE- ÉS MÁJBAJOK ELLEN

„TEMPEL” „STYRIA” „DONAT” JAVALVA

IDÉNY: MÁJUSTÓL—SZEPTEMBERIG TÉLI IDÉNY: OKTÓBERTÓL—MÁRCIUSIG

Mérsékelt árak. — Az elő- és utóidényben különös engedmény. — **Katonazene.** — **Hangversenyek.** — **Rádió.**
 Legnagyobb kényelem. — Kedvező összeköttetés. Ásvány-, asztali- és gyógyvizek szétküldése. **Kérjen prospektust!**

ROGAŠKA-SLATINAI GYÓGYINTÉZET IGAZGATÓSÁGA.